

**T.C.
KARABÜK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SOSYOLOJİ ANABİLİM DALI**

**GÖÇ ve DEĞİŞİM: ANTALYA İLİNDE YAŞAYAN AHISKA
TÜRKLERİ ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Semiha DEMİRTAŞ**

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Sinan YILMAZ**

**Karabük
EYLÜL/2019**

T.C.
KARABÜK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SOSYOLOJİ ANABİLİM DALI

**GÖÇ ve DEĞİŞİM: ANTALYA İLİNDE YAŞAYAN AHISKA
TÜRKLERİ ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Semiha DEMİRTAŞ

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Sinan YILMAZ

Karabük
EYLÜL/2019

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	1
TEZ ONAY FORMU	5
DOĞRULUK BEYANI	6
ÖNSÖZ	7
ÖZ	8
ABSTRACT	9
ARŞİV KAYIT BİLGİLERİ	10
ARCHIVE RECORD INFORMATION	11
KISALTMALAR	12
ARAŞTIRMANIN KONUSU	13
ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ VE AMACI	13
EVREN VE ÖRNEKLEM	15
ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	16
ARAŞTIRMANIN VARSAYIMLARI	17
ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI	17
GİRİŞ	18
1. BİRİNCİ BÖLÜM	19
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	19
1.1. Göç Olgusu	19
1.2. Göç Türleri	21
1.2.1. Beyin Göçü	22
1.2.2. Gönüllü Göç	22
1.2.3. Zorunlu Göçler	23
1.2.4. Mübadele Göçleri	24
1.2.5. Sürgünler	24
1.3. Göç Nedenleri	26
1.3.1. Dış göçün Ekonomik Nedenleri	28
1.3.2. Küreselleşen Dünyada Göç ve Göçmenlik Algısı	29
1.4. Göçle İlişkili Kavramlar	31
1.4.1. Göç ve Değişim	31

1.4.2. Göç ve Sosyal Yapı	32
1.4.3. Göç ve Kültürel Yapı.....	34
1.4.4. Göç ve Kimlik Yapısı.....	35
1.4.5. Sovyet Rusya'nın Kimlik ve Göç Politikası	37
2. İKİNCİ BÖLÜM	39
DIŞ GÖÇLER BAĞLAMINDA ANTALYA'DA YAŞAYAN AHISKA TÜRKLERİ	39
2.1. Antalya İli Hakkında Genel Bilgiler.....	39
2.1.1. Adının Kaynağı ve Tarihçesi.....	39
2.1.2. Coğrafi Konumu ve Sınırları	40
2.1.3. Nüfus	41
2.1.4. Ekonomik Yapı	43
2.2. Ahıska Türklerinin Tarihi	43
2.2.1. Ahıska Türklerinin Vatanları	43
2.2.2. Osmanlı Devleti Döneminde Ahıska Türkleri	45
2.2.3. Birinci Dünya Savaşı Yıllarında Ahıska Türkleri	45
2.2.4. İkinci Dünya Savaşı Yılları	46
2.2.5. Fergana Olayları.....	47
2.3. Antalya'ya Yerleşen Ahıska Türklerinin Genel Özellikleri	49
2.3.1. Ahıska Türklerinin Sosyolojik Profili.....	49
2.3.2. Ahıska Türklerinde Aile Yapısı	53
2.3.3. Ahıska Türklerinin Ekonomik Durumu	54
2.3.4. Ahıska Türklerinde Örf ve Âdetler.....	55
3. ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	57
ANTALYA'DAKİ AHISKA TÜRKLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA.....	57
3.1. Araştırmanın Bulguları	57
3.1.1. Katılımcıların Cinsiyetlerine İlişkin Bulgular	57
3.1.2. Katılımcıların Yaşlarına İlişkin Bulgular	57
3.1.3. Katılımcıların Medeni Durumlarına İlişkin Bulgular.....	58
3.1.4. Katılımcıların Antalya'daki İkamet Sürelerine İlişkin Bulgular.....	59

3.1.5. Ailede Çalışan Kişi Sayısına İlişkin Bulgular	59
3.1.6. Katılımcıların Aylık Gelir Durumlarına İlişkin Bulgular.....	60
3.1.7. Katılımcıların Yabancı Dillerine İlişkin Bulgular	61
3.1.8. Katılımcıların Sosyal Güvencelerine İlişkin Bulgular.....	61
3.1.9. Katılımcıların Memlekette İkamet Ettikleri Yerlere İlişkin Bulgular .	62
3.1.10. Katılımcıların Antalya'yı Tercih Etme Nedenlerine İlişkin Bulgular	63
3.1.11. Katılımcıların Geldikleri Ülkelerdeki İşlerinden Memnuniyet Düzeylerine Ait Bulgular	63
3.1.12. Katılımcıların Antalya'daki İşlerinden Duydukları Memnuniyet Düzeyine Ait Bulgular	64
3.1.13. Katılımcıların Göç Etme Nedenlerine Yönelik Bulgular	65
3.1.14. Katılımcıların Göçten Önceki ve Şimdiki Durumları Arasındaki Değişime Yönelik Bulgular	66
3.1.15. Katılımcıların Geri Dönme İsteklerine İlişkin Bulgular.....	66
3.1.16. Katılımcıların Geri Dönme İstemlerinin Nedenlerine Ait Bulgular... ..	67
3.1.17. Katılımcıların Geri Dönme İstememelerinin Nedenlerine Ait Bulgular	68
3.1.18. Katılımcıların Antalya'ya Gelişte Yaşadıkları Sorulara Yönelik Bulgular	68
3.1.19. Katılımcıların Antalya'ya Geldiklerinde Yardım Aldıkları Kişilere İlişkin Bulgular.....	69
3.1.20. Katılımcıların Antalya'ya Geldiklerinde Yardım Edeceği Düşünülen Kişilere İlişkin Bulgular	70
3.1.21. Katılımcıların En Çok Görüştükleri ve Ziyaret Ettikleri Kişilere İlişkin Bulgular.....	70
3.1.22. Katılımcıların Ülkelerinde Birlikte Yaşadıkları Kişilere İlişkin Bulgular	71
3.1.23. Katılımcıların Antalya'da Birlikte Yaşadıkları Kişilere İlişkin Bulgular	72
3.1.24. Katılımcıların Şuan Yaşamış Oldukları Semtte Bulunma Nedenlerine İlişkin Bulgular.....	72

3.1.25. Katılımcıların Yaşadıkları Semte Yerleşmesini Düşündükleri Kişilere İlişkin Bulgular.....	73
3.1.26. Katılımcıların Çocuklarının Gelecekte Antalya’da Yaşamalarına Ait Bulgular	74
3.1.27. Katılımcıların İkamet Ettikleri Evin Mülkiyetine İlişkin Bulgular ...	74
3.1.28. İkamet Edilen Evleri Almak İçin Yaptıkları Birikime İlişkin Bulgular.	75
3.1.29. Katılımcıların Ahıska Türkler Dışında Yapmış Oldukları Evliliklere İlişkin Bulgular.....	76
3.1.30. Katılımcıların Ait olduklarını Hissettikleri Yere İlişkin Bulgular	76
3.1.31. Ahıska Türklerinin Evlilik Yapılarına Yönelik Bulgular.....	77
3.1.32. Ahıska Türklerinin Giyim Tarzlarına Yönelik Bulgular	79
3.1.33. Ahıska Türklerinin Yemek Kültürlerine Yönelik Bulgular	80
3.1.34. Ahıska Türklerinin Doğumla İlgili Geleneklerine Yönelik Bulgular .	81
3.1.35. Ahıska Türklerinin Bayramlarla İlgili Geleneklerine Yönelik Bulgular	82
3.1.36. Ahıska Türklerinin İnanışlarına Yönelik Bulgular	82
SONUÇ	85
KAYNAKLAR	91
TABLolar LİSTESİ	98
RESİMLER LİSTESİ	100
EKLER LİSTESİ	101
ÖZGEÇMİŞ.....	105

TEZ ONAY SAYFASI

Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Semiha DEMİRTAŞ'a ait "Göç ve Değişim: Antalya İlinde Yaşayan Ahıska Türkleri Örneği" adlı bu tez çalışması Tez Kurulumuz tarafından Sosyoloji Yüksek Lisans programı tezi olarak oybirliği / oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

	Akademik Unvanı, Adı ve Soyadı	İmzası
Tez Kurulu Başkanı ve Danışman Üye	:Doç.Dr.Sinan YILMAZ
Üye	:Doç.Dr.Adem SAĞIR
Üye	:Dr.Öğ.Üy.Serhat KÜÇÜK

Tez Sınavı Tarihi: 19.09.2019

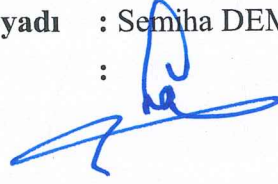
DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum, bu çalışmayı, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserleri her kullanışında alıntı yaparak yararlandığımı belirtir; bunu onurumla doğrularım.

Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

Adı Soyadı : Semiha DEMİRTAŞ

İmza :

ÖNSÖZ

Araştırmanın konusu, Antalya'ya göç eden Ahıska Türklerinin toplumsal hayatlarındaki sosyo-kültürel değişimlerdir. Bu tezin önemi, Antalya'daki Ahıska Türklerinin hayatlarındaki toplumsal değişimler konusunun henüz incelenmemiş olmasıdır. Bugüne kadar Ahıska Türklerinin tarihi ve edebiyatı hakkında çalışmalar yapılmıştır ama günümüzdeki sosyo-kültürel yapısıyla, uyum çabaları ve değişime seyirleri ile ilgili olarak Antalya'da yeteri kadar araştırma yapılmamıştır.

Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliğinin dağılmasıyla beraber Türki Cumhuriyetlerden ülkemize göç hareketlerinde artış olmuştur. Antalya iline gelen Ahıska Türkleri içinde Kazakistan'dan gelenler çoğunluktadır. Rusya, Azerbaycan, Kırgızistan ve Gürcistan geldikleri diğer ülkelerdir.

Ahıska Türklerinin kendi göç imkânlarıyla gelenlerin tamamına yakını Bursa, İstanbul, Ankara, Kocaeli, İzmir, Çanakkale, Denizli ve Antalya gibi büyük şehirlere göç etmişlerdir.

Antalya iline gelen Ahıska Türkleri başlangıçta uyum ve çeşitli ekonomik sorunlar yaşadıkları görülmektedir. Ahıska Türklerinin yaşadıkları ülkelerden göç etme nedenlerinin başında gelecek kaygısı gelmektedir. Geldikleri ülkelerde iş bulamama, ücretlerin düşük olması, sosyo-politik gelişmeler Ahıska Türklerinin göç etme sebeplerini oluşturmaktadır.

Göç edilecek yer olarak Antalya ilinin seçilmesinde ise Türkiye'ye duyulan yakınlık, vatan hissi, akrabalık ilişkileri, Türk soylu olmaları, ilin eğitim, sağlık, ulaşım, ekonomik anlamda beklentilerine cevap vermesi, Rusçalarını kullanarak turizm sektöründe iş olanakları, Antalya iline göçü cazip hale getirmektedir.

Kendi vatanları olarak gördükleri, duygusal olarak yakınlık hissettikleri Türk toplumuyla kaynaşma çabası içinde oldukları gözlenmektedir. Geldikleri ülkelere geri dönmeyi düşünmemektedirler. Türkiye'de yeni bir gelecek oluşturma, çocuklarına dair hayallerini gerçekleştirme gayretinde oldukları görülmektedir.

Semiha DEMİRTAŞ

ÖZ

Türkiye'ye göç eden Ahıska Türklerinin göç, yerleşme ve değişimleri Antalya ili örneğinde araştırılmıştır. Araştırmanın Antalya'da yapılma sebebi 1996 yılından itibaren Ahıska Türklerinin değişim sürecine tanık olmamdan kaynaklanmaktadır.

Çalışmanın ilk bölümünde göç olgusu, göç türleri, göç nedenleri, göçle ilişkili kavramlar, Sovyet Rusya'nın kimlik ve göç politikasına yer verilmiştir.

İkinci bölümde Antalya ili hakkında bilgi verilmiş, Ahıska Türklerinin tarihine değinilmiştir. Antalya iline yerleşen Ahıska Türklerinin genel özellikleri ele alınmıştır.

Üçüncü bölümde Antalya'da yaşayan Ahıska Türklerine yönelik araştırma bulgularına yer verilmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemleri olan gözlem, mülakat uygulanmıştır. Antalya Ahıskalılar kültür merkeziyle görüşme yapılmış kültür merkezinden destek alınmıştır.

Çalışmada öncelikle, Ahıska Türklerinin tarihi hakkında araştırmalar yapılmıştır. Ahıska Türklerinin yaşamları, zorunlu göçlerine, sürgünlerine ilişkin literatür taranmıştır. Antalya'nın binlerce yıllık tarihi, coğrafyası, iklimi, sosyo-kültürel ve ekonomik yapısı hakkında elde edilen bulgular aktarılmıştır. Saha çalışmasında kişilerin demografik özellikleri, göç etme nedenleri, geldikleri ülkeler, Türkiye'de karşılaştıkları sorunlar, yerli halkla ilişkileri, çalışma ve günlük yaşamları, Antalya'da edindikleri mal varlıkları ve gelecekle ilgili düşünceleri ve beklentilerine cevap aranmıştır. Göç hareketine katılan Ahıska Türklerinin, özellikle ilk dönemlerinde göç ettikleri ülkeden kaynaklanan korku ve kaygılarının olduğu gözlemlenmiştir. Bu durum mülakatlar sırasında, tedirginlik, bu soruları cevaplarsam ben ve ailem bir sıkıntı yaşar mıyım? duyguları öne çıkmasına neden olmuştur. Türkçe okuyup yazamamaları iletişimde bir sorun olarak ortaya çıkmıştır. Türkçenin ana dilleri ve ortak dilimiz olmasına rağmen yıllarca Rusçanın hayatlarında öne geçmesi nedeniyle iletişim kurmakta sıkıntı yaşandığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Göç, Değişim, Ahıska Türkleri, Antalya

ABSTRACT

Migration of Meskhetian Turks who migrated to Turkey, settlement and exchange have been investigated in Antalya province for example. The reason for the study was that I had witnessed the change process of Ahıska Turks since 1996.

In the first part of the study, the phenomenon of migration, types of migration, causes of migration, concepts related to migration, identity and migration policy of Soviet Russia are given.

In the second part, information about Antalya province is given and the history of Ahıska Turks is mentioned. The general characteristics of Ahıska Turks settled in Antalya province are discussed.

In the third section, the research findings for the Ahıska Turks living in Antalya are given. Qualitative research methods, observation and interview were applied in the research. Antalya Ahıskalılar cultural center was interviewed and support was received from the cultural center.

In this study, firstly, researches were made about the history of Ahıska Turks. The literature on the lives, forced migration and exile of Ahıska Turks was searched. Thousands of years of history, geography, climate, socio-cultural and economic structure of Antalya are presented. The demographic characteristics of people in the field work, reasons for migration, they come from countries faced problems in Turkey, domestic public relations, work and daily life, the answer to the thoughts and expectations of the future and the assets acquired in Antalya were searched. It was observed that the Ahıska Turks who participated in the migration movement had fears and worries arising from the country in which they migrated especially in the early periods. This situation during the interviews, uneasiness, if I answer these questions, do I and my family have a problem? emotions. Their ability to read and write in Turkish has emerged as a problem in communication. Although Turkish is our mother tongue and our common language, it has been observed that communication has been difficult due to the fact that Russian has been prominent in their lives for years.

Keywords: Migration, Change, Meskhetian Turks, Antalya

ARŞİV KAYIT BİLGİLERİ

Tezin Adı	Göç ve Değişim: Antalya İlinde Yaşayan Ahıska Türkleri Örneği
Tezin Yazarı	Semiha DEMİRTAŞ
Tezin Danışmanı	Sinan YILMAZ
Tezin Derecesi	Yüksek Lisans Tezi
Tezin Tarihi	19/09/2019
Tezin Alanı	Sosyoloji Anabilim Dalı
Tezin Yeri	KBÜSBE – KARABÜK
Tezin Sayfa Sayısı	105
Anahtar Kelimeler	Ahıska Türkleri, Antalya, Göç, Değişim

ARCHIVE RECORD INFORMATION

Name of theThesis	Migration and Change: The Case of Ahiska Turks Living in Antalya Province
Author of theThesis	Semiha DEMİRTAŞ
Advisor of theThesis	Sinan YILMAZ
Status of theThesis	Master Thesis
Date of theThesis	19/09/2019
Field of theThesis	Department of Sociology
Place of theThesis	KBÜSBE – KARABÜK
Total PageNumber	105
Keywords	Meskhethian Turks, Antalya, Migration, Change

KISALTMALAR

bkz.	: Bakınız
c.	: Cilt
çev.	: Çeviren
K	: Katılımcı
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
Vd.	: Ve Diğerleri
Vs.	:Vesaire

ARAŞTIRMANIN KONUSU

Türkiye'nin istikrarsızlıkların olduğu coğrafyada güvenli bir bölge olması göç hareketlerinin yoğunlaşmasına neden olmaktadır. Antalya'daki göç hareketliliği, farklı etnik yapıdaki toplulukların, farklı dinlerin, farklı kültürlerin, farklı dillerin bir arada olması çok kültürlü bir ortama zemin hazırlamaktadır. Göç eden toplumla, göç edilen toplum ve bireyler arasında uyum problemleri ortaya çıkmaktadır. Bireylerde aidiyet ve kimlik sorunları ile karşılaşmaktadır.

2 Temmuz 1992 tarihinde Ahıska Türklerinin Türkiye'ye kabulü ve iskânına dair kanun çıkarılmıştır. Cumhurbaşkanı Turgut Özal döneminde, iskânlı göç kapsamında uygulama başlatılmıştır. Türk Yabancılar hukuku bakımından göçmen statüsü, 5543 sayılı ve 19.09.2006 tarihli İskân Kanunu ile düzenlemiştir. Göçmen statüsü bu kanuna göre, "Türk soyundan ve Türk kültürüne bağlı olup yerleşmek amacıyla tek başına veya toplu halde Türkiye'ye gelip bu kanun gereğince kabul olunanlardır". Ahıska Türkleri de bu kanun çerçevesince göçmen statüsündedirler. 2014 yılında ise Ukrayna'da yaşayan Ahıska Türklerine dair iskânlı göç kanunu çıkarılmıştır. Ahıska Türklerinin istisnai olarak Türk vatandaşlığı kazanmaları İçişleri Bakanlığının 12.09.2017 oluru ile sağlanmıştır. Ülkemize 76 bine yakın Ahıska Türkünün serbest göçle geldiği tahmin edilmektedir. 40-50 bini Türk vatandaşlığına geçmiştir. Bu sayının önümüzdeki yıllarda artacağı tahmin edilmektedir.

Antalya'da yaşayan Ahıska Türklerinin geldikleri ülkelerde kalan akrabaları ile ilişkileri devam etmektedir. Aynı zamanda geldikleri yeni vatanlarında uyum sorunları ile karşılaşmakta ve daha iyi bir yaşam hedefi ile arayışlara girmektedirler. Antalya'ya gelen Ahıska Türklerinin tamamına yakını akrabalarının, eş ve dostlarının buldukları mekânlara yerleşmişlerdir. Kendi kültürlerini hatıralarını, sorunlarını paylaştıkları birliktelikler kurmuşlardır. Bu çalışma, Antalya'da yaşayan Ahıska Türklerinin göçlerini, göç sebeplerini, geldikleri ülkede yaşadıkları uyum çabalarını ve değişimlerini konu edinmektedir.

ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ VE AMACI

Göç olgusundan, göç edenin yanı sıra göç yapılan yerleşim, göçün yapıldığı yer de etkilenir. Göç toplumsal değişmelerin bir sonucudur. Aynı zamanda toplumların değişmelerine de neden olan bir süreçtir. Bu araştırmada Antalya'da yaşayan Ahıska

Türklerinin göçleri, uyum sorunları, değişimleri ele alınarak geleneksel değerlerin yazıya geçirilmesi amaçlanmıştır.

Göç olgusu bulunulan yere duyulan memnuniyetsizlikten ya da diğer zorunluluklardan ortaya çıkmaktadır. Yaşanılan coğrafyadaki siyasi, kültürel, ekonomik, savaş, doğal afetlerin getirdiği olumsuzluklara karşı verilen bir reaksiyondur. Göç hareketlerinde yaşamı güvenli bir ortama taşıma hedefi, hayatının bir bölümünü ya da tamamını göç ettiği bölgede geçirme hedefi ortaya çıkmaktadır. Daha nitelikli bir yaşam arzusu kendi geleceği ve çocuklarının geleceği bu kararda etkili olmaktadır.

Göç kararının alınmasında etkenlerin birden fazla olduğu görülmektedir. Zanden'e göre yaşanılan bölgedeki değişimler "itici faktörler" olarak açıklanırken, ulaşılmak istenen yerdeki faktörler "çekici faktörler" olarak ele alınmaktadır. Bayraktar'a göre (2006:110) göç; ekonomik sebepler, doğal sebepler, siyasi sebepler ve insanın yaşamını olumsuz etkileyen benzeri sebeplerle kişilerin, grupların ya da ulusların başka bir fiziki ve kültürel ortama hayatlarını taşıma olarak tanımlanabilir.

Göç olayları; yaşanılan coğrafyada değişikliklere de neden olmaktadır. Göç edilen bölgede de ekonomik, siyasi, sosyal, kültürel açıdan içinde buldukları yapıyı, kendi değerlerini koruma çabası yaşamaktadır. Diğer bir yandan da içine girdikleri toplumsal yapı ile uyum çabası içine girmektedir.

Göç olgusu ülkelerin demografik yapılarının da değişmesinde etkili olmaktadır. Göç veren ülkenin nüfusunun azalmasına, göç alan ülkede de hızlı bir artışa neden olmaktadır. Göç veren ülkeler hızlı nüfus kaybının getirdiği sonuçları yaşarken, göç alan ülkede hızlı ve kontrolsüz nüfus artışının getirdiği toplumsal ve ekonomik sorunlarla baş etmeye çalışmaktadır. Farklı yaş ve cinsiyet grupları da çözülmesi gereken sorunlarla baş etmek zorunda kalmaktadır. Ayrıca, sağlık, eğitim, iş, sosyal güvence, mekân vs. gibi sorunlarla da karşıımıza çıkmaktadır.

Araştırmacının, günümüzde pek tanınmayan Ahıska Türklerinin göç-değişim süreçlerinin bir döneminde içlerinde yer almış olması, bu araştırmanın gözlem verilerinin toplanması ve yapılmasının en önemli etkenlerinden birisidir. Onların arayışları, samimiyetleri, korkuları, umutları, burukluklarına ve uyum çabalarının değişimlerinin, yanında var olma duruşları araştırmaya değer görülmüştür. Ahıska Türkleri, vatandaşlık hakkının tanınması, çalışma izinlerinin alınması, sosyal

haklardan yeterince yararlanılması (emeklilik, diploma denkliği) konularının çözüme kavuşturulmasını beklemektedir. Bu çalışma ile Ahıskalı Türklerin karşılaştıkları sorunların belirlenmesi, aidiyet problemlerinin tespit edilmesi, iki farklı dil kullanmalarından kaynaklanan sorunların ortaya çıkarılması ve genel olarak halk ile ilişkilerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Göçlerin ortaya çıkardığı ekonomik, sosyal, kültürel değişimler, uyum problemleri, aidiyet sorunları ülkemizde çözüme dönük adımlar atılması için araştırılması gereken konulardandır. Ahıska Türkleri tarih boyunca ana vatanlarından sürülmüş, zorunlu göçe tabi tutulmuş bir toplumdur. Araştırma ile siyasi, ekonomik, sosyo-kültürel problemler nedeni ile ülkemize gelen Ahıska Türklerinin Antalya ili örneğinde geleceklerini hazırlama çabaları, kendilerine yer açma gayretleri ve aynı zamanda kendi değerlerini koruma mücadelelerinin araştırılması ve yazıya geçirilmesi hedeflenmiştir.

EVREN VE ÖRNEKLEM

Ahıska Türkleri son yüz elli yıl boyunca göçe maruz kalan Türk topluluklarından. Ahıska Türkleri günümüzde dünyanın değişik coğrafyalarına dağılmış halde yaşamaktadır. Sovyetler Birliğinin dağılmasından sonra Ahıska Türkleri diğer Türk topluluklarında olduğu gibi daha rahat hareket etme imkânı bulmuşlardır. Türkiye başta olmak üzere dünyanın değişik coğrafyalarına göç etmişlerdir. Antalya tercih ettikleri şehirlerin başında gelmektedir. Antalya ilinde sahile yakın, turizm hareketinin yoğun olduğu yerlerde yaşamaktadırlar. Çalışmanın evrenini de bu bölgede yaşayan Ahıska Türkleri oluşturmaktadır.

Bu kapsamda araştırmada Ahıska Türkleri'nin özelliklerini temsil edebilecek örneklemin belirlenmesinde, kartopu örnekleme yöntemi uygulanmıştır. Kartopu örnekleme; ana kitlenin tam olarak bilinemediği ve örneklem belirlemenin birbirine bağlı olduğu durumlarda kullanılan bir örnekleme türüdür. Kartopu örneklemede öncelikle örnekleme oluşturacak ilk kişi veya kuruluşa ulaşılır. Sonrasında bu kişi ve kuruluştan bilgi alınarak buna benzer kişi ve kuruluşlara ulaşarak örnekleme dâhil edilir (Padem vd., 2012). Bu kapsamda kartopu örnekleme yöntemiyle toplam 85 kişiye ulaşılmıştır.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Ahıska Türklerinin Antalya iline yaptığı göçleri ve değişimleri konu alan bu araştırma, kuramsal bilgilerden ve Antalya’da yaşayan Ahıska Türkleri üzerine yapılan ampirik çalışmadan oluşmaktadır. bu kapsamda bilimsel çalışmalarda örneklem ve evren belirlendikten sonra doğru veri ve bilgilerin nasıl toplanacağı ile ilgili olarak kararın verildiği aşama gelmektedir. Toplumı ilgilendiren olgular veya olayların çözümlenmesi için doğru veri ve bilgilerin elde edilmesi gerekmektedir. Bu tarz konularda bilgilerin elde edileceği temel kaynak insandır. Dolayısıyla bu çalışmada insan kaynağından doğru bilgi alma araçlarından biri olan yüz yüze anket tekniği kullanılmıştır (Odabaşı, 1999). Anket, araştırma problemini ortaya koyacak soruların kullanılarak şekillendirilmesi ve örneklemden doğru bilgileri almak için tasarımı yapılmış yapısal formlardır (Nakip, 2013).

Antalya’da yaşayan Ahıska Türkleri üzerinde veri toplama tekniği olarak, kapalı uçlu ve açık uçlu sorulardan oluşan görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısım 31 kapalı uçlu sorudan oluşmaktadır. Katılımcıların demografik özellikleri (cinsiyet, medeni durum, yaş) ve ne zaman göç ettikleri, konuştukları dilleri, ailelerine ilişkin sorular sorulmuştur. Ayrıca katılımcıların göç nedenleri ve göçten sonraki durumlarına ve memnuniyetlerine ilişkin sorular sorulmuştur. Formun ikinci kısmı ise 6 açık uçlu sorulardan oluşmaktadır. Ahıska Türklerinin evlilik, giyimleri, yemek kültürü, doğumlar, bayramlar ve inanışlarına yönelik sorular yöneltilmiştir. Çalışmada kullanılan görüşme formu Ek-1 ve Ek-2’de sunulmuştur.

Araştırma Antalya ilinde Ahıskalı Türklerinin çalıştıkları iş yerlerinde ve evlerde yapılmıştır. Yapılan görüşmelerden elde edilen veriler betimsel içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiş, yüzde ve frekans analizleri kullanılarak yorumlanmıştır. Araştırmada nitel bir yöntem kullanıldığı için çalışmada güvenirlik ve geçerlilik kaygısı güdülmemiştir. Araştırmada değişken yapıya sahip olan bireyler olduğu gibi yansıtılmaya çalışılmıştır. Genelleme yapma ve kesin, net tabloların ortaya koyma çabalarının insanın değişen yapısıyla çelişeceği dikkate alınmıştır. Araştırma bulguları gözlem, mülakat, doküman inceleme ve alan çalışmalarından elde edilen bulgular ile bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirilmeye çalışılmıştır.

ARAŞTIRMANIN VARSAYIMLARI

Araştırma, Ahıska Türklerinin, ekonomik ve sosyo-politik nedenlerle göç ettikleri Antalya'da yoğun akrabalık bağlarına ve kültürlerine-değerlerine olan sadakatlerine rağmen değişime direnemedikleri varsayımına dayanmaktadır. Orta yaş ve zerindeki Ahıska Türklerinde değişmeye direnme, geleneklerini koruma olgusu görülmektedir. Ancak özellikle küçük yaŐta ve gençlik evresinde Antalya'ya gelenlerde deęiŐimin, çoğunluğa benzemenin çabaları görülmektedir.

Ahıska Türklerinin, gç hareketlerinde Türkiye'yi tercih etmelerinin sebeplerinden birisi hissettikleri aidiyet duygusudur. Din birliği, tarih birliği, dil birliği, kültür birliği, etnik köken birliği onlar için bu ülkede var olmayı kolaylaŐtıran ana unsurlardır.

Antalya'ya yapılan gç hareketi turizmle bağlantılı olarak gerçekleştirilmektedir. Antalya ilini Rus turistlerin tercih etmeleri iş imkânlarını da beraberinde getirmektedir. İletifimde Rusçanın ihtiyaç haline gelmesi nitelikli iş imkânını da beraberinde getirmektedir.

Antalya'ya gn temel sebebi ekonomiktir. İŞ bulma imkânı sezon olarak adlandırılan yaz aylarında artmaktadır.

Ahıska Türkleri, birbirleriyle aynı ya da yakın semtlerde oturma eğilimi göstermektedirler. Tercih ettikleri semtlerin güvenilirlik, çocuklarının eğitimi, ulaşım, sağlık kurumları açısından nitelikli semtler olduğu görülmektedir.

ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Bu alıŐma Antalya iline göç eden Ahıska Türklerini kapsamaktadır. Ahıska Türkleri ile yapılan mülakatlarda, saha çalışmasında çekingenlik gözlenmiştir. Özellikle orta yaş ve üstündeki evrende bireylerle yapılan mülakatlarda, sorulara temkinli yaklaŐmıŐlardır. Kendilerine herhangi bir sıkıntı oluŐturup oluŐturmayacaęına dair hassasiyetlerini ifade etmişlerdir. Verilerin toplanması gözlem, görüşme ve doküman analizi ile sınırlandırılmıŐtır.

GİRİŞ

Göç olgusu, tarih boyunca insanların hayatını etkilemiş bir olgudur. Gerek göç veren gerekse göç alan bölgede sosyo-ekonomik, kültürel, dini tutum ve davranışlarda değişmelere yol açmaktadır. Günümüzde değişen sosyo-politik problemler, ekonomik sıkıntılar, savaşlar gibi olumsuzluklar uluslararası göçü zorunlu hale getirmektedir. Küreselleşen dünyada kendi ülkelerinde ihtiyaçlarına beklentilerine cevap bulamayan bireyler nesillerinin geleceklerine dair umutsuzluklarını umuda dönüştürmek adına dünyanın değişik bölgelerine göç etmektedir. Günümüzün en büyük sorunlarından birisi geçmişte de olduğu gibi savaşlardır. İnsanlar tek başına ya da aileleriyle birlikte açlık, güvenlik sorunları, doğal afetler, geri kalmışlık, siyasal kararlar neticesinde, kendi topraklarını, vatanlarını bırakarak, hayatta kalabilecekleri yeni topraklar aramaya yönelmektedir.

Göç eden toplumlar açısından problem göç etmekle, başka bir ülkeye yerleşmekle bitmemektedir. Gittikleri ülkelerde iş bulma, oturma, sosyo-kültürel uyum, dil, kendini kabul ettirme, benimseme veya benimsememe şeklinde başka sorunlara dönüşerek devam etmektedir. Göç edilen ülkedeki toplumlar için baktığımızda ise karşılarında farklı bir kültür ile ortaya çıkan uyum problemleri, iş bulma, ekonomik rekabet anlamında bireylerin sayısının artması bir sıkıntı olarak görülmektedir.

Anadolu toprakları tarihten bu yana göç edenlere ev sahipliği yapmıştır. Ülkemiz dış göç almış, dış göç vermiş, iç göç yaşamıştır ve yaşamaktadır. Türkiye Cumhuriyeti, içinde bulunduğu jeo-politik konum gereği, geçmişten günümüze göç almaktadır. İçinde bulunduğumuz coğrafyanın 19. yüzyılın sonlarından itibaren Osmanlı Devleti'nin askeri, siyasi, ekonomik gücünü kaybetmesi ile bölgedeki istikrarı tamamen bozulmuştur. İç ve dış göç hareketleri, düzensiz göçler bölgemizde daha da hızlanmıştır. İçinde bulunduğumuz coğrafyanın bu getirisi ile baş etmek için alternatif projeler üretilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede göç konulu araştırmaların, mevcut durumu resmetmesi ve ihtiyaçları belirleyecek olmaları nedeniyle bu projelerin üretilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1. BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Göç Olgusu

Göç tanımı TDK'ye göre ekonomik, toplumsal, siyasi sebeplerle bireylerin veya toplulukların bir ülkeden başka bir ülkeye, bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine gitme işi, taşınma, hicret, muhaceret anlamına gelmektedir (TDK, 2019).

Göç, bireylerin ve toplumların coğrafi mekân değiştirme sürecinin ekonomik, kültürel, sosyal ve siyasi yönleriyle toplum yapısını değiştiren nüfus hareketi olarak da tanımlanabilir (Özer, 2004).

Göç olgusu asıl olan yerden ulaşılmak istenen yeni yerlere gitme hareketi olarak ele alınmaktadır (Karpaz, 2003).

Göç olgusu, kısaca insanların yer değiştirme hareketi, nüfus hareketidir. Göç olgusu ülke içinde yer değiştirme ve ülkeler arası yer değiştirme olarak iki temel başlıkta incelenebilir. Birey, toplum ve ulusların ekonomik, siyasi, doğal zorluklar neticesinde yaşadıkları mekânlardan başka fiziki ve kültürel ortama yerleşme amacıyla gitmeleri göç hareketliliği olarak tanımlanabilir (Bayraktar, 1999).

Göç olgusu, olumlu ve olumsuz getirileri ile insan hayatını etkileyen dinamik bir yapıya sahiptir. Göç veren ve göç alan ülkeler düzenli göçün ya da düzensiz göçün sonuçlarıyla günümüzde, iletişimin ve ulaşımın hızlanmasıyla daha çok yüzleşmek zorunda kalmaktadırlar. Özellikle daha iyi hayat imkânlarına sahip olarak değerlendirilen ülkelere göç talebinin kontrolsüz şekilde arttığı görülmektedir.

Sanayileşme ve endüstrileşme hareketlerinin belli coğrafyalarda yoğunlaşması ile işgücü, sermaye ve yatırımların dengesiz olarak dağılması makro düzeyde göç hareketliliğine sebep olmaktadır. İnsanların hayat kalitesi almış oldukları ücretlere bağlı olarak değişkenlik göstermektedir. Buna bağlı olarak yaşam kalitesini yükseltebilmek için insanlar ülke içerisinde ve ülkeler arası yer değiştirebilmektedir. Göç olgusu, arzın itici gücü ve talebin çekici gücüyle orantılı olarak ortaya çıkmaktadır (Toksöz, 2006).

Dünyanın küreselleşme dönemine girmesiyle beraber göç sebeplerinde yeni açıklamalara ihtiyaç duyulmaktadır. İnsanın güvenlik, açlık, sağlık, barınma ihtiyaçları öncelikli olarak önemini korumaktadır. İyi eğitim, nitelikli iş imkânları, ücretlerin düşük olması ülkelere göre yer değiştirirse de daha sonra gelmektedir.

Bireylerin, vatandaş olma hakkına sahip olduğu memleketi politik, ekonomik, toplumsal, dini, sağlık, eğitim gibi sebeplerden dolayı terk etmesi, farklı bir ülkeye yerleşmek hedefi ile yer değiştirenler göçmen olarak tanımlanmaktadır (Doğan, 2016).

Göçmenler daha iyi eğitim, sağlık, ekonomik, sosyo-kültürel imkânlarla sahip olmak için kendi isteği ile ayrılan birey olarak tanımlanmaktadır. Göçmen statüsünde olan kişiler vatandaşlık hakkına sahip oldukları ülkeyle vatandaşlık bağı koparmak zorunda değildir. Göç ettiği kendi vatanının getirilerini kullanma hakkına sahiptir (Türk Kızılay'ı Göç ve Mülteci Hizmetleri Müdürlüğü, 2017).

Göç olgusunda birey, toplum ve ulusların ilerideki hayatlarının tamamı ya da bir bölümünü göç ettikleri ülkede geçirme planları vardır. Göçle beraber mekânın değişmesi sosyo-kültürel çevreninde farklı değer ve özellikleri ile değişmesine neden olmaktadır. Göç olgusunda daha iyi yaşam çevresi hedeflemektedir. Ulaşılacak istenen hedefin ulaşılabilirliği yüksek olsa da göçmenler tarafından çoğu zaman gelecekle ilgili hayalleri pahasına göze alındığı görülmektedir. Geleceğe dair kendisi ve yakınlarına dair daha iyi yaşam sağlama hedefi onları motive etmektedir.

Göçmenler, özellikle uluslararası göçlerde gittikleri toplumlarda farklı din, dil, sosyo-kültüre sahip bireylerle bir arada yaşamak durumunda kalmaktadırlar.

Göç olgusuna katılan bireylerin ve grupların kültürel birikimleri, sosyo-ekonomik yapıları, göç eyleminin süreci, göç hareketinin yapıldığı mekânı, toplumsal yapısı, siyasi yapısı, etkileşimin devamlılığı göçün etkisinin sürekliliğini sağlamaktadır. Göç edilen toplumlarında küreselleşmeyle beraber kendi içerisinde yaşadıkları değişimlerinde göz ardı edilmemesi gerekmektedir. Göç dinamik bir yapı olarak karşımıza çıkmaktadır. Karmaşık etkenlerle ortaya çıkan göç hareketi, karmaşık ve çözülmesi zor sorunları da beraberinde getirmektedir.

Küreselleşmenin ortaya çıkardığı etki ile dünyada uluslararası göçlerde özellikle ülkemizin bulunduğu konumdan dolayı hızlı bir artış gözlenmektedir. İletişim ve ulaşım sistemlerinin hızlanması ile dünyada bilginin yayılımı o nispette artmaktadır.

Bilginin kolay ulaşılabilir olması gelişmiş ũlkelerde olduğu gibi az gelişmiş ũlkelerde de toplumsal anlamda bilginin yayılma hızını arttırmıştır. Daha zengin, daha güvenilir, kalkınmışlık seviyesi yũksek hayat ũrneklere iletişimin hızı oranında yayılmaktadır. Dũnya geneline baktığımızda gelişmişlik seviyesindeki farklılıklar, zenginlikle yoksulluk arasındaki uğurumun artması da gŕçũn tetikleyici nedenlerindedir.

Savaş teknolojisinin ilerlemesiyle beraber insanlık daha yıkıcı durumlarla karşı karşıya kalmaktadır. Yaşanabilir, güvenli ortamları arama ihtiyaçı bu bŕlgelerdeki insanları daha güvenli mekânlar aramaya itmektedir.

Kuramsal açıdan gŕç, itme çekme teorisi, merkez çevre teorisi, gŕç kanunları, ağ teorisi, kũmũlatif nedensellik, gŕç teori sınıflaması olarak ele alınmaktadır.

1.2. Gŕç Tũrleri

Gŕç olgusu, farklı bakış açıları ile tũrlere ayrılmıştır. Gŕç tũrleri sınıflamaları yapılmıştır. Bu kapsamda Petersen (1958) gŕçũ; ilkel, zorlama, serbest, kitlesel, yŕnlendirilen gŕçler olarak sınıflamıştır. Gŕçleri iç gŕçler ve dış gŕçler olarak da ayrılabilir. Dış gŕçler ise “beyin gŕçleri, işçi gŕçleri ve mũbadele gŕçleri” olarak tasnifleme yapılmaktadır (Koçak ve Terzi, 2012). Gŕç olgusunda belirli esaslar ele alınarak sınıflama da yapılmıştır. Bu sınıflamaya gŕre (Yalçıın, 2004):

- İrade esasına gŕre yapılan gŕçlerde gŕnũllũ ve zorunlu gŕçler olarak sınıflanmaktadır.
- Yoğunluk esasına gŕre yapılan gŕçlerde belirleyici unsur gŕçũn kitlesel ve bireysel olarak sınıflama yapılmasıdır.
- ũlke sınırları esas alınarak yapılan gŕç, iç gŕçler ve dış gŕçler olarak sınıflanır.
- Yerleşme sũreleri esasına gŕre yapılan gŕçler, olarak sınıflanmaktadır.

Kişilerin kendi hedef ve istekleri doğrultusunda yaptıkları mekân değiştirme hareketi serbest gŕç olarak tanımlanmaktadır.

Bireylerin buldukları bŕlgede yaşam dũzeninin ortadan kalkması ile oluşan yer değiştirme hareketliliği zorunlu gŕç olarak ele alınır. Gŕçler antlaşmalara tabi gŕçmenler, uluslararası gŕçmenler, tahliye olunanlar, ulusal gŕçmenler, mũlteciiler, sığınmacılar şeklinde gŕçmenlerin gŕç sebeplerine dayalı gruplandırmalar da yapılabilir (Duman, 2007). Sebep sonuç ilişkileri bağlamında, iç gŕç, dış gŕç,

gönüllülük esasına dayanan göç, zorunlu göç, sürekli göç, kısıtlı göç ayrımlarına tabi tutulmuştur (Özkalp, 1995).

1.2.1. Beyin Göçü

Bireylerin, alanlarında uzmanlaşarak, talep edilir vasıf kazanması ile bulunduğu yerden imkânları daha gelişmiş ve yüksek olan yerlere kendi talebi ile göç etmesi beyin göçüne girmektedir. Beyin göçü az gelişmiş ülkelerden gelişmiş ülkelere yapılmaktadır. Bulunduğu ülkede çalışma şartlarının zorluğu, ücretlerinin düşüklüğü beyin göçündeki etkenlerdir. Beyin göçü ile gelişmiş ülkeler rekabetlerinde üstünlük sağlamaya çalışmaktadır (Çavuşoğlu, 2006).

Bilim insanlarının yaptığı ar-ge çalışmalarının önemi ülkeler arası rekabette gittikçe artmaktadır. Ülkelerin teknolojilerinin gelişimi ile sosyo-ekonomik büyümeyi sağlaması, silah sanayindeki güç yarışı, sağlık alanlarında gelişmelere duyulan ihtiyaçlar bilim insanlarının yaptığı çalışmaları daha değerli hale getirmiştir. Beyin göçünde bilim insanlarına nitelikli araştırma ve hayat imkânı sunan ülkeler bu yarışta öne geçmektedir (Koçak ve Terzi, 2012).

Alanlarında nitelikli vasıf kazanmış, iyi eğitim almış insanların beyin göçü ile farklı ülkelere gitmesi göç veren ülkeler için olumsuz sonuçlar ortaya çıkarmaktadır. Gelişmişliğe katkıda bulunacak insanların göç etmesi ile siyasi, ekonomik, askeri ülkeler arası rekabetten kopmaktadırlar. Nitelikli insanların işsiz kalması, düşük ücretlerle çalıştırılması, çalışma koşullarının zorluğu, araştırma yapacak ortamların sağlanmaması, geleceğe dair yaptıkları planlarının beklentilerini karşılamaması farklı ülkelerde arayışlara sebep olmaktadır (Demirkan, 2011).

1.2.2. Gönüllü Göç

Gönüllü göç bireylerin içinde buldukları ortamdaki daha iyi yaşam şartları bulmak amacıyla kendi istekleri ile yaptıkları göç hareketidir. Yaşadığı ülkenin şartlarından duyulan memnuniyetsizlik itici faktördür. İrade esasına dayalı olarak yapılan göç hareketidir (Çobanoğlu, 1996).

Emek göçleri gönüllü göç kapsamında değerlendirilmektedir. Sosyal ve ekonomik hedefler doğrultusunda yapılan göçler emek göçü olarak ele alınmaktadır. İş imkânları, yaşam standartları sınırlı olan yerlerden imkânları daha fazla olan yerlere yapılan göçler gönüllü göçlere girmektedir (Yıldırımoglu, 2005).

Bireylerin ülke içinde ya da ülkeler arası iş gücünü, emeklerini satmak amacıyla yaptıkları göç hareketi de gönüllü göçe girmektedir. Genel olarak Türkiye'den Almanya'ya 1960-1970'lerde yapılan göçler bu kapsamda yer almaktadır. Bu dönemde II. Dünya Savaşından sonra Almanya'da ortaya çıkan işçi ihtiyacını karşılamak için çözüm arayışına gitmiştir. Herhangi bir uzmanlık alanı olmayan vasıfsız işgücü Almanya'da kabul görmüştür. Bugün Avrupa ülkeleri Almanya başta olmak üzere yaşlanan nüfusları nedeni ile vasıflı elemana ihtiyaç duymaktadır. Alanlarında yetişmiş işgücü almaktadırlar.

Dünya nüfusunun çoğunluğu yoksulluk sınırının altında yaşamaktadır. Emek göçleri az gelişmiş ülkelerden gelişmiş ülkelere doğru yapılmaktadır. İngiltere başta olmak üzere Avrupa ülkelerinde 19.yy'da sanayinin gelişmesi Avrupa ülkelerinde göç hareketliliğine sebep olmuştur. Avrupa ülkelerine yapılan göçler günümüzde de ilk sırada yer almaktadır. Az gelişmiş ülkelerin bireyleri ekonomik refahın sağlandığı, daha konforlu hayat şartlarının olduğu, teknolojinin geliştiği ülkelere doğru göç hareketliliği içerisinde yer almaktadır.

1.2.3. Zorunlu Göçler

Kişilerin kendi istek ve talepleri olmadan gerçekleştirdikleri göç hareketliliği zorunlu göç olarak tanımlanmaktadır. Ülkelerde sosyal, siyasal ve mekânsal problemlerin çözülemez duruma gelmesi toplumların yeni arayışlara girmesine neden olmaktadır. Doğal afetler, savaşlar, sürgünler mübadeleler zorunlu göçler olarak değerlendirilmektedir. Toplumlar yaşadıkları yerleri istemeden zorunlu sebepler nedeniyle terk etmek zorunda kalmaktadır.

Kavimler göçü dünyada bilinen en eski zorunlu göç hareketidir. Milattan sonra 375' de Orta Asya'da kuraklık, kıtlık, salgın hastalıklar, savaşlar yaşam şartlarının değişmesine sebep olmuştur. Bölgede yaşayan kavimler kitleler halinde batıya göç etmişlerdir. Bu kitlesel hareket dünyada yeni siyasi, sosyo-kültürel, ekonomik oluşumlara zemin hazırlamıştır (Bayraktar, 2013).

Zorunlu göçlerde göçü bireyler isteyerek tercih etmez. En problemlili göç alanlarından birisidir. Zorunlu göçler devlet baskısı ile de yapılabilir. Zorunlu göçler göç edilen yeni ülkelerde de çözülmesi karmaşık siyasi, kültürel sorunların çıkmasına da neden olmaktadır. Yerel halkla uyum problemleri, ekonomik sorunlar, işsizlik, istihdam, toplumsal etkiler, eğitim sorunları, sağlık problemleri, güvenlikle ilgili

sorunlar, barınma sorunları göç edilen ülkeler yaşamaktadır. Göçmenler yerel halkla dil problemi yaşamakta, iletişim sorunları da görülmektedir (Eraldemir, 2013). Devletlerin göç hareketliliğinin ortaya çıkardığı sorunları çözüme kavuşturması için göç stratejisi oluşturması, çözüm getirecek insan kaynaklarının olması ve ekonomik gücünün olması gerekmektedir.

Bu araştırmada incelenen Ahıska Türkleri de Sovyet Rusya döneminde zorunlu göçü yaşamıştır. Anavatanlarını Stalin döneminde terk etmek zorunda kalmış, Orta Asya'da farklı coğrafyalara dağıtılmışlardır.

1.2.4. Mübadele Göçleri

Mübadele TDK'ye göre 'değiş tokuş' anlamına gelir (<https://kelimeler.gen.tr>, 2019). Arapça kökenli mübadil "bedel" kelimesiyle bağlı olup "değiş, tokuş, trampa, bir şeyin başka bir şeyle değiştirilmesi" anlamına geldiğini ifade etmektedir. Mübadeleye katılan bireye mübadil denir (Devellioğlu, 1988).

Mübadele iki veya daha çok devlet arasında imzalanan protokol aracılığı ile yapılabilir. Mübadele sırasında izlenecek hukuksal süreç, ne zaman ve nasıl yapılacağı, göç sırasında gidilecek yollar, kullanılacak araçlar, geride bıraktıkları taşınmazların durumu komisyonlar vasıtası ile tespit edilir. Komisyonlar mübadelede taraf olan devletlerden oluşan karma komisyon olabilir. Uluslararası komisyonlar da aracılığı ile de mübadele de gerçekleştirilebilir. Mübadele sırasında göçmenlerin ihtiyaçları taraf olan devletler tarafından karşılanır (Sepetçioğlu, 2014).

Savaşlar yolu ile sınırların değişmesi, toprakların farklı ülkelerin eline geçmesi mağduriyetlere de sebep olmaktadır. Sınırların değişmesiyle ana ülkesi ile bağlarının kopmaması, etnik, kültürel, dini yapının devamlılığını sağlamak için mübadeleler yapılmaktadır. Mübadele sonrasında kişilerde uyum problemleri de ortaya çıkmaktadır. Yıllarca yaşadıkları coğrafyalardan koparılarak göç ettirilen insanlar, psikolojik uyum, kültürel, ekonomik, eğitim sorunları ile karşılaşmaktadır.

1.2.5. Sürgünler

Sürgün "Bir kimsenin sürekli oturduğu yerden uzak bir kent ya da ilçede oturmasını zorunlu kılan ceza" olarak değerlendirmektedirler (<http://www.tdk.gov.tr>, 2018). Gönüllü göçlerden farklı olarak sürgünler de insanın kendi iradesi yoktur. İradesi dışında olarak zorunlu göç tabii tutulmaktadır.

Zorunlu olarak bulunduğu coğrafyadan uzaklaştırılma birey ve toplumları derinden etkilemektedir. Toplumsal hafıza ile sürgün ve beraberinde yaşadıkları acı tecrübeler aktarılmaktadır. Sürgün ile beraber bireyler ekonomik, sosyal, kültürel ve dini yapılarında farklı coğrafyalarda varlıklarını koruma ve devam ettirme çabasına girmektedirler. Farklı bir ifade ile sürgün istenmeyen bireylerin cezai biçimde vatanlarından uzaklaştırılıp işkence, şiddet, zulüm altında başka coğrafyalara yerleştirilmesine denir (Sayyar, 2007).

Sağır'a göre; sürgünün temel hedefi kişiyi evinden ve yurdundan uzaklaştırmak onu boşlukta dayanıksız bırakmaktır. Sürgün birey, toplum ve ulusların benliğinde derin yaralar açmaktadır. Sürgün edildikleri topraklarda benliklerini koruma, yeniden var olma mücadelesi ve buldukları ortamda ayakta kalma mücadelesini vermektedirler (Sağır, 2012a).

Tarihte sürgünler cezalandırma yöntemi olarak devletler tarafından uygulanmıştır. Siyasi, dini, etnik, ekonomik, kültürel yapıda toplumlar siyasi otorite ile çatışma yaşadığında sürgünlere başvurmuştur. Devletler otoriteyi, kamu düzenini sağlamak için siyasi sınırları içinde sürgünler yapmışlardır. Osmanlı Devleti 600 yıllık tarihinde toplum düzenini sağlamak için sürgünler yapmıştır. Tarihte bağlı bulunduğu devlet tarafından sınır dışına gönderilmiş toplumlar da vardır. Yahudiler milattan önce 700'lü yıllardan itibaren yakın döneme kadar tarihlerinde sürgünler yaşamışlardır (Armaoğlu, 2010).

Bir toplumun kendi coğrafyasından koparılması bireylerde çöküşe, yalnızlık duygusuna yol açabilmektedir. Siyasi, etnik, dini farklılıklar nedeni ile yaşadıkları topraklardan devlet eliyle uzaklaştırılan topluluklar psikolojik olarak da zorlu bir sürecin içine girmektedirler. Yeni coğrafyalarında kendilerini kabul ettirme, aidiyet süreci başlamaktadır. Sürgün, yaşayanlarda, öfke, vatansızlık, korku, yalnızlık, aşığılanma, hasret, boşluk duyguları ile baş etmek zorunda kalmaktadırlar.

Küreselleşme ile beraber zorunlu göçler pek çok devleti ilgilendirir hale gelmiştir. Göç terminolojisi oluşturulmuştur. Göç terminolojisine göre sürgün başlığı altında sığınmacı, mülteci, diaspora kavramları tanımlanmıştır.

Sığınmacı ulusal ya da uluslararası belgeler çerçevesinde bir ülkeye mülteci olarak kabul edilmek isteyen ve mültecilik statüsüne ilişkin yaptıkları başvurunun sonucunu bekleyen kişilerdir (Perruchoud ve Cross, 2013).

Mülteci “İrki, dini, tabiiyeti, belirli bir sosyal gruba mensubiyeti ve siyasi görüşleri yüzünden haklı bir zulüm korkusu nedeniyle vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve söz konusu korku yüzünden, ilgili ülkenin korumasından yararlanmak istemeyen kişidir” (Perruchoud ve Cross, 2013). Kendi ülkesinde hayati tehlike, zulme maruz kalmaktan korktukları için ayrılan kişiler mülteci olarak kabul edilmektedir. Günümüzde, özellikle üzerinde bulunduğumuz coğrafyada mülteci sayısındaki artış bugünün ve geleceğin büyük bir problemi olarak görülmektedir. Devletlerin sosyo-politik ve ekonomik çekişmeleri bölge insanının kaderini etkilemektedir.

Diaspora, menşe ülkesinden ayrılmış olan ancak anavatanıyla bağları süren birey ve üyeleri veya ağ, dernek ve toplulukları ifade eder (Perruchoud ve Cross, 2013). Ahıska Türkleri de diaspora kavramının içerisinde yer almaktadır. Diaspora, TDK’ye göre; herhangi bir ulusun veya inanç mensuplarının ana yurtları dışında azınlık olarak yaşadıkları yer anlamına gelir. İkinci anlam olarak da herhangi bir ulusun yurdundan ayrılmış kolu, kopuntu anlamına gelmektedir (<http://www.tdk.gov.tr>, 2019).

Ahıska Türklerinin ana vatanları savaşlar ve sonrasında yapılan antlaşmalar neticesinde Gürcistan sınırlarında kalmıştır. Günümüzde dünyanın on farklı ülkesine zorunlu olarak dağılmışlardır.

1.3. Göç Nedenleri

Göç olgusu insanların buldukları yerden daha iyi yaşam şartları arama ihtiyacının bir sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır. Göç, bireyin geleceğe dair hedefleriyle ilintilidir. Göç olgusuna katılan kişilerin eğitimi, mesleği ve mesleği gideceği yer seçiminde etkili olmaktadır. Tercih ettikleri ülkenin erişilebilir olma düzeyi de karar vermelerinde belirleyici olabilmektedir. Göçmenlerin hedeflerine ulaşmaları sorunlarının çözümü için yeterli olmamaktadır. Hedeflerine ulaşmak adına sadece bir basamak atlanmaktadır. Ulaştıkları yeni mekânlar yeni sorun ve çözüm yolu bulma çabalarını da beraberinde getirmektedir. Arzulanan hedefin yakınlığı ya da uzaklığı yeni göç hareketinin başlangıcı olarak ortaya çıkmaktadır.

Günümüz dünyasında göç hareketleri göçün yapıldığı ülkelerin dışındaki geçiş güzergâhındaki ülkelerin de konusudur. Dünya nüfusunun özellikle az gelişmiş ülkelerdeki hızlı artışı, adaletsiz gelir dağılımı, bölgesel savaşlar nüfus hareketlerini de

hızlandırmıştır. Uluslararası göçmenlerin sayısı Birleşmiş Milletler raporlarına göre “son yirmi yıldaki hızıyla artarsa 2050 yılında 405 milyona ulaşması” beklenmektedir (Yüzbaşıoğlu, 2018). Bu kapsamda 2017-2018 yılları itibariyle Türkiye’ye yurtdışından gelen veya Türkiye’den giden kişi sayısı Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Türkiye’de En Fazla Göç Veren ve Göç Alan İlk 5 İl (2017-2018)

2017	Türkiye’ye Gelen Göç	%	İller	Türkiye’den Giden Göç	%
Türkiye	466.333	-	Türkiye	253.640	
İstanbul	166.044	35,6	İstanbul	75.849	29,9
Ankara	146.475	10,0	Ankara	27.379	10,8
Antalya	21.888	4,7	Antalya	15.056	5,9
İzmir	12.031	2,6	İzmir	13.946	5,5
Bursa	11.191	2,4	Bursa	10.353	4,1
2018	Türkiye’ye Gelen Göç	%	İller	Türkiye’den Giden Göç	%
Türkiye	876.816		Türkiye	1.095.098	
İstanbul	385.482	43,96	İstanbul	595.803	54,40
Ankara	184.382	21,02	Ankara	221.747	20,24
izmir	130.092	14,83	izmir	117.113	10,69
Antalya	95.920	10,93	Antalya	80.349	7,33
Bursa	80.940	9,23	Bursa	80.086	7,31

Kaynak: (<https://www.nufusu.com/il/antalya-nufusu>, 2019)

Göç olgusu, ortaya çıkış nedeni, göçenlerin yapıları, göç yolları ve sonuçlarıyla değerlendirildiğinde her birinin farklı özelliklere sahip olduğu görülmektedir. Göç olaylarının her biri kendine ait özellikler ile birbirinden ayrılır. İçerik ve nitelik açısından değerlendirildiğinde mübadele göçü, beyin göçü, işçi göçü, siyasal, sosyo-ekonomik sebepler dış göçler kapsamında yer almaktadır (Naz, 2015).

İlk çağlardan itibaren doğa olaylarının etkisi göç olaylarında öncelikli sebepleri oluştururken, sanayi devrimi sonrasında göç olaylarında insanın etken olduğu ekonomik, siyasi, dini, sosyal davranışlar etkili hale gelmiştir (Keleş, 1983). Göç hareketleri sosyal, ekonomik ve siyasal gelişmeler doğrultusunda devletlerin kendi sınırları içinde olduğu gibi farklı devletlere de gerçekleştirilmektedir.

Küreselleşme ile beraber göçmenlere bulunulan coğrafi mekândan çok uzak mesafelere ulaşabilme imkânı oluşmuştur. Birbirlerinden farklı yapı ve algılara sahip olan kültürlerin aynı coğrafyada buluşmasıyla her birey için sorunların farklı boyut ve düzeyde yaşanmasında etkili olmaktadır (Giddens, 2010).

Göç hareketliliği insanlık tarihi ile beraber başlamıştır. 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren ise hızlanmıştır. Günümüzde ise en yoğun dönemlerini yaşamaktadır. Göç olgusu, göçmenin yaşadığı problemlerin yanı sıra ulaşılmak istenen ülkede ve güzergâhındaki ülkelerde de siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel problemlere de sahne olmaktadır. Göç nedenlerinin doğru tespit edilmesi, gidilen ülkedeki göçmenlerin yerleşimleri, iş imkânlarının bölgede tespiti, sağlık, mekân, eğitim alanlarında karar alıcıların sağlıklı verilerle çözüm odaklı yaklaşımları göçün olumsuz yanlarının azalmasını sağlayacaktır. Göçün bölge ve ülke gerçekleri dikkate alınarak idare edilmesi göçü sonuçları açısından işgücü, kültürel çeşitlilik ve zenginliğe dönüştürme potansiyeli bulunmaktadır.

1.3.1. Dış Göçün Ekonomik Nedenleri

Türkiye içinde bulunduğu konumdan dolayı göç hareketlerinde ya geçiş güzergâhı ya da ulaşılmak istenen hedef durumunda olmuştur. Türkiye Asya ile Avrupa arasında köprü konumundadır. Avrupa ülkelerinin gelişmişlik düzeyinin yüksek olması, ekonomik üstünlüğü, gelişmemiş ülkeler için 20. yüzyıldan itibaren cazibe noktası haline gelmiştir. Türkiye'nin son yıllarda insan hakları, ekonomik alanlarda ulaşılmış olduğu gelişmeler, istikrarlı, güvenli yapısının olması hedef ülke olmasını sağlamıştır.

Göç kararının alınmasında bireylerin tutumları göç kararını verirken tıpkı fayda-maliyet analizinde olduğu gibi değerlendirmelerine neden olmaktadır. İtici faktörler olarak tanımlanan buldukları yerin olumsuz özellikleri ile çekici faktörler olarak nitelendirilen gideceği yerin olumlu özellikleri karşılaştırılmaktadır (Pazarlıoğlu, 2007). Göç ile beklenen fayda, bulunduğu yerde kalmanın getireceği maliyetin üzerinde ise birey göç kararını vermektedir.

Göç olgusu bugün devletleri ekonomik, siyasi, sosyal, demografik, kültürel problemleri de beraberinde getirmektedir. Göçmenlerin hedeflenen ülkeye ulaştıklarında, iş gücü ekonomiyi etkilemektedir. Meslekleri, iş becerileri, yeni meslek çeşitleri, yeni iş alanları vs. ülke ekonomisi üzerinde etkili olmaktadır.

Yoğun göç alan yerleşim alanlarında ise işsizlik ve beraberinde getirdiği sorunlarla baş edilmeye çalışılmaktadır. Göç bir mekândan başka bir mekâna yapılan kısa ya da uzun süreli yerleşme amacı olan istemli hareketliliklerdir. Göç isteğe bağlı olarak yapılmakla beraber zorunlu nedenlere bağlı olarak da yapılabilir (Çakır, 2008).

Günümüz de göç hareketliliğinde ekonomik farklılıklardan kaynaklanan sebepler öne çıkmaktadır. Ekonomik gelişmişlik düzeyi ile yükselen Avrupalı Devletler, farikalarda açığa çıkan iş gücü ihtiyacını karşılayabilmek amacı ile gelişmekte olan ya da az gelişmiş ülkelerden çalıştırmak için işçi arayışına girmiştir. Arz talep ilişkisi içerisinde yirminci yüzyılın ikinci yarısından itibaren Almanya başta olmak üzere pek çok Avrupa ülkesine göç hareketliliği yaşanmıştır. Türkiye’den çalışmak için Avrupa’ya gidenler ekonomik taleplerle, isteğe bağlı yapılan, gönüllülük esasına dayanan göç hareketliliği kapsamında ele alınmaktadır (Aksoy, 2012).

Göç olayları, iş imkânlarının, ekonomik şartların kötü olduğu ülkelere, iyi olan ülkelere yönelmektedir. Göç olgusu toplumsal dönüşüm ve ekonomik değişmelerin sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Göçün oluşturduğu hareket toplumsal dönüşüm ve ekonomik değişimlere de ortam hazırlamaktadır. Ülkemiz yabancı ülkelere özellikle vatanlarında iç savaş sınır komşularımızdan yoğun göç almaktadır. Türkiye bulunduğu coğrafya nedeniyle göçmenler için transit bir ülke konumundadır. Türkiye coğrafyanın getirdiği göç hareketlerinin ekonomiye yansımaları ile baş etmek durumundadır.

1.3.2. Küreselleşen Dünyada Göç ve Göçmenlik Algısı

Küreselleşme kelimesi TDK’ye göre uluslararası düzlemde yaygınlaşmış iktisadi etkinliklerin işlevsel anlamda birbirlerine eklenmesi anlamına gelmektedir (TDK, 2019). Küreselleşmenin farklı tanımları yapılmış olmakla beraber farklı coğrafyalarda yaşayan devlet ve toplumların iletişimlerinin artması ve birbirlerine bağımlı olmasıdır. Hizmet sektörü, mal ve sermaye hareketlerinin hızlanması uluslararası ekonomik iş birliği ve dünya piyasalarının karşılıklı bağımlılığı hale gelmesidir (Zengingönül, 2004).

Küreselleşme ile iletişim ve ulaşımdaki hızın artışı bireylerin, toplumların ve ulusların yeni bir döneme girmelerini sağlamıştır. Malların kısa sürede aktarımı dünyanın, farklı coğrafyalarına kısa sürede ulaştırılması ekonomik olarak devletlerin yeni alternatifler üretmeye zorlamıştır (Ünver, 2010). Ekonomik yapıda değişkenlikler ortaya çıkmıştır. Bilginin hızlı ve kolay yayılması insanların kararlarını, seçeneklerini etkilemektedir. İletişimin doğrudan ve hızlı olarak dünyanın uzak coğrafyalarıyla da yapılabilmesi göç hareketlerinde sınırları ve göçün etkilerini genişletmiştir.

Göç hareketliliğinin gelişmiş ülkelere yönelmesi bu ülkelerin göçmen kabulü için tedbirler almasına neden olmuştur. Alınan tedbirlerin sertliği gelişmiş ülkelere yapılan göçlerin, demokratik anlamda sorgulanmasına da neden olmaktadır. Yasa dışı yollarla gelişmiş ülkelere girme çabasında olan göçmenlerin göç sırasında büyük sıkıntılar yaşamakta, hayatlarını kaybedenlerin olduğu da bir gerçek olarak ortaya çıkmaktadır.

İnsanların hiç bilmedikleri coğrafya ve kültürlerde yeni bir kimlik ve gelecek oluşturmalarının sınırlarını genişletmiştir. Çok farklı kültürler aynı mekânda buluşma imkânına haiz olmaktadır. Tabii ki kültürlerin buluşması her zaman olumlu sonuçlanmamaktadır. Ortaya farklı problemler çıkmaktadır. Göçmenler ve yereller için uyum problemlerine neden olmaktadır.

Yerel halkla, göçmenler arasında ortaya çıkan ilişkiler ağı; göçe katılan yeni yerleşim alanlarında, önceden göç etmiş göçmenlerle, yeni göç edenler arasında oluşturdukları ortak köken, soy ve dostluğa dayanan bağlantılar sayesinde oluşmaktadır (Abadan-Unat, 2006). Uluslararası yapılan göçlerde önceden göç edenlerle, sonra göç edenler arasında ilişkiler ağının gerçekleşmesi yabancı ortama sonradan katılan göçmenler için kolaylaştırıcı etmen olarak görülmektedir. Göçmenlerin yerel halka olumlu ilişkiler içerisinde olması göçü yeni göçmenler için cazip hale getirmektedir. Göçün olayı zamanın geçmesi ile katmanlaşmakta yeni ilişkilerin getirdiği sosyal çevrenin gelişmesi yeni göç ağlarının ortaya çıkmasını sağlamaktadır.

Göçmenlerin göç ettikleri yerlerde yerel halkla, önceden göç edenlerle uyumlarında bütün tarafların etkisinin olduğu görülmektedir. Toplumların bir arada uyum içerisinde yaşamaları için gidilen ülkenin yasa koyucuları, uygulayıcıları bütünsel uyumu sağlayacak şekilde uygulama yapmaları gerekmektedir. Bireylerin ve toplumun bütünleşmesi ile kültürel kimlik entegrasyonu sağlıklı toplumlar oluşacaktır (Yavuz, 2013).

Göç olgusunun ortaya çıkışında ekonomik anlamda daha iyi yaşam koşulları hedeflemek olduğu kadar siyasi ve sosyal değişimler göçe neden olmaktadır. Devletlerin yönetim değişiklikleri, rejim değişiklikleri, insan hakları ihlalleri, etnik farklılıktan kaynaklanan problemler göçe neden olmaktadır (Kutlu, 1992).

1.4. Göçle İlişkili Kavramlar

1.4.1. Göç ve Değişim

Değişim kelimesi TDK'ya göre, bir zaman dilimi içindeki değişikliklerin bütünü, değişme olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2019). Değişim dinamik bir yapıya sahiptir. Toplumlar siyasi, ekonomik, demografik, toplumsal ve kültürel yapılarında değişim yaşarlar.

Günümüzde göç hareketliliğinin artması özellikle göç alan devlet ve toplumda çözümlenmesi gereken sorunlar ortaya çıkarmaktadır. Göç edilen toplumda alışılmış düzenin bozulmaması, göç edenlerin geldikleri topluma uyumlarının da sağlanması gerekmektedir. Göç eden ve göç edilen toplum arasında sorunların en aza indirgenmesi için iletişimlerinin sağlıklı olması, yasal olarak düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

Toplumun bizzat kendisi dinamiktir. Gelenek ve görenekler, örf ve adetler bir arada olmasını sağlarken küreselleşmenin de etkisi ile hızlı toplumsal değişimlerin yaşandığı görülmektedir.

Bilginin, tekniğin, kültürün, standartların, kalitenin, nitelikli insanların, tecrübenin, iş, çalışma ahlakı ve disiplinin, aile ilişkilerinin, örf ve adetlerin taşınmasına sebep olan göçler geçmişten bu yana toplumlara ortaya çıkan siyasi, sosyal, kültürel, ekonomik değişimde etkili olmuştur (Karpat, 2016).

Bireyin kendisini tanımlama ve diğerlerinden ayırt etme biçimi, bir şeye/gruba ya da topluma 'ait olma' inancı ve ihtiyacından doğmaktadır. Bu çerçevede oluşan kolektif kimlikler, beraberinde bağlanmayı ve bütünleşmeyi getirmektedir (Karaduman, 2010).

Göç hareketlerin hızlanması, göç nedeniyle ortaya çıkan sorunlara çok boyutluluk kazandırmaktadır. Ülkeler yeni sorunlar çözmek için yeni projeler oluşturmak durumunda kalmaktadır. Göç olgusu bireylerde aidiyet duygusunu ve bütünleşme çabası içinde yeni bir dönemin içine girmesine de sebep olmaktadır. Aynı zamanda göçmen kendi kimliğini koruma, kendi kültürünü yaşayan bireylerle bir arada olma arayışına girmektedir. Farklı kültürlerle yaşama sürecinde bireyler toplumsal kategorilerle de karşılaşmaktadır.

Uluslararası göç ile dil, din, gelenek, kültür ve buna benzer pek çok açıdan birbiriyle tümüyle farklı geçmişlere sahip bireyler aynı ortamda yaşamını sürdürmek durumunda kalmaktadır. Bu durum çok çeşitli iletişim ve uyum sorunları beraberinde getirmekte; zaman çözümü zorlaşan sorunlar ortaya çıkmakta, hatta ülkelerin siyasi, sosyal, ekonomik, kültürel dengelerini bozmaktadır (Akkayan, 1979).

Bireylerin, farklı kültürlerle etkileşim ortamına girmeleri, aynı davranış biçimlerine yönlendirdiği gibi tepkisel oluşumlarla kendi değerlerine sıkı sıkı sarılmalarına da neden olmaktadır. Tekeli'ye göre; zamanda ve mekânda toplumsallaştırma, oluşturduğu eleme etkisiyle kişileri yaşayacağı topluluğa, yeniden uyuma zorlayan ya da zorlamayan yer değiştirmeleri ayrıştırma olanağı ortaya çıkarmaktadır. Böylece göç, kişileri yeni bir topluluğa götüren dolayısıyla yeniden uyum sağlama sorunlarıyla karşı karşıya bırakan bir yer değiştirme olmaktadır (Tekeli, 1998).

1.4.2. Göç ve Sosyal Yapı

Göçmenler hedeflenen mekâna vardıklarında yaşam alanı oluşturmak kaygısını taşımaktadırlar. Kendi toplumlarından olan diğer göçmenlerle ilişki kurarken aynı zamanda yerel halk ile de iletişim kurma çabasına da girmektedirler. Ev bulma, iş arama, çocuklarına eğitim imkânı sağlama vs. alanlarda yeni çevresiyle iş birliği yapma çabasıdır. Bulunduğu yere güven duyma, sosyal ve kültürel uyum, aidiyet duygusunu sağlayabilme ihtiyacı da dayanışma içinde olmayı gerektirmektedir.

Göçmenler yabancılarla dolu heterojen yeni mekânların da yalnız kalmamak, güven duyabilecekleri yeni bir ortam oluşturma çabası içerisine girmektedir. Girdikleri yeni ortamda uyum çabaları görülmektedir (Tekşen, 2003).

Göç hareketliliği içerisinde yer alan bireyler de değişme eğilimi devamlılık göstermektedir. Sosyal yapıyı oluşturan unsurlarda değişik vakitlerde tezahür eden nitel ve nicel farklılaşmalar sosyal değişme olarak adlandırılır (Erkal, 2004).

Göç olgusu içinde yer alan bireylerin yerleştikleri mekâna uyumları çok kolay olmamaktadır. Yeni ülkedeki kültürel farklılıklar, yerel halkı yapısı, sosyal yapısı, ekonomik yapı uyum sağlamak için değişimi gerektirmektedir. Göç eden bireylerde etnik yapıları, sosyo-kültürel yapıları ve psikolojik yapılarında çatışma, uyum, değişim kavramları yer almaktadırlar.

Göçmenler, yeni mekânlarında değişim ve uyum problemi yaşamakla birlikte kendi kimliklerini de muhafaza etme çabasına girmektedirler. Toplumsal ve kültürel değişmeyle, göç edenler; farklı bir güç hiyerarşisinin yaşandığı, farklı algıların kabul gördüğü ortamlarla baş etmek zorunda kalmaktadır (Bal, 2008).

Göç eylemine katılan bireyler göç ettikleri mekânlarda yabancılık duyarlar. Göç ettikleri ülkedeki farklılıklar onları yalnızlık duygusu ile karşı karşıya bırakmaktadır. Göç ettikleri ülkenin din, dil, kültür yakınlığı yalnızlık duygusunun aşılmasında etkilidir. Kendi akraba ve yakınlarından uzakta yeni bir çevre arayışı göçün ilk dönemlerinde yoğun olarak ortaya çıkmaktadır. Göç edilen mekândaki kültüre bağlı olarak yapılan geleneklerde, bayramlarda, kutlamalarda yoksunluk ile baş etmek zorunda kalınmaktadır. Bu dönemlerde kendi ülkesindeki inanç, kültürel ve milli günlerin özlemi bireylerde özlem duygusunu ortaya çıkarmaktadır.

Bireyler göç ettikleri ülkelerdeki hayat anlayışı ters düşmesi uyumlarını, kabullerini zorlaştırabilir. Daha sıkıntılı bir süreç içine girilebilir. Göç ettiği ülkenin, göç edilen ülkede değerlerinin aşağılanması, hor görülmesi gidilen ülkede kendi kültüründen olan bireyleri arama çabasına götürebilmektedir. Kendi kültürünü sorgulama ya da kendi kültürünü savunma mekanizması devreye girebilmektedir.

Erkal'a göre (2004); sosyal hareketlilik, bir toplumda fertlerin, ailelerin ve sosyal grupların sahip oldukları bir statüden diğer bir statüye doğru olan hareketliliğini ifade etmektedir. Zamanla sosyal hareketlilik tanımında bazı değişiklikler olmuştur. Bu değişikliklerde dikkati çeken özellik, ferdin hareketliliğinin ağırlık kazanmasıdır. Böylece konu daha çok coğrafi ve mesleki hareketlilik şeklinde ele alınmıştır. Yani sosyal hareketlilik coğrafi ve mesleki durum kriterleri esas alınarak değerlendirilmektedir

Kentsel ilişkiler sisteminin bireylerden talep ettiği bireysel donanımlardan yoksun olan bireylerde bu yoksunluğun derecesiyle doğru olarak, bir sosyo-kültürel gruba aidiyet duygusuyla bağlanma eğilimi artmaktadır (Erol, 1994; Erol, 2002). Göçmenlerde göç edilen yerdeki hayatın kabul gördüğü özelliklerin olmaması kabul görmeme, dışlanma kaygısına neden olmaktadır. Toplum dışında kalma, yalnızlaşma korkusu bireyleri yeni arayışlara itmektedir. Yeni yerleşim alanlarında kültürel, toplumsal açıdan yakın hissettikleri sosyal gruplara katılarak çözüm bulmaya

çalışmaktadırlar. Kişiler kendi toplumsal yapı ve kültürlerine benzeyen kişilerle ortak kimlik oluşturarak yalnızlık duygusundan kurtularak kendisini güvende hissetmektedir.

1.4.3. Göç ve Kültürel Yapı

Kültür, tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü, hars, ekin anlamına gelmektedir (<https://www.turkedebiyati.org>, 2019).

Kültür genel anlamda geçmişten geleceğe edindiğimiz değerler bütünü olarak ele alınabilir. Milletler dini inançlarının, tarihinin, geleneklerinin birlikte ortaya çıkardığı ortak değerlere ulaşmaktadır. Ortak değerler yapısal olarak toplumları birbirinden ayıran özellikler taşımaktadır. Kültürel değerlerin ortaklığı aynı zamanda bireylerde aidiyet duygusunu da geliştirmektedir. İçine doğduğumuz toplum, aileden aktarılan bilgi ve tecrübelerle kimliğimizin ana dinamikleri oluşmaktadır. Kültürün oluşmasını sağlayan ana unsurlar din, tarih, yaşanılan coğrafya, toplumla koşu olan diğer milletler, göçler, savaşlar, teknolojik seviye vs. bireylerin göç hareketiyle değişirse kültürlerinde zaman içinde değişiklik ortaya çıkma yeni mekânlardaki dokunun etkisiyle yeni kültür algısı izleri görülmektedir.

Aksoy'un belirttiğine göre; yabancı olan kişi de yeni yaşadığı toplumun mensuplarına ve onların kültürüne farklı davranış biçimleri göstermekte ve yavaş yavaş adaptasyon sürecinden geçmeye başlamaktadır. Bireylerin kültürel uyum süreçleri uzun zamanı kapsamaktadır. Kültürel uyumda birdenbire gerçekleşmemekte belirli aşamalardan geçerek mesafe alınmaktadır (Aksoy, 2012).

İnsanların kendilerini tanımlama ve başkalarından ayırt etmesinde ki temel dayanak aidiyet algısı ile oluşmaktadır. Bir topluma, cemaate, gruba aidiyeti ile kendisini diğer bireylerden ayrı olarak tanımlar. Bu anlamda kolektif kimlikler bireyin kendisini bağlanma ve bütünleşmesini sağlar (Karaduman, 2010).

Göç olgusu içinde yer alan bireyler göç edilen yerde o kültürü sahip oldukları kültür değerlerinden daha yukarıda algısı içerisine de girebilmektedir. Bu algı ile kendi kültürlerinden kopuş daha hızlı yaşanmaktadır.

Göç eden bireylerde yeni tanıştıkları kültürü kabul etmeme, tanıştıkları kültürle kendi kültürlerini karşılaştırma ve sahip oldukları kültürlerinin üstünlüklerini gösterme

çabaları, zaman içinde göç ettikleri yeni ülkedeki değer yargılarına, kurallarına uyum sağlama ve bütünleşme çabaları karşımıza çıkmaktadır.

Göçmenler göç ettikleri mekânların getirdiği niteliklere bağlı olarak değişim içerine girmektedirler. Kültürel yapının bir bölümünde yeni algı ve kabullerin olması gerçekleşebilir. Kültürün bir kısmındaki değişme ile özellikle maddi kültürle manevi kültür arasında uyumsuzlukla karşılaşmaktadır (Turhan, 2010).

Farklı kültürlerle ait unsurların birbiriyle karşılaşması veya bireylerin istek ve ihtiyaçlarının giderilememesinin meydana getirdiği durumlar yeni arayışlara sebep olmakta bunun neticesinde kültürel etkileşimler ortaya çıkmaktadır (Turhan, 1997).

Günümüzde hemen hemen her alanda etkisi hissedilen küreselleşme olgusu uluslararası göç olaylarını doğal olarak artırmakta ve farklı kültürden insanların karşılaşmalarını sıklaştırmaktadır. İletişim ve ulaşım teknolojileri dünyanın her noktasına erişilebilir kılmaktadır. Çok uluslu şirketlerin artan faaliyetleri, uluslararası iş ve piyasaları, sivil toplum kuruluşları ve yükselen turizm sektörü her gün milyonlarca insanın uluslararası boyutta yer değiştirmesine neden olmaktadır. Dolayısıyla kültürel farklılıklar daha fazla ortaya çıkmakta, bu farklılıklardan kaynaklanan iletişim sorunları daha fazla yaşanmaktadır (Aksoy, 2012).

Küreselleşme ile devletler arasındaki siyasi sınırlar kaybolmaya başlamıştır. Siyasi yapılarda yeni sistem ve dengeler oluşmaktadır. Kültürlerin yan yana gelmesi yeni yaklaşım ve farklı renkleri de beraberinde getirmektedir. Farklı kültür ve donanımda ki insanların aynı yerde buluşması aynı zamanda çatışma ortamı için zemin oluşturmaktadır. Devletlerin üreteceği politikalar, kurumların yeni yaklaşımları bireylerin olumlu davranış ve iletişimleri olumlu katkı sağlayacaktır (Aksoy, 2012).

1.4.4. Göç ve Kimlik Yapısı

Kimlik TDK'ya göre; "Toplumsal bir varlık olarak insanın nasıl bir kimse olduğunu gösteren belirti, nitelik ve özelliklerin bütünü" olarak tanımlanmaktadır (<http://sozluk.gov.tr>, 2019).

Kimlik bireyi toplumu, milleti diğerinden ayıran özelliklerdir. Kimliği oluşturan etkenleri nesnel ve öznel olarak ikiye ayırmak mümkündür. Din, dil, tarih, gelenek ve görenekler nesnel unsurlardır. Öznel unsur ise bireylerin bu değerlere sahip olduğu bilinçtir (Erdenir, 2006).

Kimlik oluşumunda kültürlerin belirleyici etkisi vardır. İçinde yaşanılan kültürün esnekliği ve katılığı kimlik özelliklerine de yansımaktadır. Kişiler nesilden nesile aktarılan değerler ile kimliklerini oluşturan değerlere sahip olmaktadır. Katı kültürel yapı içinde bireylere söz hakkı verilmemektedir. Esnek kültür dokusu içinde oluşan kimlikler daha bağımsız hareket etmektedir. Değişime açık, hoşgörülü, dinamik yapıya sahiptir. Patolojik kimliklik topluluklar ise ötekileştirme vurgusu yapmaktadır (Erdenir, 2005).

Kimlik kavramı toplumsal, ulus ötesini de kapsamı içerisine almaktadır. Küreselleşen dünyada kişiler kendi aile ve uluslarının dışında farklı tercihlerde bulunmakta ilgilerine, yaşlarına, hobilerine ve cinsiyetlerine göre kimlik oluşumlarında belirleyici olmaktadır (Anık, 2012).

Toplumsal yapı içerisinde ilişkilerin devamlılığını kimliklerin sağlıklı olarak bir araya gelmesiyle ortaya çıkmaktadır. Kimlik, toplumsal yapıda bireylerin birbirleri ile iletişim kurmasını aynı zamanda iletişimin devam etmesinde en önemli faktördür. Kişisel kimlik, sosyal-toplumsal kimlik, politik kimlik sınıflaması yapılabilir. *Kişisel kimlik*; aile değerlerine, aile bağlarına ve bireysel özelliklere, *sosyal-toplumsal kimlik*; ırk, cinsiyet, sınıf, *politik kimlik*; siyasi bir yapı ya da grup aidiyeti, olarak tanımlanabilir (Bruter,2005).

Kümbetoğlu'na (2003) göre “Milyonlarca insan günümüzde doğdukları toprakları siyasi, ekonomik, sosyal sebeplerle bırakıp başka ülkelere göç ettiği ekonomik sonuçlarından çok siyasi ve sosyal sonuçlar yaratmıştır. Göçmenler bir süre sonra kendi kültürel kimliklerini sorgulamaya başlamışlar ve yaşadıkları kültüre ve sosyal çevreye karşı farklı tepkiler vermişlerdir. Göç edenlerle göç ettikleri ülkedeki sosyal konum ve farklı kültür göçmenlere farklı bir kolektif kimlik yüklemiştir.”

1980’li yıllardan sonra göç hareketliliği içerisinde yer alan göçmenlerin daha çok kimliksel özellikleriyle ön plana çıktıkları döneme girilmiştir. Göçe katılan bireylerin kimlikleri ve kişilikleri, sosyo-kültürel yapıları, etnik kökenleri, inançları ön plana çıkmaktadır. Göç ağlarının ortaya çıkışında içinde yer alınan etnik kimliğin, kültürlerin özellikleri göç ettikleri ülkelerde yeni kimlik oluşumları ele alınmaya başlanmıştır. Ulus ötesi yurttaşlık kavramı öne çıkararak, göç ağları teorileri araştırma alanı haline gelmiştir (Toksöz, 2006).

Bireyleri birbirlerinden ayırmadaki temel unsur kimlikleridir. Bireyler bir şeye, gruba, topluma ve millete aidiyet ihtiyacı hissederler. Bu çerçevede oluşan kolektif kimlikler, beraberinde bağlanmayı ve bütünleşmeyi getirir. Kimlik, toplumsal ilişkilerin sürekliliğini sağlayan ve toplumu bir arada tutan sosyal bir ilişkiler ağı ve çimento özelliği taşıyan bir oluşumdur (Karaduman, 2010).

1.4.5. Sovyet Rusya'nın Kimlik ve Göç Politikası

Rus Çarlığı Bolşevik ihtilali sonrasında yıkılarak Lenin liderliğinde Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler birliği kurulmuştur. Lenin'in ölümünden sonra Sovyet Rusya'nın yönetimine Yosif Visaryoniç Çugaşvili yani Stalin geçmiş ve 29 yıl, 1953 yılına kadar devleti idare etmiştir. Devletin ana yapısı ve ideolojik argümanları onun döneminde şekillendirilmiştir. Stalin Rus Çarlığını Sovyet kimliğine dönüştürme çabasına girişmiştir. Slavlar dışındaki kültürel ve etnik yapısı farklı olan topluluklar ise sürgünlerle karşılaşmıştır (Sağır, 2012b).

Sovyetler çok uluslu yapıya sahiptir. Rejim evrensel sosyalist ideoloji üzerine oturtulmuş ve Sovyet kimliği oluşturulmaya çalışılmıştır. Yönetimi altındaki uluslar üzerinde Sovyet üst kimliğini tesis etmeye çalışmış ve Ulusal kimlikleri bu pota içinde eritmeye çalışmıştır (Gürhan, 2017).

Sovyet rejimi, kimlikler üzerinde dil politikası, eğitim politikası, alfabe politikası, edebiyat ve tarihin alanlarında Sovyetlerin ideolojilerine yönelik adımlar atmış ve asimilasyon politikası uygulamıştır (Naskali ve Şahin, 2007). Asimilasyon politikaları din, dil, eğitim, ekonomi, mimari alanlarda uygulanmıştır. Ruslaştırma faaliyetleri dil, eğitim, din, ekonomi alanları ile sınırlı olmayıp mimari alanda da Ruslaştırma faaliyetleri yürütülmüştür. Sovyet Rusya'nın kimlikleri değiştirerek Sovyet Rus kimliği oluşturma basamaklarından en önemlisi din olmuştur. Müslüman Türk toplulukları devlet kontrolüne alınmaya çalışılmıştır. Camiler, Kur'an Kursları kapatılmış din adamları idam edilmiş ya da sürgüne gönderilmiştir (Bennigsen, 1988). Stalin camilerde namaz kılmayı yasaklamıştır. 1936 yılına kadar toplam 38.000 cami yıkılmış ve ihtiyaca göre karakol, otel, hapisane, ambar, kulüp vb. amaçlar için kullanılmıştır. Kur'an-ı Kerim toplatılarak halkın gözü önünde yakılmıştır (Hayit, 1987).

Kimlik değiştirme yani Ruslaştırma sürecinde dilin kapsamında olan eğitim politikaları oluşturulmuş, dil yasası çıkarılarak yerel diller unutturulmaya çalışılmıştır.

Müslüman Türklerin yaşadığı yerlerdeki yerleşim adları Rusça adlarla değiştirilerek Müslüman Türk kültürü yok edilmeye çalışılmıştır. Yine Stalin döneminde 1937 yılında yasa çıkarılarak Sovyetler genelinde bütün okullarda Rusça öğretimi zorunlu yapılmış, devlet kademelerinde yükselmek için Rusçayı iyi konuşma zorunluluğu getirilmiştir (Karabulut, 2009).

Sovyet Rusya Milliyetler politikası ve Sovyetleştirme politikalarını uygulayarak toplumlar üzerinde dönüştürme, asimilasyon uygulayarak yayılcı bir siyaset izlemiştir. Sovyetler Birliğinin yıkılışından sonra Sovyetler döneminde yürütülen kültür politikalarının neticesinde Orta Asya Türki Cumhuriyetlerinde kimlik problemleri ortaya çıkmıştır (Sağır, 2012b). Özellikle stratejik açıdan önemli gördüğü topraklarda, petrol ve doğal gazın çıktığı ve taşındığı, ekonomik önemi olan güzergâhlarda yaşayan Müslüman Türk halkını sürgünlerle yaşadıkları anavatanlarından uzaklaştırmıştır.

2. İKİNCİ BÖLÜM

DIŞ GÖÇLER BAĞLAMINDA ANTALYA'DA YAŞAYAN AHISKA TÜRKLERİ

Ahıska Türkleri, kendi coğrafyalarında siyasi-hukuki teşkilatlanma yani devlet kuramamışlardır. Rus Çarlığı'nın yıkılması, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin kurulması, Osmanlı Devleti'nin tarih sahnesinden çekilmesi süreçlerini baskı, zulüm ve oradan oraya göçlerle ayakta kalarak geçirme çabasını vermişlerdir. Bugüne kadar kendi topraklarında teşkilatlanamamaları onların farklı ülkelerin vatandaşları olmalarına sebep olmuştur. Kazakistan başta olmak üzere, Türki Cumhuriyetlerde, Rusya, Amerika Birleşik Devletleri vs. kimliklerinde vatan olarak adlandırılmıştır. 20. yüzyılın 2. yarısından itibaren göç hareketlerinde farklılıklar görülmeye başlamıştır. Teknolojinin gelişmesi ile iletişim ve ulaşımın hızlanması göçü daha dinamik hale getirmiştir. Yer tercihleri, güzergâhları, birbirleri ile bağlantılarını devam ettirmeleri, sosyal medya ile bağlantılarının sürekliliği toplumsal yapıda yeni organizasyonları ortaya çıkarmaktadır.

2.1. Antalya İli Hakkında Genel Bilgiler

2.1.1. Adının Kaynağı ve Tarihçesi

Antalya ilinin adı "Attalos Yurdu" anlamına gelmekte olup Bergama Kralı II. Attalos Fladelfs tarafından kurduğu kaynaklarda belirtilmektedir. Kendi adını alan körfezin kıyısında M.Ö.158 yılında kurulmuştur (Armağan, 2006). Bizans hâkimiyetinde kaldığı dönemde piskoposluk merkezi yapıldığı bilinmektedir. Bugünkü yerleşim alanı Antik çağ yerleşim alanının üzerinde olduğu için antik çağa ait bilgilere çok az ulaşılmaktadır. Antik çağa ait kalıntılar zaman zaman şehir merkezinde yapılan çalışmalar sırasında rast gelinmektedir. Eski liman ya da eski iskele olarak adlandırılan liman mendireğinin bir bölümü ile günümüzde şehrin merkezinde yer alan Hadrian Kapısı antik döneme aittir.

Bugünkü Antalya ilinin ve çevresinin bulunduğu bölgeye Pamfilya denmektedir. Pamfilya kelime anlamı olarak çok verimli anlamına gelmektedir. Antalya ilinin batısına Lykya denmektedir (<http://www.antalya.gov.tr>, 2018).

Antalya ili çevresine milattan önce VIII. yy. dan itibaren göçlerin yapıldığına dair izler vardır. Göç hareketi Batı Anadolu, Ege Denizi kıyılarından yoğun şekilde olmuş ve günümüzün turizm hareketliliğinde çekici merkez olan Aspendos, Side şehirlerinin kurucuları olarak tarihte yerlerini almışlardır.

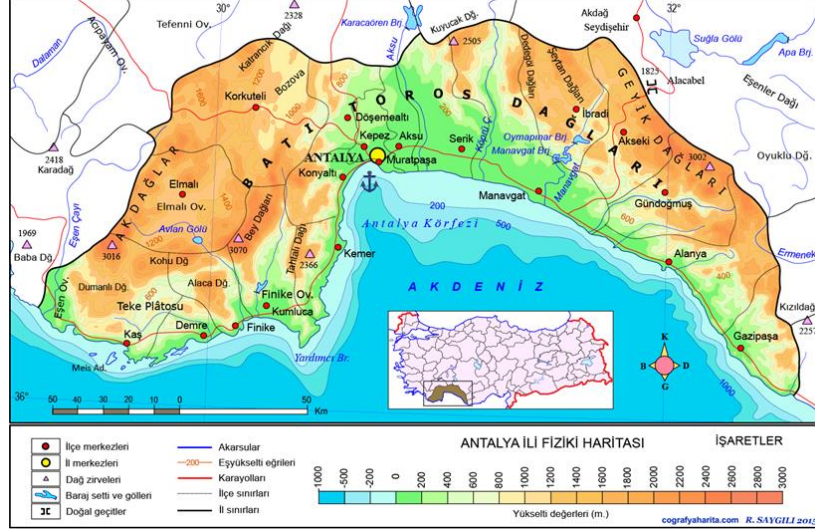
Bergama Kralı II. Attalos tarafından günümüzde şehir merkezinde yer alan bölgede şehir kurulur. Attaleia ilin ilk bilinen adıdır. Atalia ve Adalya olarak kullanılmış ve zamanla şehrin adı Antalya olarak ifade edilmeye başlamıştır. Günümüzde II. Attalos şehir merkezinde bir anıtlı tasvir edilmiştir.

Antalya ve çevresinin, günümüzden 40 bin yıl öncesinde insanların yaşadığı arkeolojik kazılarla tespit edilmiştir. Antalya ve çevresinde milattan önce 2000'li yıllardan itibaren Antigonos, Ptolemaisyla, Hitit, Pamphlia, Lykia, Kilikya, Pers, Büyük İskender, Bergama Krallığı ve Roma İmparatorluğu hâkimiyet sağlamıştır (Armağan, 2006).

Roma İmparatorluğunun devamı olan Bizans İmparatorluğu döneminden sonra bölge 1207 yılından itibaren Selçuklu Devleti'nin yönetimine girer. Beylikler Döneminde, Tekeoğulların'nın kolu Hamitoğulları yönetimi hüküm sürmüştür.

2.1.2. Coğrafi Konumu ve Sınırları

Antalya ili Anadolu coğrafyasının güneyinde yer alır. Antalya 630 km'yi bulan kıyı şeridinde sahiptir. Yüzölçümü 20.723 km²'dir. Güneyinde Akdeniz ve kuzeyinde denize paralel uzanan Toroslar ile çevrili olup, doğusunda İçel, Konya ve Karaman, kuzeyinde Isparta ve Burdur, batısında Muğla ile komşudur (Sarı ve Koçak, 2010). Antalya'nın fiziki haritası Resim 1'de gösterilmiştir.

Resim 1. Antalya Fiziki Haritası

Antalya ilinde akarsular ve faylar tarafından derin bir biçimde yarılmış olan Toros Dağları ve yüksek platolar geniş yayılım alanına sahiptir (TÜİK, 2014).

Antalya ili Türkiye'nin güney batısında kurulmuştur. Akdeniz ilin güneyinde yer almaktadır. İlin kuzeyinde Toros Dağları Akdeniz'e paralel olarak uzanmaktadır. Batı yönünde Muğla, Doğu yönünde İçel, Konya Karaman, kuzey yönünde ise Isparta ve Burdur ile komşudur. İlin yüzölçümü 20.815 kilometre karedir (Sarı ve Koçak, 2010).

Antalya ilinin sahillerinin uzunluğu 630 kilometreye ulaşmaktadır. Antalya, Büyükşehir statüsünde yönetilmektedir. 19 ilçesi bulunmaktadır. Bu ilçelerden Muratpaşa, Kepez, Konyaaltı, Alanya ve Manavgat ilçeleri en yoğun nüfus oranına sahip olanlardır (Türk Kızılayı Göç ve Mülteci Hizmetleri Müdürlüğü, 2017).

2.1.3. Nüfus

Antalya ilinin Cumhuriyet döneminin ilk resmi nüfus kayıtlarından bugüne kadar yapılan sayımlarda nüfusun sürekli olarak artmakta olduğu görülmektedir. Antalya'da nüfus, Cumhuriyet döneminin ilk nüfus sayımından bu yana dönemler itibariyle farklı gelişim hızı gösterse de genel olarak sürekli artış eğiliminde olmuştur (<http://www.antalyakulturturizm.gov.tr>, 2018).

İlin genel nüfusunun 1927'den itibaren Türkiye'nin nüfus artış hızı ile aynı oranda olduğu görülmektedir. Ülkemizdeki siyasi, ekonomik, sosyo-kültürel değişikliklerin ve hareketlenmenin olması ilin 1980'li yıllardan itibaren Türkiye genelinden daha fazla nüfusun artış hızına sahip olduğunu göstermektedir. İlin çekici

özelliklere sahip olması iç ve dış göçlerin hedefi durumuna getirmiştir. 1927 Yılı Genel Nüfus Sayımında 2006.207 olan il nüfusu 2007 yılında 1.789.295'e ulaşarak, seksen yılda ilk sayıma göre 8,7 kat artmıştır (www.antalyakulturturizm.gov.tr, 2018).

İlde, 1980'li yıllardan sonra köyden şehre olan göçlerde de artma olmuştur. Antalya nüfusu 2017 yılına göre 2.426.356'dır. Bu nüfus, 1.222.086, 1.224.270 erkek ve 1.224.270 kadından oluşmaktadır. Yüzde olarak ise %50,37 erkek, %49,63 kadındır. Antalya nüfusu bir önceki yıla göre 61.960 artmıştır (www.nufusu.com, 2018).

Antalya'nın 1980'li yıllardan sonra hızlı nüfus artışının, doğum oranları ile paralel olmadığı görülmektedir. Antalya'da idari kararlar yeni yönetim birimleri de ilave edilmemiştir. Nüfusu etkileyecek oranda eğitim, sağlık, askeri, ekonomik devlet eliyle yeni düzenlemelerde yapılmamıştır. Antalya'nın hızlı nüfus artışındaki ana etken yoğun olarak göç almasıdır.

Tablo 2. Yıllara Göre Antalya Nüfusu

İller	Antalya Nüfusu	Erkek Nüfusu	Kadın Nüfusu
2008	1.859.275	942.262	917.013
2009	1.919.729	973.554	946.175
2010	1.978.333	1.001.908	976.425
2011	2.043.482	1.034.655	1.008.827
2012	2.092.537	1.058.070	1.034.467
2013	2.158.265	1.090.843	1.067.422
2014	2.222.562	1.122.997	1.099.565
2015	2.288.456	1.156.076	1.132.380
2016	2.328.555	1.174.936	1.153.619
2017	2.364.396	1.192.582	1.171.814
2018	2.426.356	1.222.086	1.204.270

Kaynak: (www.nufusu.com, 2019)

Antalya ili Türkiye geneli ele alındığında 2019 TÜİK raporlarına göre yurt dışından gelen ve yurt dışına giden, göç hareketliliği açısından İstanbul, Ankara illerinden sonra 3. sırada yer almaktadır. Antalya ili kapılarını 21.888 göçmene 2017 yılında açmıştır.

Antalya'da ikamet eden yabancıların geldiği ilk 5 ülke; Rusya Federasyonu 9 bin 35, Almanya 8 bin 653, Kazakistan 5 bin 628, Ukrayna 5 bin 328, Kırgızistan 4 bin 975 şeklinde sıralanmaktadır (www.antalya.gov.tr, 2018).

2.1.4. Ekonomik Yapı

Antalya ilinde başlıca geçim kaynakları tarım, ticaret ve turizmdir. 2000’li yıllardan itibaren Antalya ekonomisi sanayi oluşumları ile daha da büyüme göstermektedir. Antalya’da tarımın yanı sıra hayvancılık, et ve süt ürünleri sektörü de geçim kaynakları olarak görülmektedir. Akdeniz Organize Sanayi bölgesi Antalya ve Türkiye ekonomisine katkı sağlamaktadır.

Antalya ilinde turizm sektörü 1980’li yıllardan itibaren hızla yükselmiştir. Kıyı şeridi başta olmak üzere beş yıldızlı oteller, eğlence mekânları, turistik alışveriş mağazalarının yapılmıştır. Antalya ve ilçelerinde turizmle beraber gelen canlılık ekonomiye de yansımıştır. Antalya sadece ülkemizin değil dünyanın da önde gelen turizm merkezlerindedir. Turizmdeki değeri her yıl katlanarak artmaktadır. Turizmdeki çeşitliliği geliştirmesi ve bütün aylara yayılması bu oranı yükseltmektedir. Kongre turizmi, sağlık turizmi, doğa turizmi, tarih turizmi, deniz turizmi, spor turizmi vs. ülkemize ekonomik girdi olarak dünya ölçeğinde payımızın artmasını sağlamaktadır.

Antalya ili ulaşımının deniz, hava, karayollarının gelişmişliği, direkt uçuşlarının, bağlantılarının olması kente olumlu olarak yansımaktadır. İlde tarım, ticaret, turizm sektörleri ekonomide ana yapıyı oluşturmaktadır. Son yıllarda gelişen sanayi üretimi de şehrin ekonomik olarak büyümesini hızlandırmıştır. Kara, hava, deniz ulaşım ağlarının dünya ile bağlantılı olması bütün sektörler açısından bölgeyi cazip hale getirmektedir. Antalya, İstanbul’dan sonra en çok göç alan ikinci kenttir.

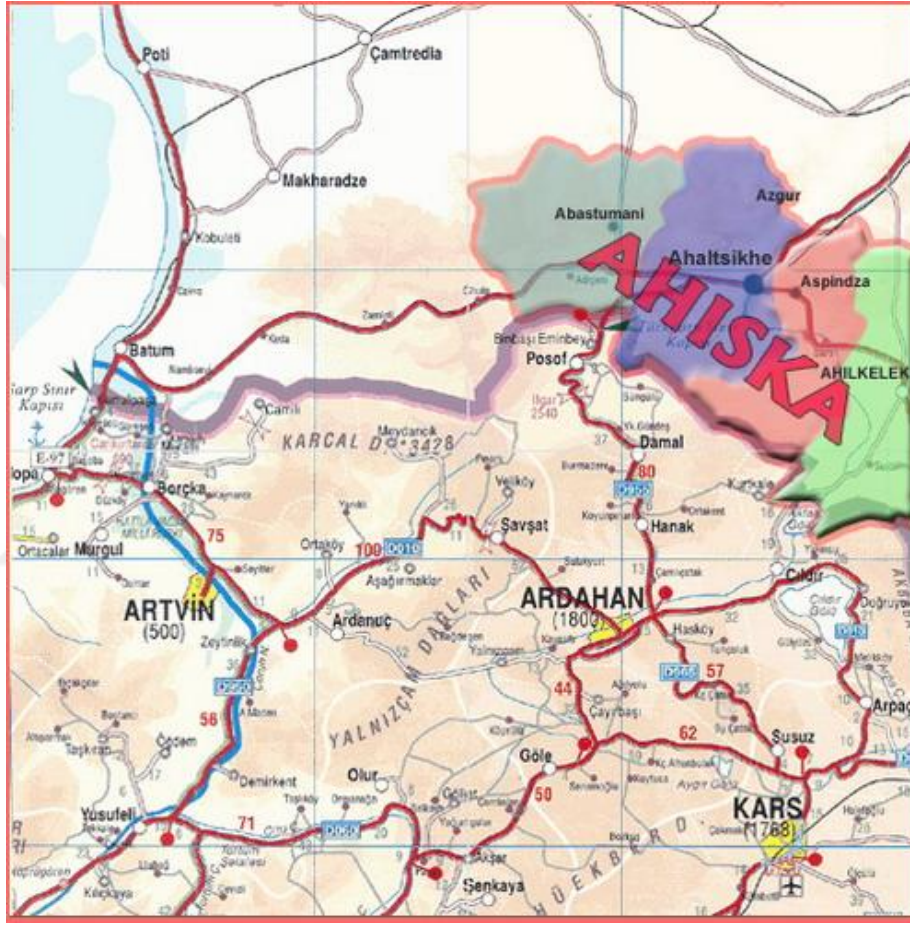
2.2. Ahıska Türklerinin Tarihi

2.2.1. Ahıska Türklerinin Vatanları

Ahıska toprakları Türkiye’nin Kuzeydoğusunda, Kafkasya coğrafyasında yer almaktadır. Günümüzde Gürcistan sınırları içerisinde kalmıştır. Zeyrek’e göre (2007) Kıpçaklar, fethettikleri Kür ve Çoruh boylarına yerleştiler. Bugün Kür ve Çoruh Irmakları boyları ile Çıldır Gölü çevresinde yaşayan halk Kıpçak torunlarıdır.

Kırzioğlu (1992), Türklerin Ahıska dediği şehre, Gürcüler Sa-mskhe, Ahalsikhe, Sa-Atabago gibi isimler kullanmaktadır. Bunlardan Sa-mskhe/Meskhi yurdu, Akhalsikhe/Yeni Kale, Sa-Atabago/Atabek yurdu anlamındadır. Bu isimlerin bile bölgenin eski bir Türk yurdu olduğu hususunda fikir verdiğini ifade etmektedir.

Kırzioğlu'nun yaptığı çalışmalara göre; "Bugün Türkiye-Ermenistan sınırının kuzeyinde, Gürcistan'ın Acara Özerk Cumhuriyeti'nin doğusunda, Tiflis'in güneybatısında, Türkiye'nin kuzeydoğusunda Ardahan'la sınır olan bir bölgedir. 220 civarında köyden oluşan bölgenin önde gelen rayonları Adıgön, Ahılkelek, Ahıska, Aspinza ve Bogdanovka'dır. Azgur ve Hirtız da önemli yerleşim yerlerindedir. Posof Çayı'nın iki tarafında yer alan ve Türkiye sınırına 15 km uzaklıkta olan Ahıska, kara yoluyla Tiflis, Batum ve Türkiye'ye bağlanmaktadır (Kırzioğlu, 1992).

Resim 2. Ahıska Türklerinin Yaşadığı Coğrafya

Ahıska Türklerinin göç hareketi üç döneme ayrılabilir. Birinci dönem 1828 yılından itibaren Osmanlı Devleti'nin elinden çıkıp, Rusların hâkimiyetine girdiği dönem 1921'e kadar devam etmektedir. İkinci dönem 1921 ile 1991 yılları arasındaki dönemdir. Bu dönem Sovyetlerin yıkıldığı 1991'e kadardır. Üçüncü dönem ise 1991'den günümüze kadar gelen dönemdir.

2.2.2. Osmanlı Devleti Döneminde Ahıska Türkleri

Bölge 1578 yılında Osmanlı Devleti hükümdarı III. Murad döneminde Lala Mustafa Paşa tarafından fethedilmiştir. Osmanlı Devleti döneminde Çıldır eyalet merkezliği yapmıştır. 16.yy'dan itibaren ticari merkez haline gelmiştir. Ekonomik ve kültürel anlamda gelişmiştir. Osmanlı Devleti'nin siyasi, askeri ve ekonomik sıkıntıları 19.yy'ın ilk yarısını da bölgeyi de etkisi altına alacaktır. II. Mahmut döneminde Ruslar 1828 yılında Ahıska topraklarına hâkim olacaklardır. Bu tarihten itibaren Rus, Ermeni, Gürcülerin Müslüman Türk Ahıskalılara zulümler yaptıklarını görülmektedir. Ahıska Türkleri bu tarihten itibaren Anadolu topraklarına göç etmeye başlamışlardır. Osmanlı Devleti'nden kopmasıyla beraber siyasi, dini, etnik sebepli baskı ve zulümler bölgeyi Ahıska Türkleri için yaşanmaz hale getirir. 1829 Edirne Antlaşması ile Ahıska Türklerinin yaşadıkları vatanları Ahıska ve Ahılkelek savaş tazminatı olarak Rus Çarlığına verilmiştir. 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı, I. Dünya Savaşı, II. Dünya Savaşı yılları Ahıska Türklerinin oradan oraya savruldukları dram dolu yıllardır (Zeyrek, 2001; Şahin, 2014).

2.2.3. Birinci Dünya Savaşı Yıllarında Ahıska Türkleri

Bolşevik İhtilali Rus Çarlığında 1917 yılından itibaren etkili olmaya başlamıştır. Bolşevik ihtilali ile birlikte Ahıska Türkleri bölgedeki varlıklarını koruyabilmek için Ermen ve Gürcülere karşı silahlanmışlardır. Ruslar kendi yönetimlerine bağlı olarak yaşayan toplum milletlere kendi geleceklerini tayin etme görüşünden hareketle Osmanlı Devleti'ne bağlanmak için 1918 Nisan ayında karar almışlardır. Osmanlı Devleti gelişmeler sonrasında Ahıska ve çevresindeki topraklarda kendi hâkimiyetlerini kurma çabasına girerler. Gümrü'nün Osmanlı Devleti tarafından alınması ile Batum Antlaşması yapılır. Ahılkelek ve Ahıska coğrafyaları Osmanlı yönetimine girse de 30 Ekim 1918 Mondros Mütarekesi'ne bağlı olarak geri çekilmek zorunda kalır. Moskova Antlaşması'na binaen 16 Mart 1921 de Meshet bölgesi Gürcistan sınırları içerisinde kalır (Gökdemir, 2018).

Ahıska Türkleri, 1918 ile 1921 yılları arasında Gürcistan Demokratik Cumhuriyeti yönetiminde yaşamışlardır. 1921 yılından itibaren Sovyetler Birliği Lenin yönetiminde bütün bölgeye hâkim olmuştur. Ahıska Türklerinin yaşadığı baskı ve zulümler Gürcüler ve Rusların zulmü ile birleşerek dayanılmaz hale gelmiştir. Karadeniz'in kuzeyi ve Kafkasya coğrafyasının jeo-stratejik bakımdan son derece

önemlidir. Müslüman Türklerin bölgeden uzaklaştırılması için topraklarına el konulmuş, hakları ellerinden alınmıştır. Ahıska Türkleri bu dönemde Türkiye'ye kaçmak için fırsatlar aramışlardır. Kaçanların bir kısmı ailelerini de getirmekle beraber pek çoğu ailelerini geride bırakmak zorunda kalmışlardır. Birbirinden koparılmış, parçalanmış aileler ortaya çıkmıştır (Gökdemir, 2018).

2.2.4. İkinci Dünya Savaşı Yılları

Ahıska Türkleri, Osmanlı Devleti'nin bölgede hâkimiyetini kaybetmesi ile beraber sürgüne uğrayan topluluklardandır.

Aydınğün ve Aydınğüne'e (2014) göre; Ahıska Türkleri, Stalin'in 1920'lerin sonlarına doğru uygulamaya başladığı baskıcı politikalarından önemli ölçüde etkilenmişlerdir. 1920'lerin sonunda, özellikle de 1930'lu yıllarda, Sovyet rejiminin Ahıska Türklerine yönelik uyguladığı ayrımcı ve baskıcı politika, birçok Ahıska Türkü'nün Türkiye'ye kaçmasına neden olmuş, bu nedenle birçok aile parçalanmış, kaçak geçişler sırasında ölümler ve birçok bireysel dram yaşanmıştır. 1930'larla birlikte Türk ve Müslüman olarak yaşamının bedeli giderek ağırlaşmaya başlamıştır. Bu yıllar, aynı zamanda Gürcü şovenizminin de artmaya başladığı yıllardır.

Ahıska Türklerinin etnik yapıları Gürcülerin ve Sovyetlerin baskısı ile eritilme çabasına girildiği görülmektedir. Ahıska Türkü kimliklerinden ve pasaportlarından silinmeye çalışılmıştır. Kimliklerine Gürcü, Azerbaycanlı vs. olarak kaydedilerek vatanlarında baskıyla karşılaşmışlardır. Yine bu dönemde Ahıska Türklerinin büyük bir bölümünün soyadları Gürcüce'ye çevrilmiştir. Ahıska Türkleri kimliklerinin baskılanmasına ve değiştirilmesine yönelik acı hatıraların etkisini canlı tutmaktadır. Ahıska Türkü tanımından başka adlandırmayı kabul etmedikleri görülmektedir (Buntürk, 2005).

II. Dünya Savaşı'nın 1939-1945 yılları arasında Avrupa ve Asya'daki bütün devletleri etkisi altına almıştır. Sovyetler Birliği de savaşa katılan devletlerdendir. 1944 yılında savaşın bitimine bir yıl kala 40 bin civarında Ahıska Türkü, Alman ordusu ile savaştırılmak için cephelere gönderilmiş, kalan erkeklerde cephe dışında demiryolu yapımında çalıştırılmışlardır.

II. Dünya Savaşı öncesi ve sonrasında 1936 ile 1952 yılları arasında Stalin bölgedeki Müslüman Türkleri göçe zorlamıştır. Ahıska Türkleri de bundan nasibini

almıştır. 14 Kasım 1944 günü üç milyona yakın Ahıska Türkü Stalin'in emri ile iki saat içinde hazırlanmaları duyurulmuştur. Rus askerleri Ahıska Türklerini meydana topladıktan sonra tren vagonlarına doldurarak Sibiryaya sürmüşlerdir. 1944 sürgünü Kasım ayının ortalarında yapılmıştır. Hava çok soğuktur. Yanlarına ihtiyaçlarını karşılayacak soğuktan korunacak, karınlarını doyuracak hiçbir şey almalarına vakit tanınmamıştır. Kadın, erkek, çoluk çocuk vagonlara doldurulmuşlardır. Soğuktan, açlıktan, hastalıktan, zaruri ihtiyaçlarını giderecek tuvaletler olmamasından dolayı yaklaşık bir buçuk ay süren yolculukta çok sayıda Ahıska Türkü ölmüştür. Yolda hayatını kaybedenleri Sovyet askerleri trenden atmasınlar diye saklamışlarsa da korkularından dolayı bulduklarında denk gele cesetleri yolculuk sırasında vagonlardan atmışlardır. Mezarı olmayan, yaşayıp yaşamadığı bilinmeyen kayıplarla geçen hatıraları belleklerinde taşımışlardır. Sürgünün başlangıcın vatanlarına geri dönme sözü verilen Ahıska Türkleri yıllarca bu beklentiyle yaşamışlardır. Sovyet Rusya kendileri için önemli olan bölgelerden Müslüman Türk topluluklarından birini daha sürerek uzaklaştırma politikasını uygulamıştır. Vatanlarından koparılan Ahıska Türkleri aile bireylerinden de koparılmıştır. (Armaoğlu,2010)

2.2.5. Fergana Olayları

Sovyetler Birliği yönetimi yirminci yüzyılın son çeyreğinden itibaren ekonomik ve siyasi problemleri ile baş edemediği bir dönemi yaşamaktadır. Devlet ekonomik olarak iflasın eşiğine gelmiştir. Bu dönemde Doğu Bloku ülkelerinde ve Orta Asya'daki hâkimiyet alanlarında da gücünü koruma çabalarını sürdürecektir. Ahıska Türkleri 1944 sürgününden sonra Özbekistan, Kazakistan, Kırgızistan, Azerbaycan coğrafyalarında hayatlarını devam ettirmektedirler.

Özbekistan'da yaşayan Ahıska Türklerinin nüfusu 106 bin civarındadır. Bu sayı neredeyse Ahıska Türklerinin yarısını oluşturmaktadır. 1989 yılı Mayıs ayı başlarında Özbeklerden oluşan gruplar Ahıska Türklerine saldırmaya başlarlar. Fergana'da Özbek ve Ahıska Türkleri arasında başlayan olayların ekonomik ve politik hassasiyetler üzerinden çıktığı görülmektedir (Aydınğün ve Aydınğün, 2014). Toplumların gerilmesi ile olay Pazar yerinde kavga ile başlayacak ve şehre sonrasında bütün ülkeye yayılacaktır. Saldırıları Mayısın sonlarına doğru daha da kontrol edilemez hale gelecektir. Fergana'da başlayan olaylar ordunun müdahalesi ile yatıştırılmaya çalışılacaktır. Fergana'da bulunan Ahıska Türkleri can güvenliklerinin sağlanması için

bölgeden uzaklaştırılmıştır. 14 bin Ahıska Türkü yaşadıkları mekânlardan taşındığı tahmin edilmektedir. Fergana olaylarında 66 Ahıska Türkü ölmüştür. “Türklerin bu hareketliliği SSCB yönetimin dikkatini çekmiş ve cevaben Özbekistan’ın Fergana Vadisi’nde ekonomik ve sosyo kültürel sorunlar ortaya çıkmış ve yaşanan olaylarda 112 kişi ölmüş 1.032 kişi yaralanmıştır. 856 ev yıkılmış yahut harap edilmiş 2.000’den fazla kişi gözaltına alınmış ve 364’ü hâkim karşısına çıkarılmıştır” (Yusupov, 2009).

Bu olaylar bahane edilerek Ahıska Türkleri sürgünle getirildikleri bu topraklardan da uzaklaştırılmak istenmiştir. Huzursuzluklar, baskılar Ahıska Türkleri için yeni vatan arayışını zorunlu hale getirecektir. Ahıska Türklerinin siyasi yapılanmalarının olmaması, nüfus olarak diğer topluluklara göre sayılarının az olması olayların onlar üzerinde dönmesinde etkili olmuştur (Bayraktar, 2013).

Aydınğün ve Aydınğün’e (2014) göre; “Sürüldükleri Sovyet cumhuriyetlerindeki halklarla uyumlu ve barış içinde yaşayan Ahıska Türkleri, 1989’da Fergana’da Özbeklerin saldırıları sonucunda yine göç etmek zorunda kalmışlar, âdeta ‘ikinci bir sürgün’ yaşamışlardır. Ahıska Türklerinin bir kısmı Sovyet yetkililerince Rusya, Ukrayna ve Azerbaycan Sovyet Sosyalist cumhuriyetlerinde hazırlanan yerlere yerleştirilmiş, bir kısmı ise kendi olanaklarıyla, başta yine bu cumhuriyetler olmak üzere, akrabalarının buldukları yerlere göç etmişlerdir. Bu ‘ikinci sürgün’, zaten dağınık yaşamakta olan Ahıska Türklerini mekânsal olarak biraz daha birbirlerinden uzaklaştırmıştır. Sovyetler Birliği döneminde ana vatanlarına dönme taleplerini sürekli dile getiren ve birçok girişimde bulunan, ancak sonuç alamayan Ahıska Türklerinin Gürcistan’a dönme istekleri zamanla azalmıştır.

Gorbaçov döneminde yaşanan, Perestroyka ve Glasnost politikaları diğer topluluklarda olduğu gibi Ahıska Türklerine de daha rahat bir imkân sağladığı görülmektedir.

Sovyetler Birliği’nin çeşitli bölgelerine dağılan (çoğunlukla da Özbekistan) 1992 yılında 3835 sayılı kanunun çıkmasıyla beraber, Ahıska Türklerinin ana yurda dönüşleri başlamıştır. Şu anda 15 farklı ülkede yaklaşık 600 bin Ahıska Türkü yaşamaktadır. Bunların 76.000’i Türkiye’dedir (Ağca, 2017).

Ahıska Türkleri eski Sovyetler Birliği Cumhuriyetlerinde dağınık halde yaşamakta ve büyük bir çoğunluğu zor şartlar altında yaşamaya çalışmaktaydı. Bu Türklerden, Türkiye’ye gelmek isteyenlerden en zor durumda olanlardan başlamak

üzere, Bakanlar Kurulu tarafından belirlenecek yıllık sayıyı aşmamak kaydıyla, serbest veya iskânlı göçmen olarak kabul edilmeye başlanmıştır. Bu kanuna göre yayınlanan Bakanlar Kurulu Kararı ile 1992 yılında 150, 1993 yılında ise 350 aile olmak üzere ilk planda 500 ailenin Türkiye'ye göçü planlanmıştır. İlk 150 ailenin iskân işlemleri 1994 yılının mayıs ayında tamamlanarak anılan aileler Iğdır'daki geçici iskân merkezlerine yerleştirilmiştir (İnan, 2016).

Ahıska Türkleri, Sovyetlerin dağılmasından sonra diğer Türk topluluklarında olduğu gibi birtakım haklara kavuşmalar da yaşam düzeyleri yükselmemiştir. Sovyetler Birliğinin dağıldığı 21.11.1991 tarihiyle beraber ülkemiz başta olmak üzere farklı devletlere göç hareketi devam etmektedir. Ahıska Türkleri, günümüzde on ayrı ülkede ve 4300'e yakın farklı yerleşim birimlerinde yaşamakta olan "ulus ötesi bir topluluk" olarak değerlendirilebilir (Aydıngün ve Aydıngün, 2014).

2.3. Antalya'ya Yerleşen Ahıska Türklerinin Genel Özellikleri

Çalışmanın bu bölümünde, Ahıska Türklerinin genel özellikleriyle ilgili bilgiler genel olarak araştırmacının gözlemlerinden yola çıkılarak ele alınmıştır.

2.3.1. Ahıska Türklerinin Sosyolojik Profili

Antalya iline 1990'lı yıllardan itibaren Ahıska Türkleri gelmektedir. Kullandıkları dil genel olarak Rusçadır. Ana dilleri Türkçe olmasına rağmen yerel halkla geldikleri ilk dönemde iletişim kurmakta sıkıntılar yaşanmaktadır. Rusça onlar için iş bulmada avantaj sağlamaktadır. Antalya ilini tercih etmelerindeki ana sebeplerden biriside budur. Antalya'ya daha çok Kazakistan'dan Ahıska Türkü geldiği görülmektedir. İlk gelen Ahıska Türkleri iskânlı göçmen statüsünde gelenlerdir. Antalya iline gelen Ahıska Türkleri serbest olarak gelmekte, devlet eliyle iskân durumu görülmemektedir (Aydıngün ve Aydıngün, 2014).

Antalya'da yerleşim olarak öncelikle kendi akrabalarının oldukları mekânlar tercih edilmektedir. Genelde Antalya'nın yaşam standardı yüksek olan Şirinyalı, Kırcaami, Sinan, Lara, Konyaaltı vb. alanlar tercih edilmektedir. Kazakistan'dan İstanbul'a oradan aktarma ile Antalya'ya gelirler. Genellikle daha evvel gelen bir akrabasının yanında misafir olarak kalınmaktadır.

Turizmin hareketli olduğu dönemlerde yaz aylarında iş bulmak daha kolay olmaktadır. Yaz aylarına doğru şehre gelen Ahıskalı Türklerin sayısı da artmaktadır.

Rusça biliyor olmaları rahat iş imkânı bulmalarını sağlamaktadır ve genellikle satış elemanı, tercümanlık vb. gibi alanlarda iş bulabilmektedirler. Kazakistan'dan gelenler arasında maddi imkânı iyi olanlar ev kiralamakta ya da satın almaktadır. İlk gelenler genellikle bir süre akrabaları ile birlikte kalmaktadır. Pasaportlarındaki izin süresinin dolması ile geri dönmektedirler. Aralarında kaçak olarak bir süre daha çalışmak için kalanlarda zaman zaman olmaktadır. Bu durum onlar için elbette son derece stresli bir durum oluşturmaktadır. Ahıska Türkleri çalışma izni ve vatandaşlık aldıktan sonra geride kalan aile bireylerini yanlarına getirebilmek için çalışmaktadır. Akraba olanların ekonomik koşullarının iyileşmesi için 2-3 ailenin aynı evi paylaştığı görülmektedir.

Ahıska Türkleri yıllarca Rus hâkimiyetinde yaşamak zorunda kalan bir topluluktur. Siyasi teşkilatlanma yapamamış olmaları onları diğer devletlerin yönetiminde yaşamak zorunda bırakmıştır. Eğitimlerini de onların anlayışına göre almışlardır. Ahıska Türklerinin isimlerinde farklı kültürlerin yansımaları görülmektedir. Rusça ve Türk –İslam kültüründen isimleri kullanmaktadırlar. Türk televizyon dizilerini, gündüz kuşağı programları Ahıska Türkü kadınlar tarafından ilgi ile takip edilmektedir. Zor söylenen, Türkiye'de ilginç karşılanan isimlere sahip olanların dizilerde sevdikleri karakterlerin isimleri ile değiştirdikleri de görülmektedir (Ersöz, 2016).

Ahıska Türklerinin Dünya Kadınlar Gününü Antalyalı yerellerden farklı olarak ele almakta, kendi aralarında ev kadınları dahi birbirlerini tebrik etmekte özel bir bayram edası ile kutlamaktadırlar.

Ülkemize yerleşmek için gelen Ahıska Türklerinin Rusçayı anadilleri gibi konuştukları görülmektedir. Sovyetlerin yıllarca izlediği siyaset sonucunda dinleri ve dilleri ile aralarına mesafe konulmuştur. Kullandıkları alfabe Kiril alfabesidir. Ülkemize geldiklerinde bizim kullandığımız Latin Alfabesi farklılığından dolayı okuma yazma konusunda problemler ortaya çıkmaktadır. Antalya'ya ilk geldikleri dönemde özellikle yerel halkla iletişimin olduğu alanlarda iş bulma sıkıntısı ortaya çıkmaktadır (Kolukırık, 2011).

Resim 3. Sürgüne Uğramış Ahıska Türklerinin Günümüzde Yaşadıkları Ülkelere Göre Nüfus Dağılımları

Kaynak: (Aljazeera, 2016).

Ahıska Türkleri Dünya'nın 10 farklı ülkesinde dağınık bir şekilde yaşayan bir millettir.

Küreselleşmeyle birlikte Ahıska Türkleri de iletişimi, bilgiyi verimli olarak kullanmaya başladılar. Dağınık olarak buldukları coğrafyalarda yaşayan akrabalarıyla bağlar kurdular. Farklı ülkelerde edindikleri bilgi ve tecrübeleri aktararak dayanışma, iş birliği içerisine girdiler. Vakıflar, dernekler aracılığı ile siyasi, ekonomik, kültürel, dini teşkilatlanma ve organizasyonlar düzenlediler.

Ahıska Türkleri göç ettikleri yerleşim birimlerde oluşturdukları vakıf, dernekler ve cemiyetler, yayınladıkları gazete ve dergiler aracılığı ile siyasi yapılanmada da etkili olmaya başlamıştır. Türkiye'de ticari alanda girişimleri olan bireylerin sayısı artmakta ve ekonomiye katkısı büyükmektedir. Uluslararası iktisadi girişimler toplumların sosyo-kültürel bağlarını da güçlendirmektedir.

Yolculukların daha konforlu hale gelmesi gidiş, geliş masraflarının uygun olması bireylerin birkaç ülkede yaşama kolaylığını sağlamıştır (Bayraktar,2013).

Ahıska Türkleri Türk soylu olmalarının getirdiği güven duygusu ve içinde bulunduğumuz coğrafyada geleceklerine dair gördükleri umutlarla ülkemize gelmektedir. Serbest göçle gelenler daha çok akrabalarının yerleştiği illere gelmektedir. Antalya iline göç eden Ahıska Türkleri de Bursa'da, İzmir'de olduğu gibi

bir araya gelerek sorunlarına çözüm aradıkları dernekler kurmuşlardır. Bu dernekler, sosyal faaliyetlerinde, iş bulmada, vatandaşlık, eğitim gibi devletle olan ilişkilerde yol gösterici olmaktadır. Ahıska Türkleri sürgün olaylarının getirdiği acı deneyimler sonrasında sivil toplum örgütleri ile haklarını arama çabasına girmişlerdir (Kolukırık, 2011).

Antalya'ya sadece turizm sezonunda çalışmak için yaz aylarında Ahıska Türkleri de gelmektedir. 3-4 ay çalışmakta ve çalışma süreleri dolunca geri dönmektedirler. Düzensiz göç kapsamına girecek durumlarda bu dönemde görülmektedir. Gelen bireyler bu dönemde genellikle yakın akrabalarının yanında kalmaktadır. Antalya'da turizm sektöründe 3-4 ayda kazandıkları para ile kalan 8-9 ayı geçirmektedirler. Aile içi dayanışmalarının son derece güçlü olduğu görülmektedir. Kendileri zor durumda dahi olsalar Kazakistan'dan çalışmak için gelen yakınlarına kucak açmaktadırlar (Erkal, 2006).

Resim 4. Ahıska Türklerinin Göçten Önceki Görünümleri

Ulus ötesi topluluklar iktisat, siyasi, kültürel ve dini etkinliklerde bulunmakta, faaliyetleriyle buldukları ülke ve göç ettikleri ülke arasında köprü vazifesi kurmaktadır (Abadan-Unat, 2006).

Ahıska Türkleri, mekân ve zaman değişiminin getirdiği yeniliklere tutunmaya çalışırken, bir yandan da mekân ve zaman değişimine direnerek toplumsal, ailevi değerlerine sahip çıkmaya çalışmaktadır.

2.3.2. Ahıska Türklerinde Aile Yapısı

TDK'ya göre; evlilik ve kan bağına dayanan, karı, koca, çocuklar, kardeşler arasındaki ilişkilerin oluşturduğu toplum içindeki en küçük birlik; Erkeğin ve kadının çocuklarıyla oluşturdukları, iş bölümüne dayalı, küçük (çekirdek) ve büyük ya da dar ve geniş aile gibi tipleri olan toplumsal ve ekonomik temel birlik, olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2019).

Aile genel olarak toplumun en küçük yapı taşı olarak tanımlanmaktadır. Anne, baba ve çocuklardan oluşan bu yapı Türk toplumunda kutsal olarak kabul edilir. Türk töresi ailenin düzeni ve korunması ile ilgili kavramlar oluşturmuştur. Türklerde çekirdek ailenin dışında nineler, dedeler, amca, dayı, hala, teyze gibi yakın akrabalarla da bağlar güçlüdür.

Türk toplum yapısında aile özel bir anlama sahiptir. Aile kavramı korunmaya çalışılan, kuralları olan, güvenin, dayanışmanın olduğu bir kurumdur. Aile kurumu toplumun diğer kurumları ile sürekli etkileşim içinde bulunmaktadır. Etkileşim içinde bulunmanın sonucu olarak aileler zaman ve mekâna bağlı değişim yaşamaktadırlar (Bilen, 2009).

Ahıska Türkleri Türk-İslam geleneğinde olduğu üzere aile yapısına hassasiyet gösterir. Aile içinde verilen terbiye, gelenek ve görenekler nesilden nesile aktarılır. Aile dayanışması öğretilir. Baba ailenin reisidir. Son sözü o söyler. Ataya hürmet edilir. Baba eve gelince herkes onu ayakta karşılar. Aile bireyleri içinde birbirlerine saygı vardır. Aile içindeki bu güç bireylerin denetiminde etkilidir. Gelenek ve göreneklerle aile bireyleri denetleyici bir güç oluşturur (Tavkul, 1993).

Ahıska Türklerinin yaşadığı sürgünler ailelerin birbirlerine olan bağlılıklarını güçlendirmiştir. Yabancıliğin getirdiği güvensizlik bütünleşmelerinde bağlayıcı olmuştur (Kütükçü, 2005).

Aile içindeki sıkı kurallar zaman zaman özellikle gençler arasında çatışmalara da neden olmaktadır. Ailenin toplum içindeki saygınlığı bütün aile bireyleri tarafından korunmaya çalışılmalıdır. Göç ettikleri ülkelerdeki yakınları ile dayanışma devam ettirilmekte, bağlar koparılmamaktadır. Ahıska Türkleri ile yaptığımız mülakatlarda ilk hedefleri arasında imkânlarını sağlayıp geride kalan akrabalarını yanlarına getirmek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Antalya’da yaşayan Ahıska Türkleri için hep birlikte çalışarak sahip olacakları evin ailenin varlığı ve güveni için önceliklidir. Çalışmanın temel hedefi zorunlu ihtiyaçlarını kimseye muhtaç olmadan karşılamak ve konut sahibi olmaktır.

Geniş aile yapısında kayınvalide ile gelinin bir arada yaşamasını kolaylaştırmaktadır. Kayınvalide diğer bekâr çocukları ve gelinler bir apartman dairesinde beraber hayatı paylaşabilmektedirler. Ev sahibi olmak aidiyet duygularını güçlendirmektedir.

Antalya’ya gelen Ahıska Türklerinin geldikleri memleketlerinde kalan para eden her şeylerini satarak ev, dükkân vs. aldıkları da görülmektedir. Fakat Kazakistan’dan gelen soydaşlarımız mülklerinin çok ucuza satılmasından rahatsızlık duymaktadırlar.

2.3.3. Ahıska Türklerinin Ekonomik Durumu

Ekonomi kelimesi, TDK’ ya göre; insanların yaşayabilmek için üretme, ürettiklerini bölüşme biçimlerinin ve bu faaliyetlerden doğan ilişkilerin bütünü; bir ülkede, bölgede ya da bir bütün olarak dünyada mal ve hizmetlerin üretim, dağıtım, değişim, yeniden üretim ve tüketiminin gerçekleştirildiği sistem, anlamlarına gelmektedir (TDK, 2019).

Coğrafya ülkelerin ekonomik güçlerini etkileyen en önemli faktörlerden birisidir. Ülkenin sahip olduğu doğal kaynaklar, iklimi, konumu devletlerarası siyasette alacağı karar ve tutumlarda belirleyici olmaktadır. Ülke ekonomisini etkileyen faktörlerden bir diğeri de dışa açıklıktır. Sermaye artışı dışa açık ekonomilerde güçlü olmaktadır. Devletin idari, kurumsal yapısının verimli olması da ekonomiye olumlu olarak yansımaktadır (Çepni, 2008).

Türkiye, coğrafi konumu ve tarihi itibari ile dünyanın önde gelen merkezlerinden birisidir. Rus turistlerin en çok tercih ettiği yerlerden birisi Antalya ilidir. Ahıska Türkleri Antalya ekonomisinin turizmden aldığı paydan gösterdikleri iş gücü ile ülkeye katkı sağlamakta ve ekonomik kazanç elde etmektedirler.

Çalışma izinleri yabancıların Türkiye’de çalışmak üzere aldıkları çalışma izinlerinin ikamet izni yerine de geçerli sayılması konusunda düzenleme yapılmış ve gerek yabancıların gerekse işverenlerin bürokratik işlemleri önemli ölçüde azaltılmıştır.

Antalya İline gelen Ahıska Türkleri daha çok Kazakistan'ın kasaba ve şehirlerinden gelmişlerdir. Azerbaycan, Özbekistan ve Rusya üzerinden gelenlerin sayısı daha azdır. Türkiye'ye gelip farklı şehirlerde yaşayanlarda sezonluk çalışmak için gelip turizm sezonundan sonra geri dönmektedirler.

Ahıska Türkleri memleketlerinde üniversite mezunu olarak meslek sahibi sahip olsalar da kendi mesleklerini yapamamaktadırlar. Diploma denkliği problem olarak karşılımlarına çıkmaktadır. Geçimlerini köylerde tarımla sağlayanlarda, memleketlerinde daha önce çalışmamış bayanlarda, üniversite mezunu olanlarda Rusça konuşmalarından dolayı iş imkânı bulmaktadırlar.

Ahıska Türkleri daha çok Rus Turistlerin tercih ettikleri mekânlarda çalışmaktadır. Rusçalarını kullanarak satış elemanlığı en çok çalıştıkları iş alanıdır. Satış elemanlığı konusunda deri, giyim, ayakkabı, çanta, halı, hediyelik vb. büyük turizm mağazalarında çalışmaktadırlar. Turizm sezonunda kazandıkları para ile kış dönemindeki masraflarını sağladıkları görülmektedir. Satış elemanlığında kadınların daha kolay iş buldukları görülmektedir.

Rusların kaldığı oteller, gittikleri hastane ve gezi alanlarında da yeni iş alanlarının açılmaktadır. Maddi durumu iyi olan Ahıska Türkleri arasında turizmle ilgili yatırım yapan, kendi işlerini kuranlar da vardır.

2.3.4. Ahıska Türklerinde Örf ve Âdetler

Gelenek ve görenekler, âdetler geçmişten geleceğe aktarılan, toplumda genel olarak kabul gören, saygı duyulan kültürel değerlerimizdir. Bizi biz yapan, kimliğimizi inşa eden yapı taşlarıdır. Âdetlerimiz ile millet olarak başka bir millettten ayrılırız. Âdet, toplum nazarında genel kabul görmüş ve öteden beri tekrarlanarak yerleşmiş bulunan uygulama anlamını taşıyan bir terimdir.

Göç edenlerin vardıkları yere uyumu tamamlanmadıkça da bu sürecin devam ettiği söylenebilir. Çünkü yaşanılan yere uyum gerçekleşmediği sürece göç etme eğilimi de devam edecektir (Çakır, 2011).

Ahıska Türklerinin gittikleri toplumlarla uyum içerisinde yaşama becerisine sahip oldukları görülmektedir. Fakat bu toplumlarla bütünleşmemişlerdir. Kimliklerini, öz kültürlerini korumayı göç ettikleri coğrafyalarda başarmışlardır. Sürgünlerin

hatıraları aileler içinde aktararak bağlayıcı faktör olmuştur. Dıştan gelen baskı ve tehditler onları birbirlerine daha çok kenetlemiştir.

Kartarı'ya (2006) göre; normlar üç grupta toplanmaktadır: Örfler (yasalar), adetler ve sosyal alışkanlıklar. Örfler, her kültürde, o kültürün üyelerinin mutlaka uymaları gereken kurallar ve belirli durumlarda göstermeleri gereken tutum ve davranışlar olarak bilinir. Adet ise, belirli ve alışlagelmiş ölçüler içinde uygulanan; bir topluluğun kültüründen beklenen ya da ondan güç alan, ona dayandırılan tutum ve davranış tarzı" olarak tanımlanmaktadır. Ahıska Türklerinin olumlu tecrübelerinin aktarımı ile Antalya İline göç talebinin arttığı görülmektedir.

Güvenli bir ortamın olması, gelişmişlik düzeyi, eğitim, sağlık, iş imkânları, dil ve din birliği aidiyet Türkiye'ye duygusunu güçlendirmektedir.

Antalya'nın yerli halkı onları Rusça konuştukları için Rus vatandaşları ile karıştırmaktadır. Etnik kimliklerinin bilinmemesinden dolayı, Müslüman olup olmadıkları konusundaki sorulardan oldukça rahatsız olmakta ve bu yanlışa tepki göstermektedirler.

3. ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ANTALYA'DAKİ AHISKA TÜRKLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

3.1. Araştırmanın Bulguları

Araştırmanın bu bölümünde Antalya ilinde yaşayan Ahıska Türklerinden tesadüfi örnekleme yoluyla seçilen 85 Ahıska Türkü ile yapılan mülakatlardan elde edilen veriler ve bu verilerin yorumlarına yer verilmiştir. Ayrıca araştırmacının bölgede yapmış olduğu gözlem ve katılımcı gözlem sonuçları da diğer bulgularla birlikte yorumlanmıştır.

3.1.1. Katılımcıların Cinsiyetlerine İlişkin Bulgular

Alan çalışmasına katılan kişilerin cinsiyetlerine göre dağılımı Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. Cinsiyete Yönelik Bulgular

Değişken	N	%
Kadın	55	64,7
Erkek	30	35,3
Toplam	85	100

Araştırmaya %64,7'si kadın, %35,3'ü erkektir. Mülakata katılanların çoğunluğunu kadınlar oluşturmaktadır. Mülakatlar Ahıska Türklerinin çalıştıkları Rus Turistlerin tercih ettikleri mağazalarda, Ahıska Türklerinin bir araya geldikleri parklarda ve evlerinde yapılmıştır. Alışveriş mağazalarının tercih edilme nedeni, Ahıska Türklerinin Rusça bilmeleri nedeniyle genellikle bu mağazalarda istihdam edilmeleridir. Ahıskalı Türkler, genel olarak akrabalarla buluşmak, geçmişi anmak ve çeşitli problemlerini parklarda paylaştıkları için araştırma parklarda yapılmıştır.

Kadınlar erkeklere göre çalışma alanlarında daha çok görülmektedir. Satış elemanı olarak daha çok genç ve orta yaşlı kadınların tercih edilmektedir. Erkekler satış elemanlığının yanında ayrıca şoför olarak da istihdam edilmektedir.

3.1.2. Katılımcıların Yaşlarına İlişkin Bulgular

Alan çalışmasına katılan kişilerin yaşlarına göre dağılımı Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4. Yaşa Yönelik Bulgular

Değişken	N	%
18-30	27	31,8
31-45	42	49,4
46-60	16	18,8
Toplam	85	100

Saha çalışmasında %31,8 katılımcı 18-30 yaş arasında, %49,4 katılımcı 31-45 arasında, %18,8 katılımcı 45-60 yaş arasındadır.

Genç ve orta yaş ağırlıklı katılımcının çoğunlukta olduğu görülmektedir. Bireyler Antalya iline çalışma hedefi ile gelmektedir. Genç ve orta yaşlı olanlar iş bulduktan ve yeterli maddi imkânlarla kavuştuktan sonra eşlerini, çocuklarını ve anne babalarını Antalya'ya getirmektedir.

Orta yaş üstünde ki Ahıska Türkleri iş bulduklarında aile bütçelerine katkıda bulunmak için çalışmaktadırlar. Yaş ortalaması arttıkça iş bulma olanakları azalmaktadır. Çalışmayan yaşlı Ahıska Türkleri, evlerinin işlerini yapmakta, torunlarına bakmaktadır. Aynı kuşak serbest zamanlarında kendi kurdukları derneklerde ya da parklarda Ahıska Türkleri ile buluşmaktadır.

3.1.3. Katılımcıların Medeni Durumlarına İlişkin Bulgular

Alan çalışmasına katılan kişilerin medeni durumlarına göre dağılımı Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5. Medeni Duruma Yönelik Bulgular

Değişken	N	%
Cevapsız	2	2,4
Evli	60	70,6
Bekâr	17	20,0
Dul	2	2,4
Boşanmış	4	4,7
Toplam	85	100

Alan çalışmasına katılan kişilerin medeni durumlarına ilişkin soruya %2,4 katılımcı cevap vermemiştir. Katılımcılardan 1 kişi ise boşanmak üzere olduğunu söylemiştir. %70,6 ise evlidir. Memleketlerinde evli olup Antalya'ya gelenler çoğunluğu oluşturmaktadır. Göç ettikleri memleketlerinde çalıştıkları işlerde “çok düşük ücret aldıklarını” ifade etmişlerdir. Evlendikten sonra ailelerini geçindirmekte zorlandıklarını ifade etmişlerdir. Bu nedenle göç etmişlerdir. Antalya'ya geldikleri ilk yıllarda kazandıkları parayı ailelerine göndermişlerdir. %20 katılımcı bekâr olduğunu

belirtir. Aileleri ile beraber göç etmişlerdir. %2,4'ü dul, Ahıska Türklerinde eşi ölmüş olan kişiler için dul ifadesi ve eşinden ayrılmış olanlar için ise boşanmış kelimesi kullanıldığı için bu tür bir ayrıma gidilmiştir. %4,7'sinin ise boşanmış olduğu görülmektedir. Ahıska Türkleri arasında yapılan gözlem ve mülakatlara göre boşanma özellikle kadınlar açısından hoş karşılanmamaktadır.

3.1.4. Katılımcıların Antalya'daki İkamet Sürelerine İlişkin Bulgular

Alan çalışmasına katılan kişilerin Antalya'daki ikamet sürelerine göre dağılımı Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Antalya'da Yaşanılan Süreye Yönelik Bulgular

Değişken	N	%
0-5 yıl	27	31,8
6-10 yıl	38	44,7
11-20 yıl	20	23,5
Toplam	85	100

Mülakata katılan kişilerin Antalya'daki ikamet sürelerine dair soruyu araştırmaya katılan kişilerden %31,8 0-5 yıldır, %44,7 6-10 yıldır, %23,5 ise 11-20 yıldır Antalya ilinde yaşadığını ifade etmiştir. 6-10 yıl aralığında Antalya ilinde bulunanlar 38 katılımcı ile çoğunluğu oluşturmaktadır. Ahıska Türklerinin Antalya iline göçleri Sovyetlerin dağılıp döneminde itibaren süreklilik göstermektedir.

Görüşmelerde %31,8 katılımcı ise 0-5 yıl aralığında Antalya'da bulduklarını ifade ederken görüşmeler sırasında aslında *“memleketlerinden yaz sezonunda geldiklerini”* yakınlarının yanında kalıp *“para biriktirip geri döndüklerini”* belirtmişlerdir. Uçak biletlerinin çok pahalı olduğunu ifade eden katılımcılar *“yeterince para biriktirip aileleri ile Türkiye'ye geleceklerini”* ifade etmektedirler.

3.1.5. Ailede Çalışan Kişi Sayısına İlişkin Bulgular

Alan çalışmasına katılan kişilerin ailelerinde çalışan kişi sayılarına göre dağılımı Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7. Ailede Çalışan Toplam Kişi Sayısına Yönelik Bulgular

Değişken	N	%
Cevapsız	6	7,1
2 kişi	42	49,4
3 kişi	21	24,7
4 kişi	8	9,4
5 kişi	6	7,1
6 ve üstü	2	2,4
Toplam	85	100

Mülakata katılan kişilerin ailelerinde çalışan kişi sayıları sorusuna; Antalya’da siz dahil kaç kişi çalışıyorsunuz sorusuna %7,1 kişinin cevap vermediği görülmektedir. Katılımcılardan %49,4 kişi, katılımcılardan %24,7 kişi, katılımcılardan %9,4 kişi, katılımcılardan %7,1 kişi ve %2,4 katılımcının da ve üzeri çalışanın olduğunu söylemiştir. Mülakata katılan bireylerin ailelerinde çalışan sayısının en az 2 kişi olduğu görülmektedir. Yapılan görüşmelerde Ahıskalı Türklerde bir arada yaşayarak harcamaları olabildiğince azaltma isteğinin oldukça yüksek olduğu görülmüştür. Ahıska Türklerinde evlenen ilk erkek çocuk anne ve babası ile aynı evde beraber yaşarlar. İkinci erkek çocuğun evlenmesi ile ekonomik durumu yeterliyse büyük olan anne babayla beraber yaşadığı evden ayrılarak yeni bir ev açmaktadır.

3.1.6. Katılımcıların Aylık Gelir Durumlarına İlişkin Bulgular

Alan çalışmasına katılan kişilerin aylık gelir durumlarına göre dağılımı Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8. Ailenin Aylık Gelir Durumuna Yönelik Bulgular

Değişken	N	%
Cevapsız	18	21,2
0-2500TL	14	16,5
2501-3500	19	22,4
3501-4500 TL	17	20,0
4501-5500 TL	14	16,5
5501 ve üzeri	3	3,5
Toplam	85	100

Alan çalışmasına katılan kişilerin aylık geliriniz nedir sorusuna katılımcılardan %21,2’si cevap vermemiştir. %16,5 katılımcı 0-2500 TL, %22,4 katılımcı 2501-3500 TL, %20 katılımcı 3501-4501, %16,5 katılımcı 4501-5500 TL, %3,5 katılımcı ise 5501 TL olarak ifade etmiştir. Araştırma grubunun %20’lik kesimi çoğunluğu oluşturmaktadır. %3,5’lik kesim üst gelir seviyesinde yer almaktadır.

Ahıska Türkleri çoğunlukla turizm sezonu olarak adlandırdıkları yaz aylarında birikimlerini yapmaktadırlar. Diğer aylarda yaptıkları genel olarak harcamalarını da bu birikimlerinden karşılamaktadırlar. Turizm sektöründeki firmalar kış aylarında çalışan sayısını azalttığından, Ahıska Türkü kadın ve erkeklerin çoğunluğunun işsiz kalması, Ahıskalı Türkleri kış için birikim yapmaya zorlamaktadır. Ancak bazı sektörlerde kaliteli elamanların mağazaların büyüklüğüne göre sigortaları karşılanıp kış aylarında da çalıştırıldığı gözlenmiştir.

3.1.7. Katılımcıların Yabancı Dillerine İlişkin Bulgular

Alan çalışmasına katılan kişilerin ana dil dışında yabancı dillerinin olup olmadığına ilişkin bulgulara Tablo 9’da yer verilmiştir.

Tablo 9. Ana Dil Dışında (Türkçe) Konuşulan Diğer Dillere Yönelik Bulgular

Değişken	N	%
Cevapsız	1	1,2
Rusça	83	97,6
İngilizce	1	1,2
Toplam	85	100

Alan çalışmasına katılan kişilerin ana dil dışında yabancı dillerinin olup olmadığına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Ana dilinizden başka hangi dilleri biliyorsunuz sorusunu %1,2’si cevapsız bıraktığı, %97,6 katılımcının Rusça, %1,2 katılımcının da İngilizce cevabını verdiği görülmektedir. Rusça konuşmaları, çalışma imkânlarının oluşmasında birincil tercih sebebidir. Rusların Antalya’da tatillerini geçirmeleri Ahıska Türklerinin göçlerinin Antalya’ya yapılmasında etkili olmaktadır. Yapılan görüşmelerde Ahıska Türklerinin tamamına yakının iş bulmalarında Rusça konuşmalarının etkili olduğunu göstermiştir.

3.1.8. Katılımcıların Sosyal Güvencelerine İlişkin Bulgular

Alan çalışmasına katılan kişilerin sosyal güvencelerinin olup olmadığına ilişkin dağılımları Tablo 10’da gösterilmiştir.

Tablo 10. Türkiye’deki Sosyal Güvence Durumlarına Yönelik Bulgular

Değişken	N	%
Cevapsız	2	2,4
Evet	56	65,9
Hayır	27	31,8
Toplam	85	100

Türkiye’de sosyal güvenceniz var mı? sorusunu %2,4 katılımcı cevaplamamıştır. %65,9 katılımcı evet, %31,8 katılımcı hayır cevabını vermişlerdir. Türkiye’de sosyal güvencesi olan katılımcıların çoğunlukta oldukları görülmektedir. Vatandaşlık hakkı kazandıktan sonra çalıştıkları işyerlerinde sosyal güvencelerinin yapılmasında işverenlerin hassasiyet gösterdiklerini ifade eden Ahıska Türkleri, çalışma dönemlerinde sigortalarının yapıldığını fakat sezon bitince sigortanın sonlandırıldığını belirtmişlerdir. Sıklıkla sigortayı karşılayacak maddi imkânlarının da olmaması nedeni ile kış döneminde hastane masraflarını karşılamakta zorlandıklarını ifade eden Ahıskalı Türkler, çalıştıkları dönemde biriktirdikleri parayı kullandıklarına vurgu yapmışlardır.

3.1.9. Katılımcıların Memlekette İkamet Ettikleri Yerlere İlişkin Bulgular

Katılımcıların memlekette ikamet ettikleri yerlere ilişkin bilgileri Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11. Memlekette İkamet Edilen Yerleşim Birimine Yönelik Bulgular

Değişken	N	%
Cevapsız	3	3,5
Köy	25	29,4
İlçe	25	29,4
İl	32	37,6
Toplam	85	100

Katılımcıların memleketinizde yaşadığınız yerleşim birimi neresidir sorusuna %3,5’inin cevap vermediği, %29,4’ü köy, %29,4’ü ilçe, %37,6’sı ise il cevabı vermişlerdir. Antalya iline ilçe ve şehirden gelenler çoğunluğu oluşturmuştur. Köy/kırsal alandankente gelen Ahıska Türklerinin yabancı bir ülke ve şehir hayatına katılım ve uyum süreçleri yaşayanların sayısı 25 olduğu görülmektedir. Şehir hayatından Antalya iline gelen göçmenlerin köyden gelenlere göre uyumlarının daha kolay olduğu görülmüştür. Köy/kırsal alandan gelenlerin özellikle bağ ve bahçelerine duydukları özlemi ifade etmiş olmaları, Ahıska Türklerinin kente hayatının beklentilerini karşılamadığı noktayı göstermesi bakımından dikkate değer bulunmuştur.

3.1.10.Katılımcıların Antalya'yı Tercih Etme Nedenlerine İlişkin Bulgular

Ahıska Türklerinin Antalya'yı tercih etme nedenlerine ilişkin bulgulara Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12. Antalya'yı Tercih Etme Nedenine Yönelik Bulgular

Değişken	N	%
Cevapsız	7	8,2
Ailemin bir kısmı burada yaşadığı için	38	44,7
Ahıska göçmenleri olduğu için	24	28,2
İş imkânlarından dolayı	14	16,5
Diğer	2	2,4
Toplam	85	100

Antalya'yı tercih etme nedeni sorusunu katılımcılardan %8,2 kişinin cevapsız bıraktığı görülmektedir. %44,7'si ailesinin bir kısmı Antalya'da yaşadığı için, %28,2'si ise Ahıska Türkü göçmenleri olduğu için, %16,5'i iş imkânları olduğu için Antalya'yı tercih ettiğini ifade etmektedir. %2,4'si diğer seçeneğini işaretlediği görülmektedir. Ailelerin, yakınların Antalya ili hakkında verdikleri olumlu bilgilerin sonucu olarak tercihlerini yapmaktadırlar. 62 Ahıska Türkü göç etmeden önce akraba ve tanıdıkları yolu ile Antalya hakkında bilgi sahibi olmuştur. Akraba ve tanıdıklarının olması göç ettikleri mekânda güven oluşturduğu görülmüştür. Ahıska Türklerinin ev kiralamalarında, iş bulmalarında akraba ve tanıdıklarının yardım ettikleri görülmektedir. Bu durum, kent içerisinde klasik dayanışma ağlarının nasıl harekete geçtiğini ve işlediğini göstermesi bakımından önemlidir.

3.1.11.Katılımcıların Geldikleri Ülkelerdeki İşlerinden Memnuniyet Düzeylerine Ait Bulgular

Ahıska Türklerinin Türkiye'ye gelmeden önceki ülkelerde yapmış oldukları işlerinden duymuş oldukları memnuniyete yönelik bulgulara Tablo 13'te yer verilmiştir.

Tablo 13. Gelinen Ülkedeki İşten Memnuniyet Durumuna Yönelik Bulgular

Değişken	N	%
Cevapsız	10	11,8
Evet	18	21,2
Kendi mesleğimi yapmadığım için memnun değildim.	15	17,6
Çalışma şartları kötü olduğu için memnun değildim	25	29,4
Emeğimin karşılığını alamadığım için memnun değildim	7	8,2
Etnik kimliğimizden dolayı farklı davranıldığı için memnun değildim	10	11,8
Toplam	85	100

Ahıska Türklerinin Türkiye'ye gelmeden önceki ülkelerde yapmış oldukları işlerinden duymuş oldukları memnuniyete yönelik soruya, %11,8 katılımcının cevapsız bırakmış %21,2'si evet memnunum demıştır. %17,6'sı kendi mesleğimi yapamadığım için memnun değilim, %8,2 emeğimin karşılığını alamadığım için memnun değilim, 11,8 etnik kimliğimizden dolayı farklı davranıldığı için memnun değildim cevabını vermişlerdir. Araştırmaya katılan 57 kişinin göç ettikleri ülkelerdeki mesleğini yapamaması çalışma şartları, maaşlarının olumsuzluğu itici faktör olarak öne çıkmaktadır. Kazakistan'dan gelen Ahıska Türklerinden 10 kişi mülakatlar sırasında *“etnik kimliklerinden dolayı kendilerine farklı davranıldığı, Müslüman Türklere iş vermek istenmediği, daha düşük ücretlerle çalıştırılmak istendikleri”* ifadesine özellikle vurgu yapmışlardır.

3.1.12. Katılımcıların Antalya'daki İşlerinden Duydukları Memnuniyet Düzeyine Ait Bulgular

Ahıska Türklerinin Antalya'daki işlerinden duymuş oldukları memnuniyete yönelik bulgulara Tablo 14'te yer verilmiştir.

Tablo 14. Antalya'daki İşten Duyulan Memnuniyet Durumuna Yönelik Bulgular

Değişken	N	%
Cevapsız	4	4,7
Evet	64	75,3
Kendi mesleğimi yapmadığım için memnun değilim	8	9,4
Çalışma şartları kötü olduğu için memnun değilim	5	5,9
Emeğimin karşılığını alamadığım için memnun değilim	4	4,7
Total	85	100

Antalya'daki işinizden memnun musunuz sorusuna %4,7 kişinin cevap vermediği, %75,3 kişinin ise memnun olduğunu ifade ettiği görülmektedir. %9,4 katılımcının kendi mesleğimi yapamadığım için memnun olmadığı, Antalya'da kendi mesleklerinde iş bulamadıklarını turizm sektöründe satış elemanlığı yaptıklarını belirtmişlerdir. Ailelerinin çoğunluğu Türkiye'ye geldiği için göç etmişlerdir. Ahıskalı

Türklerin eğitim aldıkları meslekleri yapamamalarının nedenlerinden birisi denklik alamamalarıdır. %29,4'ü çalışma şartları kötü olduğu için memnun değilim, %5,9 katılımcının ise çalışma şartları kötü olduğu için memnun olmadığını belirtmişlerdir. Mesai saatlerinin uzun olmasından yakınmışlardır. %4,7 katılımcının ise emeğinin karşılığını alamadığını için memnun değilim dediği görülmektedir. 4 kişi maaşlarının yetersiz olduğunu, kışın iş bulamadıkları için çalışmadıklarını ekonomik sıkıntı yaşadıklarını paylaşmışlardır. Antalya'daki çalışma şartlarının memnuniyet oranı geldikleri ülkelerin çalışma şartlarının memnuniyet oranından yüksek görülmektedir.

3.1.13. Katılımcıların Göç Etme Nedenlerine Yönelik Bulgular

Ahıska Türklerinin göç etme nedenlerine ilişkin bulgulara Tablo 15'te yer verilmiştir.

Tablo 15. Katılımcıların Göç Etme Nedenlerine Yönelik Bulgular

Değişken	N	%
Cevapsız	4	4,7
Ekonomik-işsizlik	29	34,1
Akrabaların göç ettiği için	41	48,2
Göç edenlerden gelen olumlu bilgiler	5	5,9
Sosyal yaşamın yetersiz oluşu	6	7,1
Toplam	85	100

Saha çalışmasında göç etme nedeniniz sorusuna %4,7 kişinin cevap vermemiştir Antalya iline sezonluk gelip gitmektedirler. Aileleri göç etmedikleri için gelmeyi düşünmediklerini belirtmişlerdir. %34,1 katılımcının ekonomik-işsizlik, demiştir. Özellikle Kazakistan, Kırgızistan'dan gelenler işsizlik nedeniyle göç ettiklerini söylemiştir. %48,2 katılımcının akrabaların göç ettiği için, %5,9 katılımcı göç edenlerden gelen önemli bilgiler, %7,1 katılımcı ise sosyal yaşamın yetersizliğini nedeniyle göç ettiklerini ifade etmektedirler. 6 kişi *“bizim yaşadığımız yer küçüktü. Gezecek, görececek yerler azdı, akşam ailenle gidip eğlenecek, oturacak yerler yoktu”* demiştir. Antalya ilini tercih etme nedenleriniz sorusuna Ahıska Türklerinin akraba ve yakınlarının göç etmesinin etkili olduğunun görülmesi de yine bir önceki sonuca benzer şekilde kent içerisinde geleneksel dayanışma ağlarına duyulan güveni göstermesi bakımından dikkate değerdir.

3.1.14.Katılımcıların Göçten Önceki ve Şimdiki Durumları Arasındaki Değişime Yönelik Bulgular

Ahıska Türklerinin Türkiye'ye gelmeden önceki durumları ile Türkiye'ye geldikten sonraki durumları arasında yaşanan değişime ilişkin bulgularına Tablo 16'da yer verilmiştir.

Tablo 16. Göçten Önceki Durum ve Şimdiki Durum Arasındaki Değişikliğe Yönelik Bulgular

Değişken	N	%
Cevapsız	6	7,1
Olumlu	60	70,6
Olumsuz	1	1,2
Kararsız	18	21,2
Toplam	85	100

Ahıska Türklerinin Türkiye'ye gelmeden önceki durumları ile Türkiye'ye geldikten sonraki durumları arasında yaşanan değişime ilişkin bulgularına yer verilmiştir. %7,1 kişinin cevap vermediği, %70,6 kişinin olumlu olarak ifade ettiği görülmektedir. %1,2 kişi gelmesini olumsuz görmekte, %21,2 kişi ise kararsız olduğunu ifade etmektedir. Antalya iline göç eden Ahıska Türklerinin çoğunluğu göçten sonraki durumları için memnuniyetlerini ifade etmişlerdir. Mülakatlarda Türkiye'yi memleketleri olarak gördükleri ve burada kendilerini güvende hissettiklerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların Antalya ilinden memnuniyetleri göç ettikleri memleketlerinde akraba ve yakınları için Antalya ilini cazibe merkezi haline getirdiği görülmektedir.

3.1.15.Katılımcıların Geri Dönme İsteklerine İlişkin Bulgular

Ahıska Türklerinin ülkelerine geri dönmek isteyip istemediklerine ilişkin bilgiler Tablo 17'de sunulmuştur.

Tablo 17. Geri Dönme İsteğine Yönelik Bulgular

Değişken	N	%
Cevapsız	4	4,7
İstiyorum	6	7,1
İstemiyorum	56	65,9
Kararsızım	19	22,4
Toplam	85	100

Ahıska Türklerinin ülkelerine geri dönmek isteyip istemediklerine ilişkin yöneltilen soruyu %4,7'si cevap vermemiştir. %7,1 kişi dönmek istiyorum cevabını

vermişlerdir. %65,9 kişi dönmek istemiyorum, %22,4'ü ise kararsızım demektedir. Katılımcılardan %65,9'sının Antalya'da yaşama hedefindedir.

3.1.16. Katılımcıların Geri Dönmek İstemelerinin Nedenlerine Ait Bulgular

Ahıska Türklerinin ülkelerine geri dönmek isteme nedenlerine ilişkin bulgulara Tablo 18'de yer verilmiştir.

Tablo 18. Geri Dönme İsteği Nedenlerine Yönelik Bulgular

Değişken	N	%
Cevapsız	53	62,4
Memleket hasreti çekiyorum	8	9,4
Buraya uyum sağlayamadım	4	4,7
Umut ettiğim gelir seviyesinde değilim	1	1,2
Geldiğim yerde malım mülküm var	6	7,1
Ailemin bir kısmının göç ettiğim yerde kalmasından	10	11,8
Burada kendimi güvende hissetmiyorum	3	3,5
Toplam	85	100

Ahıska Türklerinin ülkelerine geri dönmek isteme nedenlerine ilişkin sorulara yer verilmiştir. Katılımcılardan %62,4'ü bu soruya cevap vermemişlerdir. Dönmek istemediklerini ifade etmişlerdir. Mülakata katılan %9,4 kişi kendisini memleket hasreti çekiyorum şeklinde ifade etmiştir. Ahıska Türkleriyle yapılan mülakatlarda özellikle köy ve kasabadan gelenlerde farklı bir ülkenin kültürüne uyum sağlamanın yanında “şehir hayatına, apartman dairesinde toprağa basmadan, gökyüzüne bakmadan yaşamının kendileri için çok zor olduğunu” belirttikleri görülmüştür. Mülakata katılan %7,1 kişi “geldiğim yerde malım mülküm var” ifadesini kullanırken, bu nedenle geri dönmek istediklerini ifade ettikleri görülmüştür. Ahıska Türkleri geride bıraktıkları mallarının yok pahasına gitmesinden şikâyet etmektedirler. Mallarının göç ettikleri memleketlerindeki olumsuz şartlar nedeniyle el konulması kaygısı da yaşadıkları tespit edilmiştir.

%4,7 kişi “buraya uyum sağlayamadım” demiştir. Devamında “Antalya çok kalabalık bir şehirdir. Bizim geldiğimiz yer ilçe idi daha sakindi. Herkes birbirini tanıyordu. Burada çok yabancı var. Kimse kimseyi tanımıyor. Ulaşımı zor apartman dairesini sevemedim” ifadesine sıklıkla başvurdukları görülmüştür.

%1,2 umut ettiği gelir seviyesin de olmadığını, ailede tek kişi çalıştığını ifade etmiştir. Kazandığı paranın geldiği memlekette çok yüksek olmadığını, evinin kendisine ait olduğunu, burada ise kirada oturduğunu söylemiştir.

%11,8 kesim ise ailemin bir kısmının göç ettiğim yerde kaldığı için geri dönmek istiyorum demiştir. Ailelerinin bir kısmını geride bırakan Ahıska Türklerinin önceliği geride bıraktıklarını yanlarına getirebilmektir. Yaşayacakları ortamın hazırlanması, uçak biletlerinin alınması, vizelerinin alınması, çalışabilecek durumda olanlara iş bulunması çözmeleri gereken sorunlardır.

%3,5 kişi “*Burada kendimi güvende hissetmiyorum*” demiştir. Köy ve kasabalardan gelenler arasında Antalya’nın çok göç alan bir şehir olması, yerel halktan daha çok farklı kültürel toplulukların bir arada yaşıyor olmasının kaygıya neden olduğu görülmektedir.

3.1.17.Katılımcıların Geri Dönmek İstememelerinin Nedenlerine Ait Bulgular

Ahıska Türklerinin ülkelerine geri dönmek istememe nedenlerine ilişkin bulgulara Tablo 19’da yer verilmiştir.

Tablo 19. Geri Dönmeyi İstememe Nedenlerine Yönelik Bulgular

Değişken	N	%
Cevapsız	15	17,6
Burada gelir seviyem yüksek	12	14,1
Buranın eğitim şartları daha iyi	1	1,2
Burada sağlık şartları daha iyi	1	1,2
Bu şehre uyum sağladım	24	28,2
Burada kendimi daha güvende hissediyorum	32	37,6
Toplam	85	100

Katılımcılardan %17,6 kişinin geri dönmek istiyor musunuz sorusunu cevaplamadıkları, %11,1 kişinin burada gelir seviyem yüksek, %1,2 kişi burada eğitim şartları daha iyi, %1,2 kişi burada sağlık şartları daha iyi, %28,2 kişi bu şehre uyum sağladım, %37,6 kişi burada kendimi daha güvende hissediyorum demektedir. Katılımcıların çoğunluğu Antalya’yı kendilerinin ve ileride çocuklarının geleceği için güven içinde yerleşebilecekleri şehir olarak görmektedirler. Şehrin kültürüne, dokusuna uyum sağlayanlarda göç etmeyi istemedikleri görülmektedir.

3.1.18.Katılımcıların Antalya’ya Gelişte Yaşadıkları Sorulara Yönelik Bulgular

Ahıska Türklerinin Antalya’ya göç ederken karşılaştıkları sorunların neler olduğuna ilişkin bulgulara Tablo 20’de yer verilmiştir.

Tablo 20. Antalya’ya Gelişte Karşılaşılan Sorunlara Yönelik Bulgular

Değişken	N	%
Cevapsız	10	11,8
Barınma	8	9,4
İş bulamama	14	16,5
Vatandaşlık hakkı bulamama	38	44,7
Sorunum olmadı	15	17,6
Toplam	85	100

Ahıska Türklerinin Antalya’ya göç ederken karşılaştıkları sorunların neler olduğuna yer verilmiştir. Antalya ’ya geldiğinizde karşılaştığınız en büyük sorun nedir sorusuna %11,8 kişinin cevap vermediği, %9,4 kişinin barınma sorunu yaşadığı, %16,5 kişinin iş bulamadığı, %44,7 kişinin vatandaşlık hakkı bulamadığı için sorun yaşadığı %17,6 kişinin de sorunum olmadı cevabı verdiği görülmektedir. Antalya’ya ilk göç edenlerin ev ve iş bulmada sıkıntı yaşadıkları tespit edilmiştir. Daha sonra göç edenlerin yakınları aracılığı ile daha kolay ev ve iş buldukları görülmektedir. Vatandaşlık hakkı Ahıska Türklerinin problemlerinden biri olmaktadır. Vatandaşlık hakkını alan aile bireyleri geride kalan yakınları için çözüm yolları aramaktadırlar. Türkiye Ahıskalı Türkler için istisnai vatandaşlık hakkı uygulamasını başlatmıştır.

3.1.19. Katılımcıların Antalya’ya Geldiklerinde Yardım Aldıkları Kişilere İlişkin Bulgular

Ahıska Türklerinin ülkelerin Antalya’ya geldiklerinde yardım almış oldukları kişilere yönelik bulgulara Tablo 21’de yer verilmiştir.

Tablo 21. Antalya’ya Gelişte Yardım Alınan Kişilere Yönelik Bulgular

Değişken	N	%
Cevapsız	4	4,7
Hiç kimseden	19	22,4
Akraba ve tanıdıklardan	61	71,8
Yerli halktan	1	1,2
Toplam	85	100

Ahıska Türklerinin ülkelerin Antalya’ya geldiklerinde yardım almış oldukları kişilere yönelik yer verilmiştir. %4,7 katılımcının cevap vermediği, %22,4 katılımcının hiç kimseden %71,8 katılımcının akraba ve tanıdıklardan, %1,2 katılımcının yerli halktan cevabı verdiği görülmektedir. Ahıskalı Türkler birbirlerine son derece bağlı bir yapıya sahiptir. Akraba ve yakınlarına her konuda destek oldukları görülmektedir. Kendi içlerinde dayanışma mekanizmasının sürgün yaşayan toplumlarda güçlü olduğu görülmektedir.

3.1.20. Katılımcıların Antalya'ya Geldiklerinde Yardım Edeceği Düşünülen Kişilere İlişkin Bulgular

Ahıska Türklerinin ülkelerin Antalya'ya geldiklerinde yardım alabileceklerini düşündükleri kişilere yönelik bulgulara Tablo 22'de yer verilmiştir.

Tablo 22. Maddi ve Manevi Durumlarda Yardım Edeceği Düşünülen Kişilere Yönelik Bulgular

Değişken	N	%
Cevapsız	1	1,2
Aile ve Akrabalar	73	85,9
Ahıskalı Tanıdıklar	11	12,9
Toplam	85	100

Ahıska Türklerinin ülkelerin Antalya'ya geldiklerinde yardım alabileceklerini düşündükleri kişilere yer verilmiştir. Saha çalışmasında maddi ve manevi sıkıntılarınızda size yardım edecek en güvenilir kişiler sorusunu %1,2 kişinin cevaplamadığı, %85,9 kişinin aile ve akrabalarından, %12,9 kişi ise Ahıskalı tanıdıklardan cevabını verdikleri görülmektedir. Ahıskalı Türklerin bu soruda aile içinde dayanışmanın maddi ve manevi bağlılıkta çok yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Sürgün hayatıyla birlikte elde edilen tecrübeler nedeniyle aile bireyleri birbirine maddi ve manevi bağlılığı Antalya iline yaptıkları göç sonrasında da devam ettirmektedirler.

3.1.21. Katılımcıların En Çok Görüştükleri ve Ziyaret Ettikleri Kişilere İlişkin Bulgular

Ahıska Türklerinin Antalya'da en çok görüştikleri ve ziyaret ettikleri kişilere yönelik bulgulara Tablo 23'te yer verilmiştir.

Tablo 23. En Çok Görüşülen ve Ziyaret Edilen Kişilere Yönelik Bulgular

Değişken	N	%
Cevapsız	2	2,4
Aile ve Akrabalar	70	82,4
Ahıskalı Tanıdıklar	11	12,9
Yerli Aileler	2	2,4
Toplam	85	100

Ahıska Türklerinin Antalya'da en çok görüştikleri ve ziyaret ettikleri kişilere yönelik yer verilmiştir. %2,4 kişinin cevaplamadığı, %82,4 kişinin aile ve akrabalara, %12,9 kişinin Ahıskalı Türklerinden tanıdıklarla %2,4 kişinin de yerli ailelerle görüşüğünü belirtmektedir. Ahıska Türklerinde akrabalar dayanışmanın, güvenin

sağlandığı, ilişkilerin devamlı olduğu yapı olarak görülmektedir. Görüşmelerde özellikle orta yaş ve üstündeki bireylerde aile ve akrabalarla olan ilişkilerin daha güçlü olduğu görülmüştür. Konuşmalarında yerel halkla anlaşabilecek seviyede Türkçeye hâkim olmamaları da iletişim kuramamalarına sebep olmaktadır. Okula giden çocuk ve gençlerin Ahıskalı Türkler dışındaki bireylerle daha yoğun ilişki içinde oldukları görülmektedir. Gençler günümüzün teknolojik gelişmeleriyle değişme açık profil sergilemektedirler.

3.1.22. Katılımcıların Ülkelerinde Birlikte Yaşadıkları Kişilere İlişkin Bulgular

Ahıska Türklerinin ülkelerinde birlikte yaşamış oldukları kişilere yönelik bulgulara Tablo 24'te yer verilmiştir.

Tablo 24. Geline Ülkede Birlikte Yaşanılan Kişilere Yönelik Bulgular

Değişken	N	%
Cevapsız	9	10,6
Anne -Baba-Bekâr Çocuklar	38	44,7
Anne-Baba-Bekâr Çocuklar-Evli Erkek Çocuklar	15	17,6
Anne-Baba-Bekâr Çocuklar-Evli Erkek Çocuklar-Büyük Anne Baba	10	11,8
Anne-Baba-Bekâr Çocuklar-Büyük Anne Baba	4	4,7
Diğer	9	10,6
Toplam	85	100

Ahıska Türklerinin ülkelerinde birlikte yaşamış oldukları kişilere yönelik bulgulara yer verilmiştir. Alan çalışmasına destek veren %10,6 kişi soruyu cevaplamamıştır. Katılımcılardan %44,7'si anne, baba, bekâr çocuklardan oluşan çekirdek aile diğer katılımcılar ise yanlarında evli çocukları ile büyükanne ve büyükbabalarının da bulduklarını ifade etmektedirler. %17,6 anne-baba-bekâr çocuklar-evli erkek çocuklar ile aynı evde yaşamaktadırlar. Evlenen ilk erkek çocuk babasının evine oturur. %11,8'i ise anne-baba-bekâr çocuklar-evli erkek çocuklar-büyük anne baba ve %47'si anne-baba-bekâr çocuklar-büyük anne büyük baba %10,6 ailelerinden ayrı yaşamakta olduklarını belirtmişlerdir.

Ahıska Türklerinin geniş aile yapısına sahip oldukları görülmektedir. Orta Asya Türk topluluklarının kültür yapısında olduğu gibi Ahıska Türkleri de en küçük erkek çocuğun anne babayla beraber yaşaması gerektiği bilinci ile yetiştirilmektedir. Günümüz de bu tutum erkek ve kız çocukları tarafından son derece normal

karşılanmaktadır. Evlenecek gençler için bu durum son derece doğal gelmekte ve itiraz edilmemektedir.

3.1.23.Katılımcıların Antalya’da Birlikte Yaşadıkları Kişilere İlişkin Bulgular

Ahıska Türklerinin Antalya’da birlikte yaşamış oldukları kişilere yönelik bulgulara Tablo 25’te yer verilmiştir.

Tablo 25. Antalya’da Birlikte Yaşanılan Kişilere Yönelik Bulgular

Değişken	N	%
Cevapsız	11	12,9
Anne -Baba-Bekâr Çocuklar	31	36,5
Anne-Baba-Bekâr Çocuklar-Evli Erkek Çocuklar	17	20,0
Anne-Baba-Bekâr Çocuklar-Evli Erkek Çocuklar-Büyük Anne Baba	8	9,4
Anne-Baba-Bekâr Çocuklar-Büyük Anne Baba	3	3,5
Diğer	15	17,6
Toplam	85	100

Ahıska Türklerinin Antalya’da birlikte yaşamış oldukları kişilere yönelik bulgulara yer verilmiştir. Antalya’daki evinizde kimlerle yaşıyorsunuz anket sorusuna katılımcılardan %12,9 kişinin cevapsız bıraktığı görülmektedir. %36,5 kişinin anne-baba-bekâr çocuklar, %20 kişinin anne-baba-bekâr çocuklar-evli çocuklar, %9,4 kişinin anne-baba-bekâr çocuklar-evli erkek çocuklar-büyük anne baba, 3 kişinin anne-baba-bekâr çocuklar-büyük anne baba, %17,6 kişinin ise diğer cevabını verdikleri görülmektedir.

Çalışmaya katılan Ahıska Türklerinde göçten sonraki durumları ele alındığında çekirdek aile sayısında azalma görülmektedir. Anne, baba, çocuklar, evli çocuklar, büyükanne, büyükbaba bir arada yaşayanların sayısında yükselme görülmektedir. Göçün getirdiği zorlu şartlara hep birlikte direnmeye çalıştıkları görülmektedir. Ahıska Türkleri aile yapısında anne, baba erkek çocuklarını evlendirdikten sonra hep beraber aynı evde yaşarlar. Bu erkek tarafı içinde kız tarafı içinde son derece normaldir. Yerellerin erkek çocuğa ayrı ev açmaları onlar için yadırganmaktadır. %3,5 kişi ise Anne-Baba-Bekâr Çocuklar -Büyük Anne Baba ile yaşamaktadır.

3.1.24.Katılımcıların Şuan Yaşamış Oldukları Semtte Bulunma Nedenlerine İlişkin Bulgular

Ahıska Türklerinin şuan yaşamış oldukları semti tercih etme nedenlerine ilişkin bulgulara Tablo 26’da yer verilmiştir.

Tablo 26. Şuan Yaşanılan Semtteki Bulunma Nedenlerine Yönelik Bulgular

Değişken	N	%
Cevapsız	6	7,1
Akrabalarım var	54	63,5
Hemşerilerimiz var	6	7,1
Yaşantıma uygun olduğu için	12	14,1
Gelir düzeyime uygun olduğu için	3	3,5
Diğer	4	4,7
Toplam	85	100

Ahıska Türklerinin şu anda yaşamış oldukları semti tercih etme nedenlerine ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Saha çalışmasında şu an yaşadığımız semtte bulunmanın en önemli nedeni nedir sorusuna %7,1 katılımcının cevap vermediği görülmektedir. %63,59 katılımcının semtte akrabaları olduğu için, %7,1 katılımcının ise hemşerilerin olması, %14,1 kişinin yaşantısına uygun olması, %3,5 kişinin gelir düzeyine uygun olması, %4,7 kişinin de diğer cevabını vermişlerdir. Katılımcıların çoğunluğu oturdukları semt tercihlerini akrabalarının olduğu mekânlara yaptıkları görülmektedir. Akrafa ve hemşerilerine yakın olma Ahıska Türklerinin aile bağlılıklarına önem verdiklerini ortaya çıkarmaktadır.

3.1.25. Katılımcıların Yaşadıkları Semte Yerleşmesini Düşündükleri Kişilere İlişkin Bulgular

Ahıska Türklerinin yaşamış oldukları semtlere en çok yerleşmeyi düşündükleri kişilere yönelik bulgulara Tablo 27’de yer verilmiştir.

Tablo 27. Semte En Çok Yerleşmesi İstenilen Kişilere Yönelik Bulgular

Değişken	N	%
Cevapsız	7	8,2
Fark etmez	47	55,3
Hemşerilerimiz	29	34,1
Yerel halkın	2	2,4
Toplam	85	100

Ahıska Türklerinin yaşamış oldukları semtlere en çok yerleşmeyi düşündükleri kişilere yönelik bulgulara yer verilmiştir. %8,2 kişinin cevap vermediği, %55,3 katılımcının fark etmez, %34,1 katılımcının hemşerilerimiz, %2,4 katılımcının da yerel halk dediği ortaya çıkmıştır. Katılımcıların çoğunluğu fark etmez cevabını vermişlerdir. Ahıska Türkleri aile içinde kurdukları bağlantıları güçlü şekilde devam ettirmektedirler. Semtlerinde oturan sakinler hakkında fark etmez olarak değerlendirme yaptıkları çoğunluk olarak yansımaktadır.

3.1.26. Katılımcıların Çocuklarının Gelecekte Antalya’da Yaşamalarına Ait Bulgular

Ahıska Türklerinin çocuklarının ileride Antalya’da yaşamayı düşünüp düşünmediklerine yönelik bulgulara Tablo 28’de yer verilmiştir.

Tablo 28. Gelecekte Çocukların Antalya’da Yaşamalarını Düşünme İsteğine Yönelik Bulgular

Değişken	N	%
Cevapsız	10	11,8
Evet	70	82,4
Hayır	4	4,7
Diğer	1	1,2
Toplam	85	100

Ankete katılan %11,8 kişinin çocuğunun gelecekte Antalya’da yaşamasını ister misiniz sorusunu cevapsız bıraktığı, %82,4’ünün evet dediği, %4,7’sinin hayır ve %1,2’sinin ise hayır cevabını verdikleri görülmektedir. Katılımcılardan çoğunluğu gelecekte çocuklarının Antalya’da yaşamalarını istedikleri görülmektedir. Antalya’da şehre uyum sağlamalarının çocuklarının geleceğine dair planlamalarında Antalya ilinin tercih edildiği görülmektedir. Yaşadıkları deneyimlerin din birliği, tarih birliği, kültür birliğinin etkili olduğu göç hareketlerindeki hedefleri istikametinde ilerledikleri ve çocuklarının geleceğini de Antalya ilinde planladıklarını ortaya çıkmaktadır. Ahıska Türkleri geldikleri ilk dönemlerde çocuklarına Rusçanın aile içinde konuşularak öğretilmesinde istekli olmadıkları görülmüştür. Çocuklarının eğitim öğretim çağına gelmesi, Rusça konuşmanın iş bulmada katkı sağlaması onların fikirlerinin değişmesinde etkili olmuştur. Çocuklarının gelecekte Türkiye’de üniversitede eğitim almalarını istemekte, eğitim aldıkları alanlarda çalışmalarını hedeflemektedirler.

3.1.27. Katılımcıların İkamet Ettikleri Evin Mülkiyetine İlişkin Bulgular

Ahıska Türklerinin, Antalya’da ikamet ettikleri evlerin mülkiyet durumlarına ilişkin bulgulara Tablo 29’da yer verilmiştir.

Tablo 29. İkamet Edilen Evin Mülkiyet Durumuna Yönelik Bulgular

Değişken	N	%
Cevapsız	16	18,8
Evet	32	37,6
Hayır	37	43,5
Toplam	85	100

Ankete katılanlardan %18,8'i oturduğunuz ev size mi ait sorusuna cevap vermemiş, %37,6'sı evet ve %43,5'i ise hayır demektedir. Yapılan görüşmelerde çalışmak için sezonluk gelenlerin, yakınlarının evinde kalanların soruyu cevaplamadıkları ortaya çıkmıştır. Ahıska Türklerinin çoğunluğunun kirada oturdukları görülmektedir.

3.1.28. İkamet Edilen Evleri Almak İçin Yaptıkları Birikime İlişkin Bulgular

Ahıska Türklerinin almış oldukları evleri nasıl bir birikimle aldıklarına yönelik bulgulara Tablo 30'da yer verilmiştir.

Tablo 30. İkamet Edilen Evi Almak İçin Yapılan Birikime Yönelik Bulgular

Değişken	N	%
Cevapsız	39	45,9
Antalya'da kazandıklarıyla	25	29,4
Geldiğim ülkedeki mallarımı satarak	7	8,2
Ailemin yardımıyla	11	12,9
Diğer	3	3,5
Toplam	85	100

Ahıska Türklerinin almış oldukları evleri nasıl bir birikimle aldıklarına yönelik bulgulara yer verilmiştir. %45,9 kişi bu soruyu cevaplamamıştır. Ev almak için çalıştıklarını ifade etmişlerdir. Şu an ekonomik olarak güçlerinin yetmediğini söylemişlerdir. %29,4 kişinin Antalya'da kazandıklarıyla, %8,2 kişi geldiğim ülkedeki mallarımı satarak, %12,9 kişi ailemin yardımıyla, %3,5 kişi diğer cevabını vermektedir. Katılımcılardan çoğunluğunun bu soruyu cevaplamadıkları görülmektedir.

Görüşmelerde aile içinde çalışanların birikimleriyle ev alındığını ortaya çıkarmaktadır. Geldikleri ülkelerdeki mallarını satarak ev alanlar, mallarını Antalya'da gelecek kurma kararı aldıklarını ifade etmektedir. Geldikleri ülkelerde mallarını çok ucuza satmak zorunda kaldıkları ve satmazlarsa memleketlerinde illegal şekilde ellerinden çıktığını ifade etmektedirler. Yapılan görüşmelerde çalışmak için sezonluk gelenlerin, yakınlarının evinde kalanların soruyu cevaplamadıkları ortaya çıkmıştır. Ahıska Türklerinin çoğunluğunun kirada oturmakta oldukları görülmektedir.

3.1.29. Katılımcıların Ahıskalı Türkler Dışında Yapmış Oldukları Evliliklere İlişkin Bulgular

Ahıska Türklerinin Ahıskalı Türkler dışında evlilik yapıp yapmadıklarına yönelik bulgulara Tablo 31’de yer verilmiştir.

Tablo 31. Ailede Ahıskalı Türkler Dışında Yapılan Evliliklere Yönelik Bulgular

Değişken	N	%
Cevapsız	12	14,1
Evet	31	36,5
Hayır	42	49,4
Toplam	85	100

Ailenizden Ahıskalılar dışında evlilik yapan var mı anket sorusuna %14,1 cevapsız, %36,5’i evet %49,4’ü hayır cevabı verilmektedir. Ahıska Türkleri dışında evlilik yapanlar var mı sorusuna çoğunluğun hayır cevabını verdikleri görülmektedir. Görüşmelerde cevap vermeyenlerin de ailelerinde Ahıska Türkleri dışında evlilik yapanlara olumlu bakmadıkları ifade edilmiştir.

3.1.30. Katılımcıların Ait Olduklarını Hissettikleri Yere İlişkin Bulgular

Ahıska Türklerinin ait olduklarını hissettikleri yerlere yönelik bulgulara Tablo 32’de yer verilmiştir.

Tablo 32. Ahıskalı Türklerin Ait Olduklarını Hissettikleri Yerlere Yönelik Bulgular

Değişken	N	%
Cevapsız	9	10,6
Türkiye vatandaşı	64	75,3
Kazakistan vatandaşı	12	14,1
Toplam	85	100

Çalışmamıza katılan %10,6 kişi kendinizi nereye ait hissediyorsunuz sorusunu cevapsız bıraktığı, %75,3’ü kişi Türkiye vatandaşı, %14,1’i Kazakistan vatandaşı olarak görmektedir. Katılımcıların çoğunluğu aidiyetlerini Türkiye Cumhuriyeti olarak görmektedir. Geleceğe dair hedefleri Türkiye üzerine kurulu olduğu görülmektedir. Ahıska Türklerinin Müslüman Türk kimliği tanımlamasının aidiyetlerinde bağlayıcı temel faktör olduğu görülmektedir.

3.1.31.Ahıska Türklerinin Evlilik Yapılarına Yönelik Bulgular

Müslüman Türk anlayışında olduğu gibi Ahıska Türklerinde de evliliğe kutsal bir anlam yüklenmiştir. Evlilikte eş seçiminden başlayarak her aşamasına önem verilmiştir. Kız çocukları baba evinde ileride iyi bir eş, iyi bir anne olacak donanımla yetiştirilmeye çalışılmıştır. İslam dinin ve Türk kültürünün yansımaları Ahıska Türklerinin evlilik süreçlerinde etkisi görülmüştür. Yıllarca farklı din ve etnik yapı içinde olmalarına rağmen değerlerini korumuşlardır.

Eski geleneklere göre eş dost akraba arasında kız yabancıya gitmesin diye bilindik ailenin oğlu ile bebek ya da beşik kertmesi olunurdu. Antalya’da yaşayan Ahıska Türkleri arasında da ailenin evlilik kararı alması ve onaylamalarını devam ettirenler varsa da gençler artık seçimlerinde bağımsız davranışlarıyla öne çıkmaktadır. Ahıska Türkü gençler arasında geleneklerin getirdiği maddi sıkıntılardan kurtulmak için kaçarak evlenme olaylarıyla da karşılaşmaktadır. Katılımcıların, Ahıska Türklerinin evlilik yapılarıyla ilgili değerlendirmeleri aşağıda verilmiştir;

K1: “Ahıska Türkleri aile yapısında yakın akraba evlilikleri istisnai olarak görülmektedir. Amca, dayı, teyze ve hala çocukları kardeş kadar yakın olarak değerlendirilmektedir.”

K2: “Kız istemeye damat gitmez, damadın aile büyükleri gider. Kız istemek için üç kere gidilir. Kıza ve ailesine giysi ve çeşitli hediyeler takdim edilir. Ailelerin onay verilmesi ile söz kesimi yapılır.”

K3: “Aileler maddi güçlerine göre genelde masrafların kız tarafının karşıladığı eğlenceli nişan törenleri yapılır”.

K4: “Nişanlıların gezip tozmaları ayıp sayılır. Nişanlı kızlar başlarına çember şeklinde küçük bir örtü takarlar”.

K17: “Gelinler nişanlıyken kayınvalidesi, kayınpederi ve genel olarak erkek tarafından kimi görürse temenni denilen âdeti yapmakla yükümlüdür. Evlilik döneminde de bu uygulama devam etmektedir.”

K21: “Ahıska Türklerinde kızın başörtüsü ve yüzüğü varsa o nişanlı veya evli olarak kabul edilir.”

K24: “Gelinler erkek tarafından olanlara küçük büyük herkese siz olarak hitap ederler.”

K29: “Ahıska Türk adetlerinde kına yakmak, geline, askere gidene, kurbanlara adanmışlığın öyküsüdür. Gelin kına yakılması ile yuvasına bağlılığını ifade etmektedir.”

K34: “Ahıska Türklerinde düğün hem kız hem erkek tarafında olmaktadır.”

K37: “Düğünler Antalya’da kadınlar ve erkeklerin bir arada eğlence yaptığı otellerin salonlarında yapılmaktadır. Göçle beraber eskiden kadın

ve erkeklerin ayrı yaptığı eğlenceler değişime uğrayarak bir arada yapılmaya başlamıştır.”

K40: “Kız düğününde düğün salonuna geçmeden önce çocuklardan biri gelinin saçını tarar, biri kına sürer, biri ayna tutar, iki çocuk çerez denilen tepsileri gelinin başında döndürür. Biri de gelinin sol ayakkabısını açar, erkek tarafından gelen kadın çocuğa para verir. Bu adetlerin tamamı kız tarafındaki çocuklar tarafından yapılır.”

K43: “Erkek tarafından gelen yenge denilen kadın bütün çocuklara harçlık verir. Daha sonra urba denilen elbise gösterimi olur.”

K44: “Kız tarafı erkek tarafına aldıklarını, erkek tarafı da kız tarafına şahitlerle beraber gösterir.”

K48: “Gelini evden kayınpederi çıkarmadan önce, gelinin erkek kardeşi beline kurdele bağlar. Kayınpeder gelinin erkek kardeşine harçlık verir.”

K49: “Gelin çıkmadan Kur'an-ı Kerim okunur. Gelin arabasının ardından su dökülür.”

K51: “Erkek tarafında olan düğüne kızın anne ve babası gitmez. Akrabaları gider.”

K56: “Gelinin mutlaka çeyiz sandığı olur. Çeyiz sandığı açılmadan önce sandığın üstüne bebek oturtulur ve harçlık alınır.”

K59: “Erkek tarafında yapılan düğünün sabahında hıncal denilen yemek yapılır. Gelinin hıncal yapımında elinin mutlaka değmesi lazımdır. Gelen misafirlere hıncal ikram edilir.”

K62: “Gelin kayın valide ve kayın pederin yanında kapalı giyinir ve başını örter.

K63: “Ahıska Türkleri düğün geleneklerinde olan “temenni almak” saygı ifadesi olarak devam etmektedir. Gelin alınan kız yeni katıldığı ailesine temenni alarak bağlılığını, saygısını ifade etmektedir. Temenni gelin tarafından üç defa alınır. Temenni almakta öncelik ailenin reisi olarak kayınpederdedir. Kayınpederden temenni aldıktan sonra gelinin yüzü açılır.”

K65: “Damadın sağdıç düğünde müzik eşliğinde oynayarak misafirlere “gelinin dilini mi keselim, lisanını mı keselim” diye sorulur.”

K68: “Kız tarafı ve erkek tarafı bohça hazırlar ve düğünde tek tek göstertilir. Nikâhın hayırlı olması için dualar edilir. Kapıdan içeri sağ ayakla girilir.”

K73: “Kapı ağzında konuşulmaz ve kimseye bir şey verilmez ve alınmaz. Eve gelen misafirler yiyecek, içecek veya giysi getirir. Misafir Tanrı misafiri diye anılır ve ona kim olursa olsun ikramda bulunulur.”

K76: “Damat düğünden sonra sağdıç ile beraber kayınpederinin elini öpmeye gelir. Otururken tek dizinin üstüne oturur. Kıyafeti düzgün olmalı ve beyaz çorap giymelidir.”

K77: “*Damada tuzlu yumurta ikram edilir. Yemeğini yerken ayakkabıları saklanır ve ücret karşılığı ona geri verilir. Enişte gittikten sonra gelinin anne babası kız görmeye giderler. Bu âdete ayak dönümü denir.*”

K81: “*Ahıska Türkleri boşanmaya soğuk bakmaktadır. En son alınacak karardır. Aile bireylerinin fikirleri de bu kararın alınması aşamasında önemlidir.*”

K82: “*Ahıska Türkleri, Antalya’da şehir merkezinde yerleşme eğilimi göstermektedirler. Antalya’nın lüks otellerinde düğün yapma gayretleri ekonomik sıkıntularına rağmen vardır. Düğünler eski geleneklerden farklı olarak kadın, erkek karışık düzenlenmektedir. Kadınlar son derece bakımlıdır.*”

K84: “*Takı törenlerinde, takı takan kişilerin isimleri not edilmektedir. Ahıskalı Türkler bunu bir dayanışma olarak görmektedir. Karşılığını onların düğününde götürmek sorumluluğu bulunmaktadır.*”

Görüşmelerde bu katılımcıların ailelerinde yabancılarla evlilik yapan olmadığı ifade edilmiştir. Ahıska Türkleriyle yapılan görüşmelerde Müslüman Türklük tanımlamalarının, kültürel değerlerin, aile içindeki rollerin sorgulanmadan, nesilden nesile aktararak korunmaya çalışıldığı görülmektedir. Ama son dönemlerde Müslüman Türk olmayan bireylerle yapılan evlilikler, ailelerin karşı çıkmasına rağmen gençler arasında görülmeye başlamıştır. Özellikle bu evliliklerin Rusça konuşulan ülkelerin vatandaşlarıyla yapılmaktadır. Antalya ilinde yerli halkla evlilik yapanların oranı Müslüman Türk kimliğinden dolayı yabancılarla yapılan evliliklerden daha fazla olarak görülmektedir. Türkiye’de geleceklerini kurma hedefleri yerli halkla yapılan evliliklerle artma eğilimi göstermektedir.

3.1.32.Ahıska Türklerinin Giyim Tarzlarına Yönelik Bulgular

Giyim toplumların kültürlerini yansıtan değerlerdendir Yaşanılan coğrafyanın, iklimin, yapılan işin, bulunulan yer özelliklerinin giyimin belirlenmesinde etkili olmaktadır. Araştırmaya katılan kişilerin giyim ile ilgili değerlendirmeleri aşağıda özetlenmiştir;

K5: “*Ahıska Türkleri Antalya ‘ya göç ettikleri ilk dönemlerde giyimleri yerel halktan ayrılmıştır. Yerel halktan genel olarak farklı omuzları ve sırtları son derece dik durmaktadırlar.*”

K7: “*Ahıska Türkleri kadın kıyafetlerinin de ilk göze çarpan siyah dar, diz altına inen etek, üçgen yarım başörtüsü şeklindedir.*”

K10: “*Kadınlar pantolon giymezler. Kolsuz, askılı, mini etek giyilmemektedir.*”

K16: “*Ahıska Türklerinde ayıplama ve kınama ile denetim yapılmaktadır.*”

K23: “Günümüzde gençler ve çalışan kadınlar arasında nişanlı ya da evlilik yapanlar da yarım başörtüsü takmamaktadır.”

K38: “Orta yaş kadınlarında eski tarz giyim devam etmekle beraber Ahıska Türkü genç kızlarda Antalya’daki yerel halktan gençlerin giydiği tarzda kıyafetlerin seçildiği söylenebilir. Giyimler yöreselden moderne geçmiştir”.

K52: “Ahıska Türkleri orta yaş ve üzeri olanlarda altın rengi diş kaplamaları olanların sayısı bir hayli fazladır. Bu onları rahatsız etmektedir. Maddi yeterlilik kazandıklarında dişlerini doğal diş renginde yaptırmaktadırlar. Ancak bu durum onların iş bulmalarını olumsuz olarak etkilemektedir.”

K85: “Ahıska Türkü kadınların hangi iş kolunda olursa olsun görünüşlerine, kıyafetlerine, bakımlarına çok önem vermektedirler.”

3.1.33.Ahıska Türklerinin Yemek Kültürlerine Yönelik Bulgular

Yemek kültürü toplumların yer aldıkları coğrafya, tarihsel birikime göre oluşur. Yemek yapımında kullanılan malzemeler, malzemelerin bir araya getirilmesi, yemeğin sunumu, yemek çeşitlerine göre yemeğin taşıdığı anlam her topluma göre değişir. Milletler yaşadıkları tecrübeleri yemek olgusu ile de birleştirerek bugüne taşırlar. Ahıska Türkleri yemek kültürüne Türk İslam kimliğinin temel yapısında olan ataya saygı yansımıştır. Araştırmaya katılan Ahıska Türlerinin yemek kültürleriyle ilgili değerlendirmelerin aşağıda sunulmuştur;

K6: “Ahıska Türkleri sofraya hep beraber oturur. Yemeğe evin büyüğü baba başlar. Babaya ailenin bütün bireyleri saygı gösterir.”

K8: “Hınkal geleneksel bir yemektir. Hamur açılır. Karelere bölünür, içerisine kıyma konarak, üçgen şeklinde kapatılır. Suda haşlanarak pişirilir. Yoğurtla beraber tüketilir.”

K11: “Mantının malzemeleri hınkalla aynı olmakla beraber şekil olarak farklıdır. Mantı özel olarak yapılmış üç bölümden oluşan tencerede buharda pişirilir.”

K25: “Ahıska Türkleri Antalya’da bulamadıkları malzemeleri memleketlerinden getirmektedirler.”

K27: “Ahıska Türklerin de kırmızı et tüketiminin geldikleri ülkelerde daha fazladır. Kırmızı etin Türkiye’de çok pahalı olması et tüketimini azalmasına neden olmuştur.”

K31: “Ahıska Türklerinde Özbek Pilavı da yaygınlaşmıştır. Et, pirinç, havuç ve soğan bir arada kullanılarak yapılmaktadır.

K33: “Kazakistan’dan gelen Ahıska Türkleri, Antalya’ya geldikten sonra daha çok sebze yemekleri yapmaya başlamışlardır.”

K39: “Antalya’da yerel halkın yaptığı yemek çeşitlerini de yapmaktadırlar. Yemek programlarında gördükleri yemekleri de deneyerek farklı yemeklerde yapılmaktadır.”

K53: “Eskiden misafir Tanrı misafiri kabul edilip geniş çaplı ikramda bulunulmaktayken şimdi ise apartmanlaşmanın verdiği komşuluk ilişkileri ile bu gelenekler de değişmeye başlamıştır.”

3.1.34.Ahıska Türklerinin Doğumla İlgili Geleneklerine Yönelik Bulgular

Doğum hayatın en özel anlarından biridir. Türk toplumlarında aileye verilen önemin yansıması olarak çocuğa yani doğuma daha özel anlam atfedilmiştir. Doğum öncesi ve doğum sonrası adetler annenin ve bebeğin sağlıklı olması için uygulanmaya gelmiştir. Doğumların daha önceleri evlerde yapılması göbek kesme, bebeğin yıkanması, tuzlama, lohusalık, eve gelen misafirler için oluşturulan kurallar, al basması, ad verme, annenin ve bebeğin kırkının çıkması vs. ile aileler yaptıkları bu uygulamalarla geçmişten bugüne anne ve bebeğin korunması için tedbirler almışlardır. Ahıska Türklerinde de bu adetlerin bir kısmının devam ettiği görülmektedir. Bu çerçevede araştırmaya katılan Ahıska Türklerinin doğumla ilgili değerlendirmeleri aşağıda özetlenmiştir;

K9: “Antalya’da yaşayan Ahıska Türkleri de doğumlarını hastanelerde yapmaktadırlar.”

K12: “Büyükler doğum yapan kadın ve çocuğun sağlığı için adetlerini uygulamada hassasiyet göstermektedirler.”

K14: “Doğumdan sonra anneye al bağlanmaktadır.”

K18: “Gebelikte tatlı aş erirse erkek, ekşi aş erirse kız çocuk olacağına inanılır.”

K19: “Kısır kadınlara hamile kalması için bel bağlama tedavisi uygulanır.”

K20: “Hamilelik sonrası lohusalık döneminden kırk gün ziyarete gelinmez. Lohusa kadının kırk gün boyunca mezarının açık olduğuna inanılır.”

K26: “Erkek tarafının en büyük ferdi tarafından isim çocuğa isim konulur. Kulağına ezan eşliğinde ismi okunur. Dualar okunarak içerisine kırk tane taş atılan su ile bebek yıkanır.”

K30: “Yürüme çağına gelen çocuklar, toy simidi, toy durdusu töreni yapılır. Yürüyemeyen çocuklar yatıra götürülerek önünde gezdirilir. Dua edilir.”

K47: “Çocuğun ilk saçı kesilerek saklanır. İlk diş çatıya atılır ve fareden yeni diş getirmesi beklenir. İlk tırnak kesimi bebeğin kırkı çıkmadan yapılamaz. Uğursuzluk getireceğine inanılır.”

K72: “Çocuk ilk konuşmaya başladığında dini kelimeler söylenmeye başlanır.”

K80: “Çocuk sünnet edileceğinde babası tarafından akrabalarından veya eş dosttan kirve bulunur. Kirve çocuğun masraflarını karşılar.”

3.1.35.Ahıska Türklerinin Bayramlarla İlgili Geleneklerine Yönelik Bulgular

Dini ve milli bayramlar milletleri birbirine bağlayan değerlerdir. Milletlerin geçmişten bu yana yaşadıkları sevinçleri bayramlarda yeniden hatırlanır ve coşku ile kutlanır. Ramazan ve kurban bayramları da Ahıska Türklerinin bir araya geldikleri en önemli günlerdir. Bu kapsamda araştırmaya katılan kişilerin bayramlarla ilgili değerlendirmeleri aşağıda sıralanmıştır;

K13: “Ramazan ve Kurban bayramları için hazırlıklar günler öncesinden başlar Evde temizlik yapılır. Misafir için tatlılar ve yemekler hazırlanır. Çay demlenir, misafir için sıcak tutulur.”

K22: “Dini bayramlarda evin sofrası misafir için daima hazır bekletilmektedir. Sofrada mantı, hıncal ve pilav olmalıdır.”

K28: “Ramazan ve kurban bayramlarında aile büyükleri ziyaret edilir, elleri öpülür. Yaşlılara hürmet edilir. Hastalar ve yaşlıların ziyaretleri mutlaka yapılır.”

K32: “Ahıska Türklerinin Dünya Kadınlar Gününü Antalyalı yerellerden farklı olarak ele almakta, kendi aralarında ev kadınları dahi birbirlerini tebrik etmekte özel bir bayram olarak kutlamaktadırlar.”

K41: “Ocak ayının on üçünde yeni yıl kutlanır. Eğlenceler düzenlenir. Nevruz Bayramı da Ahıska Türkleri arasında kutlanmaktadır. Ancak kutlamalarda önceki dönemlerde görülen heyecan ve coşkunun olmadığı söylenebilir.”

3.1.36.Ahıska Türklerinin İnanışlarına Yönelik Bulgular

İnsan ve doğaüstü güçlerin varlıklarına inanıp, onlara karşı birtakım görevlerin yapılıp yapılmaması halk inancı olarak tanımlanmaktadır. Bu görevlerin yapılması ya da yapılmaması durumunda bazı sıkıntılara girileceği ve zarara uğrayacağı düşüncesi halk inancında kabul görmektedir. Her toplumun kendine ait inanışları vardır (Eroğlu, 2017). Halk inanışları dinsel ve kültürel değerlerden kaynaklanmaktadır. Geçmişte yaşanan olumlu ve olumsuz deneyimler zamanla toplumda halk inancına da dönüşmektedir. Günlük hayat içerisinde bireylerin davranışlarına yansımaktadır.

Ahıska Türklerinin inançları, kültüre ait algıları Orta Asya'da yaşayan Türklerle ortak özellikler taşımakta olduğu görülmektedir. Ahıska Türkleri zorunlu göçler sonucunda birbirlerinden ayrılmak zorunda kalmış bir topluluktur. Göç ettikleri coğrafyalarda karlı kültürlerle bir arada yaşamış ve o kültürlerden etkilenmiş ve onları da etkilemiştir (Karaoğlan, 2017). Ahıska Türkleri İslamiyet dinine ve Hanefi mezhebine mensuptur. Ahıska Türklerinde İslamiyet, Kur'an ve Hadislere dayalı kaynaklardan daha çok geleneksel aktarımla yaşanmaktadır. Bu kapsamda katılımcıların inanışlarla ilgili değerlendirmeleri aşağıda sunulmuştur;

K15: “İslam dinine uygun cenaze namazı kılınır ve defnedilir. Cenaze evinde üç gün yemek pişmez. Daha sonra yedinci günden başlayarak kırk gün taziye için gelenlere cenaze sahibi sofraya açar. Çadır kurulur gelenlere yemek ve helva ikram edilir. Kırk gün ölen kişi adına Kur'an-ı Kerim okutulur.”

K35: “Cenaze çıkan evde üç gün et pişmez. Ölen kişinin çamaşırları üç gün sonra yıkanır ve suyu temiz yere dökülür. Eşyaları çocuklarına verilir. Kabre ziyarete gidilir. Ailecek dualar okunur. Toprak sulanır. Kabrin ayak kısmına geçilerek bir arada beklenir. Ölünün gördüğüne inanılır.”

K36: “Ahıska Türlerinde kapı önünde gök gürülürken durulmaz, oturulmaz ve yemek yenmez. İftiraya uğratılır denir. Eşikte durmak Ahıska Türkleri arasında hoş karşılanmamaktadır. Kötü ruhların kapı arasında yani eşikte bulunduğu kabul edilmektedir.”

K42: “Gece ev süpürülmez. Süpürge birisine değdiğinde iftiraya uğrayacağı düşünülerek süpürgeye tükürülür. Ancak bu durum, elektrikli süpürgelerin kullanılmaya başlamasıyla, bahçeli evlerden apartman dairelerine geçiş ile Antalya'da değişime uğramıştır.”

K45: “Gece evden eşya alınıp verilmez.”

K46: “Sofraya tuz döküldüğünde üstüne şeker dökülür. Tuz tatsızlık getireceği düşünülerek şeker dökülerek tatlıya bağlanılacağına inanılır.”

K50: “Yanan ateş (ocak) su ile söndürülmez. Ocağın sönmeye yuvanın dağılacağı anlamına geldiğinde söndürülmez. Salavat getirilerek su içirilir.”

K54: “Ahıska Türkleri nazara inanmaktadır. Nazar değmesin diye çocukların yüzlerine kara is sürülür. Nazar boncuğu takılır.”

K55: “Baba üç oğlu veya oğulları ile birlikte aynı anda bir yerden (kapıdan) geçmez. Ayrı ayrı girerler, nazar değmesin diye. Ayrıca evin giriş kapısına göz diken veya üzerlik asılır.”

K57: “Büyü hoş karşılanmaz. Dinen yapan yaptıran lanetlendiği için büyü ile ilgilenilmez. Fal ile pek fazla uğraşılmaz.”

K58: “Korkan ve çok yaramazlık yapan çocuklara, geçim derdi ve çeşitli sıkıntıları gidermek için dua yazılı kâğıt, muska taşınır.”

K60: “Gece tırnak kesilmez, ev kapı ağzına doğru süpürülmez, ıslık çalınmaz.”

K61: “Gidenin arkasından su dökülür. Askere giden gençlere okunmuş ekmeğ ısırtılır ve kalan kısmı ipten geçirilerek evde bir köşeye asılır.”

K70: “Kedi elini yalayarak yüzünden geçirirse havanın güneşli olacağına inanılır. Ayrıca diz ağrısı artan yaşlılar yağmurun geleceğini söyler.”

Ahıska Türklerinin halk inanışları yerel halkın inanışları ile ortaklık gösterdiği görülmüştür. Antalya’da uygulanmamaya başlayan, unutulmaya yüz tutan halk inanışlarının da Ahıska Türklerinde devam ettiği görülmüştür. Ahıska Türklerinde genç nesil arasında bazı halk inanışlarının bilinmediği, bazı inanışlarında gençler tarafından bilinmesine rağmen uygulanmadığı bilinmektedir.

Ahıska Türkleri yıllarca oradan oraya sürülmüştür. Farklı sıkıntılarla mücadele etmek zorunda kalmışlardır. Zorunlu göçler onların birbirleri ile sıkı sıkıya kenetlenmelerinde var olabilmek ve varlıklarını devam ettirebilmek için etkili faktör olmuştur. Antalya’ya göç eden Ahıska Türkleri ile yapılan görüşmelerde hafızalarında sürgünlere ait hatıraların korunduğu görülmüştür. Ahıska Türklerinin kenetlenmelerinde halk inanışları, kendilerine ait değerleri koruma çabasının olduğu söylenebilir.

SONUÇ

Göç olgusu bireylerin, farklı sebep ve hedeflerle yer değiştirme hareketi olarak ele alınmaktadır. İnsanlık tarihinden itibaren göç hareketliliğinin izleri yapılan araştırmalarla karşımıza çıkmaktadır. Göç sebeplerinin insanlığın ilk dönemlerinde daha iyi coğrafi koşullarda yaşama isteği, iklimin değişmesi, kuraklık, salgın hastalıklar, doğal afetlerin getirdiği sonuçlardan uzaklaşarak hayatta kalabilme güdüsünün olduğu görülmektedir.

Günümüze yakın dönemlerde insanlığın kendi eliyle yaptıkları göçlere sebep olmaktadır. Yirminci yüzyıldan itibaren göç hareketliliği dünyanın belirli coğrafyalarında yoğunlaşmaktadır. Doğudan batıya, güneyden kuzeye göç akışı ile karşılaşmaktadır. Avrupa'da sömürgeciliğin ortaya çıkışı ve artarak bugüne kadar devam etmesi dünyada yeni bir dönemin başlangıcı olacaktır. Batı medeniyeti maddi anlamda yükselirken Doğu medeniyeti durağan döneme girecektir. On dokuzuncu yüzyıldan itibaren tamamen batının baskın olduğu bir döneme girildiği görülmektedir. Medeniyetlerin güç olarak yer değiştirmesi insana bakışı, gücün kullanımındaki amaçları da değiştirmesiyle karşımıza çıkmaktadır

Teknolojinin iletişim ve ulaşım alanlarında hızla yükselişe geçmesi toplumların yeni bir döneme girmesini sağlamıştır. Küreselleşme olgusu bilgiye hızlı ve kolay ulaşma imkânını beraberinde getirmiştir. Bilgiye kolay ve hızlı ulaşabilme bireylerin buldukları coğrafyalardan farklı olarak güvenli, müreffeh toplumların hayatlarını tanıma fırsatı getirmektedir. Buldukları mekânlardan çok uzaklardaki hayatların hayalini kurma göç olgusunda ilk adım olarak karşımıza çıkmaktadır. Çevresinden bir kişinin göç hareketliliğine katılarak yer değiştirmesi, daha iyi yaşam koşulları sağlaması diğerleri için de umut ışığı olmaktadır.

Ahıska Türklerinin ülkemizin büyük şehirlerine göç ettiği bilinmektedir. Ahıska Türklerinin sürgün edildikleri coğrafyalardaki toplumlarla sorun yaşamayan bir tutuma sahip oldukları görülmektedir. Bu tutum Antalya ilinde de görülmektedir. Antalya'ya ilk gelen Ahıska Türklerinin genellikle turist olarak geldikleri, kaçak olarak çalıştıkları daha sonraları ise çalışma izinlerini de aldıkları görülmektedir. Yaşadıkları olumlu tecrübeler sonrasında ailelerini de yanlarına getirdikleri görülmektedir. Antalya ilini tercih etmelerindeki ana etken Antalya'nın turizm kenti

olmasından kaynaklanmaktadır. Rusçayı ana dilleri gibi %97,6 konuşmaları onlara daha kolay ve nitelikli iş bulma imkânı sağlamaktadır.

Turizm şehri olan Antalya ilinde turizme yönelik faaliyetler yapan işletmelerde çalışan olarak kadınların daha çok tercih edilmeleri sebebiyle Ahıska Türkü kadınların erkeklerden daha kolay iş buldukları görülmektedir. Kadınlar evin bütçesinde önemli paya sahiptir. Ancak Ahıska Türklerinde kadınların aile bütçesine katkı sağlamak için ev işlerine, yaşlı ve hasta bakımı işlerine gitmelerinin hoş görülmediği görülmektedir. Bu işlere gidilmesi Ahıska Türkleri arasında kınanan bir durumdur.

Çalıştıkları işlerden Ahıskalı Türklerin %75,3 düzeyinde memnun oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Geldikleri ülkelerde zor şartlarda, düşük ücretle çalıştıkları yapılan mülakatlarda da ifade edilmiştir. Köy ve ilçelerden göç eden kadınlar memleketlerinde aile ekonomisine katkı için çalışmayan bireylerdir. İlk defa Antalya'da turizm sektöründe çalışmaya başlamışlardır. Ahıska Türklerinde aile bireylerinden en az 2 ve daha fazla kişinin %49,4 oranında çalıştığı sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma yeterliliğine sahip bütün bireylerin aile bütçesine katkıda bulunma gayretine sahip oldukları görülmüştür.

Antalya iline gelen Ahıska Türklerinin %70 oranında evli oldukları görülmüştür. Erkekler öncelikle kendileri tek gelmekte, aile için güvenilir ortam ve iş bulma garantisini sağladıktan sonra diğer aile bireylerini de getirmektedir.

Ahıska Türkleri vatanlarında kalan, farklı coğrafyalara göç eden akraba ve yakınları ile teknolojinin gelişmesi ile birebir ilişkilerini devam ettirmektedirler. Ahıska Türklerinin aile bağlılıkları çok güçlüdür. Göçmenlerin %44,7 oranında aile ve akrabalarının yanında yaşamak için, %28,2 Ahıska Türkü göçmenleri ile aynı ortamda bulunmak için Antalya'yı tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Akrabaları ile düzenli olarak görüşmelerin oranı %82,4 düzeyindedir. Aile dayanışmasının devam ettiği, göçmenlerin aynı mahallede birbirine yakın evlerde oturduğu görülmektedir.

Aile içinde babaya ve büyüklere duyulan hürmet çok güçlüdür. Büyükler örf ve adetlerin uygulanmasında hassastırlar. Yaşı büyük olanlar geleneklerin devamlılığını ve birbirlerine olan bağlılığı sıkı sıkıya koruma çabası içindedirler.

Ahıska Türkleri arasında yakın akraba evliliğine olumlu bakılmadığı görülmüştür. Amca, dayı, teyze, hala çocuklarının kardeş kadar yakın oldukları ifade edilmektedir.

Antalya iline göç eden Ahıska Türklerinden nişanlı ve evli kadınların yarım başörtüsü örtmeleri bağlilik nişanesi olarak görülmekteyken zaman içerisinde bu örtünün giyim alışkanlıklarında eski değerini kaybettiği araştırmanın bir başka neticesi olarak karşımıza çıkmıştır.

Ahıska Türklerinin göç hareketliliğine katılması ile mekâna uyum çabaları, değişimleri gençlerde daha hızlı ve yoğun olarak görülmektedir. Gençler de yeme alışkanlıkları, giyim tarzları, değerleri göçün ve küreselleşmenin etkisi ile daha hızlı değişmektedir.

Ahıska Türkleri, Antalya iline geldikleri ilk dönemlerde genç ve orta yaşlı olanlar davranış biçimleri, giyinişleri, konuşmaları ile yerel halktan kolaylıkla ayrılmaktadır. Ahıska Türkleri genç neslinin ise yerel halktan davranış biçimi, giyim ve konuşmaları yönünden günümüzde ayırt etmek ise mümkün değildir.

Antalya'ya yerleşen Ahıska Türklerinin yeme alışkanlıklarında da değişimlerin ortaya çıktığı görülmektedir. Memleketlerinde yaptıkları yemeklerin yanında Antalya da öğrendikleri sebze ağırlıklı yemekler de hayatlarına girmiştir. Türkiye'de kırmızı etin pahalı olması da bunda etken olarak görülmektedir.

Sovyet Rusya'nın uzun yıllar boyunca yaptığı baskının Ahıska Türklerinin dini yaşamları ve dilleri üzerinde olumsuz etkisi görülmektedir. İbadetler Kur'an-ı Kerim ve Hadis, ilmihal kaynaklı olmaktan çok gelenek ve göreneklerin etkisi ile yapılmaktadır. Genellikle "namaz kılmayı, Kur'an-ı Kerim okumayı bilmiyorum" serzenişleri Ahıska Türkü kadınlar tarafından dile getirilmektedir. Görüşmelerde Antalya iline göç ettikten sonra namaz kılmaya başlayan bireylerin olduğu da görülmüştür.

Düğün adetlerinde özellikle kırsal hayattan şehir hayatına gelenler arasında değişimler görülmektedir. Antalya'da düğünler kadın erkek bir arada yapılmaya başlanmıştır. Düğün törenlerini ekonomik sınırlarının çok üstünde olmasına rağmen beş yıldızlı lüks otellerde yapmak itibar meselesi olarak kabul edilmektedir. Düğünlerinde karşılıklı olarak takılar takılmaktadır. Diğer ailenin düğününde takılan

miktar aynı şekilde ödenmektedir. Bu gelenek bir nevi dayanışma olarak algılanmaktadır.

Türkçelerinin yerel halkla anlaşmakta yetersiz kaldığı özellikle göçün yapıldığı ilk dönemlerde görülmektedir. Kiril alfabesine hâkim olarak gelenler de Türkiye’de kullanılan Latin alfabesini bilmediklerinden Antalya’da doğal olarak hiç okuma yazma bilmeyenler kadar zorluk yaşamaktadırlar. Özellikle gençler Latin alfabesini öğrenme çabasına girmektedirler.

Antalya Ahıska Türklerine geldikleri topraklardan daha güvenli, ekonomik olarak daha iyi kazanç, çocukları için daha iyi eğitim ve sağlık hizmetleri imkânı sağlamıştır. Türk soylu olmaları Türkiye’yi onlar için çekici hale getirmektedir.

Ahıska Türkleri Antalya iline geldikleri ilk dönemlerde çocuklarının Rusça konuşmalarına tepkili olmuşlardır. Rusya ile bağlantılarının kültürel olarak kopmasını isteyen bir tavır almışlardır. Ancak Türk televizyon kanallarını seyretmekle beraber, bazı haber, magazin programlarını Rusça olarak seyrettikleri de belirlenmiştir.

Ahıska Türkü ailelerinin Antalya’da çocuklarının eğitimine önem verdikleri görülmektedir. Eğitim öğretim seviyesine gelen çocuklar için Rusçanın üniversite kariyeri ve iş bulmalarında katkı sağlayacağı bilincine ve deneyimine ulaşmışlardır. Böylece çocuklarının Rusça öğrenmeleri konusunda hassasiyet göstermeye başlamışlardır.

Ahıska Türkleri Antalya’da kurdukları dernekler aracılığı ile kendi aralarında sosyal iletişimlerini devam ettirmektedirler. Kurdukları dernekler vasıtası ile de sorunlarına çözmeye çalışmaktadırlar. Bu dernekleri, geldikleri coğrafyanın aynı olması, dini, siyasi algı farklılığı gibi nedenlerden dolayı tercih ettikleri söylenebilir. Ahıska Türkleri bu derneklerin aracılığıyla da siyasi ve sosyal hayatta tercihlerini yapabilmektedirler.

Ahıska Türkleri milliyetlerine çok bağlıdır. Orta Asya Türk Cumhuriyetleri içinde pasaportlarında Türk yazan millet Ahıska Türkleridir. Pasaportlarına farklı devletlerin isimleri yazılması tekliflerini ret etmektedirler. Rusya’dan Türkiye’ye gelmek için pasaport taleplerinde zorluk çıkartıldığı belirtilmektedir.

Türkiye’de iskânsız göç etmiş yetmiş altı bin civarında Ahıska Türkünün var olduğu bilinmektedir. Günümüze kadar toplamda vatandaşlığa kırk elli bini kabul

olduğu tahmin edilmektedir. Ahıska Türklerine Dair İstisnai Türk Vatandaşlığına Geçiş Kanunu ile bu sayının artması beklenmektedir.

Ahıska Türkleri, Sovyetler döneminde geldikleri ülkeden aldıkları gerekli belgeler olduğu halde o ülkelerle karşılıklı olarak sosyal güvenlik antlaşması yapılmadığı için Türkiye’de çalıştığı günlerin sayılmamasından şikâyetçi olmakta ve çözüm bulunmasını dile getirmektedirler.

Diploma denkliği de Ahıska Türkleri için çözüm bekleyen meseledir. Diploma denkliği problemi, öğretmen, mühendis, doktor alanlarında mesleklerinden uzak kalmalarına sebep olmaktadır.

Eğitim seviyesi yüksek olanlarla geçimini tarım ve hayvancılıkla sağlayan bireyler diploma denkliği olmadığı için aynı işlerde vasıfsız eleman olarak çalışmak zorunda kalmaktadır.

Ahıska Türklerinin problemlerinden ikamet izni, çalışma izni vs. konularında ilerlemeler kaydedilmekle beraber hak mahrumiyetleri de yaşanmaya devam etmektedir. Hak mahrumiyetlerinin giderilmesi vatandaşlık haklarının verilmesi ile çözüme kavuşacaktır.

Ahıska Türklerinin Dünya Kadınlar Günü algıları Antalyalılardan farklı algıya sahiptir. Kendi aralarında ev kadınları dahi birbirlerini tebrik etmekte bugün, özel bir bayram edası ile kutlanmaktadır. Sovyet Rusya’nın sosyo-kültürel etkisi devam etmektedir.

Ahıska Türkleri vatandaşlık aldıktan sonra konut almayı temel hedef olarak görmektedir. Konut almak için bütün aile bireyleri elbirliği yapmaktadır.

Ahıska Türkleri Türkiye’de çalışma izinleri, oturma izinleri, diploma denkliği meselesi, vatandaşlık almanın Türk soylular için kolaylaştırılması ile beraber sorunlarının büyük ölçüde giderileceğini ifade etmektedirler. İçişleri Bakanlığı, 8 Eylül 2017 tarih ve 104662 sayılı yazı ile Ahıskalı Türklere İstisnai Vatandaşlık Hakkını açmıştır. 2018 yılından itibaren Ahıska Türkleri için İstisnai Vatandaşlık Hakkının uygulanmaya başlaması Türkiye Cumhuriyeti topraklarında yaşayan soydaşlar için problemlerinin birçoğunu çözeceği kanaatini uyandırmakta geleceğe umutla bakmalarını sağlamaktadır.

İstisnai Vatandaşlık Hakkı, Türk soylu olan Ahıska Türklerinin, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığına geçişlerini kolaylaştırmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak sorunlarının çözümünde, haklarının elde edilmesinde önemli bir adım olarak kabul edilmektedir.

Ahıska Türkleri Türkiye'yi ana vatanları olarak görmekte “vatan demek bizim için Türkiye demektir” ifadesini kullanmakta ve geri dönmeyi istememektedir.

Araştırmanın neticesine göre Antalya, Ahıska Türkleri tarafından kendilerinin ve çocuklarının gelecek planları yapabilecekleri vatanları olarak kabul edilmektedir.

KAYNAKLAR

- Abadan-Unat, N. (2006). *Bitmeyen göç: konuk işçilikten ulus ötesi yurttaşlığa*. İkinci Basım, İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Ağca, E. (2017). Ahıska Türklerinin yabancılık statüsü ve Türkiye’ de sahip oldukları hak ve özgürlükler. *Uluslararası Ahıska Türkleri Sempozyumu Bildiriler Kitabı* (s.51-70), 11-13 Mayıs, Erzincan: Erzincan Üniversitesi.
- Akkayan, T. (1979). *Göç ve değişme*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 2573.
- Aksoy, Z. (2012). Uluslararası göç ve kültürlerarası iletişim. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(20), 292-303.
- Anık, M. (2012). *Kimlik ve çok kültürcülük sosyolojisi*. İstanbul: Açılım Kitap.
- Armağan, A. L. (2006). XVI. yüzyılda Antalya. *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 24(38), 93-111.
- Armaoğlu, F. (2010). *20. yüzyıl siyasi tarihi (1914-1995)*. İstanbul: Alkım Yayınevi.
- Aydınğün, A. Ve Aydınğün, İ. (2014). *Ahıska Türkleri: Ulus ötesi bir topluluk, ulus ötesi aileler*. Ankara: Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi İnceleme-Araştırma Dizisi, No: 21.
- Badalov, Ç. (2004). *Bütün yönleriyle Ahıska Türkleri*, Çimkent: Gasır-Ş.
- Bal, H. (2008). *Kent sosyolojisi*. Isparta: Fakülte Kitabevi.
- Bayraktar, R. (1999). *Ahıska, 21. yüzyılda insanlık dramı*. İzmir: İhlas Matbaacılık.
- Bayraktar, R. (2006). Gürcistan’ın Türk politikası ve Cevaheti Ahıska’da otoriter tehditler. *Gelecek Bir Tasarımdır 2023*, Sayı 59.
- Bayraktar, R. (2013). Zorunlu göçten ulus ötesi yurttaşlığa. *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 12(24), 109-126.
- Bennigsen, A. (1988) *Sovyet Müslümanları*. (Çev.: Y. T.Kurat), Ankara. Forum Yayınları.
- Bilen, M. (2009). *Sağlıklı insan ilişkileri*. 6. Baskı, Ankara: Anı Yayıncılık.

- Bruter, M. (2005). *Citizens of europe? the emergence of a mass european identity*. New York: Palgrave Macmillan Pub.
- Çakır, S. (2008). *İnsan-kültür ve toplum yazıları*. Isparta: Fakülte Kitabevi Yayınları.
- Çakır, S. (2011). Geleneksel Türk kültüründe göç ve toplumsal değişme. *Sosyal Bilimler Dergisi*, (24), 129-142.
- Çavuşoğlu, H. (1999). *Bursa'da yerleşik Yugoslavya Makedonya göçmenlerinin sosyo kültürel yapısı ve sosyal bütünleşme durumu*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Çavuşoğlu, H. (2006). Uluslararası Göç Nedenleri, Tipleri, Türleri ve Göçmenler, www.balgoc.org [Erişim Tarihi: 23.06.2019].
- Çepni, E. (2008). *Kalkın kalkınalım*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Çepni, S. (2005). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş*. (2. Baskı), Trabzon: Celepler Matbaacılık.
- Çobanoğlu, Z. (1996). *Konut sağlığı*. Ankara: Somgür Yayınevi.
- Demirkan, B. (2011). *Göç ve göç psikolojisi*, www.tavsiyee diyorum.com, [Erişim Tarihi: 23.06.2019].
- Devellioğlu, F. (1988). *Osmanlıca-Türkçe ansiklopedik lügat*. Ankara: Aydın Kitabevi
- Doğan, V. (2016). *Türk yabancılar hukuku*. Ankara: Savaş Yayınevi.
- Duman, İ. (2007). *Balkanlar'dan anayurda yapılan göçler, Osmanlı iskân politikaları ve göçmen yerleşimleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Ekiz, D. (2003). *Eğitimde araştırma yöntem ve metodlarına giriş*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Eraldemir, Z. (2013). *Türkiye'de göç sorunu göçlerin sosyo- ekonomik yansımaları İskenderun-Dörtyol örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.
- Erdenir, B. F. H. (2006). *Avrupa kimliği, pan-milliyetçilikten post-milliyetçiliğe*. Ankara: Ümit Yayınları.
- Erdenir, H. B. (2005). *Avrupa kimliği*. Ankara: Ümit Yayıncılık.

- Erkal, M. (2004). *Sosyoloji*. İstanbul: Der Yayınları.
- Erkal, M. (2006). *Sosyoloji (toplum bilimi)*. 13. Baskı, İstanbul: Der Yayınları.
- Eroğlu, A. H. (2017). *Halk inanışlarına giriş, halk inanışları el kitabı*, (Ed.: D. Arık ve A. H. Eroğlu), Ankara: Grafiker Yayınları.
- Erol, M. (2002). Çok kültürlülük, sosyal entropi ve ekonomik gelişme, dünyada ve Türkiye de farklılaşma-çatışma bütünleşme. *III. Ulusal Sosyoloji Kongresi*, Ankara: Sosyoloji Derneği Yayınları-10, 2-4 Kasım 2000, s.171-185.
- Ersöz, S. (2016). *Tehlikedeki Türk dilleri II a: örnek çalışmalar*. Ankara-Astana: Uluslararası Türk Akademisi Yayını.
- Giddens, A. (2010). Göçmenlerin emek piyasası üzerine etkisi. *Sosyoloji Başlangıç Okumaları*, (Ed.: A. Giddens), Ankara: Say Yayınları, s.522-527.
- Gürhan, Ş. (2017). 1930'lu yıllarda SSCB'nin kırımında uyguladığı Sovyetleştirme politikaları ve yaşanan suni açlık. *Uluslararası Çalışmalar Dergisi*, 1(1), 42-58.
- Hayit, B. (1987). *Sovyetler Birliği'ndeki Türklüğün ve İslam'ın bugünkü durumu*. İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları.
- [http://www. antalyakulturturizm.gov.tr](http://www.antalyakulturturizm.gov.tr), [Erişim Tarihi: 11.05.2018].
- <http://www.tuik.gov.tr>, [Erişim Tarihi: 11.05.2018].
- <https://islamansiklopedisi.org.tr/meshet-turkleri>, [Erişim Tarihi: 11.05.2018].
- <https://kelimeler.gen.tr>, (2019) /mubadele-nedir-ne-demek-226402 [Erişim Tarihi: 22.06.2019].
- <https://kelimeler.gen.tr/ekonomi-nedir-ne-demek-105641> [Erişim Tarihi: 04.07.2019].
- <https://www.gmdergi.com/guncel/iste-antalyanin-ocak-nisan-donemi-turizm-ve-ekonomi-istatistikleri/>, [Erişim Tarihi: 15.07.2019].
- <https://www.nufusu.com/il/antalya-nufusu>, [Erişim Tarihi: 11.05.2018].
- <https://www.turkedebiyati.org/kultur-nedir-kultur-hakkinda-kultur-anlami>, [Erişim Tarihi: 23.06.2019].
- İnan, E. C. (2016). Türkiye'de göç politikaları: iskân kanunları üzerinden bir inceleme. *Göç Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 10-33.

- Karabulut, F. (2009). İktidar ve meşrulaştırma mücadelesinin odağı orta Asya: Sovyetlerin dil ve eğitim politikaları. *Bilig Dergisi*, (50), 64-95.
- Karaduman, S. (2010). Modernizmden postmodernizme kimliğin yapısal dönüşümü. *Journal of Yaşar University*, 217(5), 2886-2899.
- Karaoğlan, H. (2017). Ruhla ilgili inanışlar. *Halk İnanışları El Kitabı* (Ed.: D. Arık ve A. H. Eroğlu), Ankara: Grafiker Yayınları.
- Karpat, K. (2003). *Osmanlı nüfusu (1830-1914 demografik ve sosyal özellikleri*. (Çev.: B. Tırnakçı), İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Tarih Vakfı Yayını.
- Karpat, K. (2016). Türkiye'nin göç tarihi. *14. Yüzyıldan 21. Yüzyıla Kadar Türkiye'ye Göçler*, (Ed.: M. Erdoğan ve A. Kaya), İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Kartarı, A. (2006). *Farklılıklarla yaşamak: kültürlerarası iletişim*. Ankara: Ürün Yayınları.
- Keleş, R. (1996). *Kentleşme politikaları*. Ankara: İmge Yayınevi.
- Keskin, Y. M. (2008). Türk toplumunda nazar olgusu ve buna karşı geliştirilen korunma ve kurtulma pratikleri: Elazığ örneği. *Dini Araştırmalar Dergisi*, 11(32), 191-214.
- Kırzioğlu, F. (1992) *Yukarı-kür ve Çoruh boylarında Kıpçaklar*. 2. Baskı, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Koçak, Y. ve Terzi, E. (2012). Türkiye'de göç olgusu, göç edenlerin kentlere olan etkileri ve çözüm önerileri. *KAÜ-İİBF Dergisi*, 3(3), 163-184.
- Kolukırık, S. (2011). Sürgün, toplumsal hafıza ve kültürel göç: ABD'deki Ahıska Türkleri üzerine bir araştırma. *Bilig*, (115), 160-190.
- Kuş, E. (2003). *Nicel-nitel araştırma teknikleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kutlu, E. (1992). *Uluslararası işgücü hareketi teorisi çerçevesinde Türkiye'den At'ye işgücü göçünün Türkiye ekonomisi üzerindeki etkilerinin analizi*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, No: 656.
- Kümbetoğlu, B. (2003). *Uluslararası göç, toplumsal cinsiyet ve güvenlik, uluslararası ilişkilerde sınır tanımayan sorunlar*. İstanbul: Bağlam Yayınları.

- Kütükçü, M. A. (2005). Uluslararası hukuk çerçevesinde Ahıska Türklerinin anavatanlarına dönüş sorunu. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (13), 271-284.
- Nakip, M. (2013) *Pazarlama Araştırma Teknikleri*, 3. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Naskali, G. E. ve Şahin, L. (2007). *Stalin ve Türk dünyası*. İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Naz, Y. (2015). *Türkiye'nin uluslararası göç politikası ve uluslararası göçün Türkiye'deki güncel sorunları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Odabaşı, Y. (1999) "Anket Yöntemi," *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*, Ed.; A. A. Bir, 79-97, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını No: 1081
- Özer, İ. (2004). *Kentleşme, kentlileşme ve kentsel değişim*, Bursa: Ekim Kitabevi.
- Padem, H., Göksu, A. ve Konaklı, Z. (2012) *Araştırma Yöntemler SPSS Uygulamalı*, Sarajevo: International Burch University.
- Pazarlıoğlu, M. V. (2007). İzmir örneğinde iç göçün ekonomik analizi. *Yönetim ve Ekonomi*, 14(1), 121-135.
- Perruchoud, ve Cross, (2013). *Uluslararası göç hukuku: göç terimleri sözlüğü*. Uluslararası Göç Örgütü Yayını No: 31.
- Sağır, A. (2012b). Sürgün sosyolojisi bağlamında göçün sosyo-politiği: Sovyet Rusya örneği. *Avrasya İncelemeleri Dergisi*, 1(1), 355-391.
- Sağır, A.(2012a). *Zorunlu göçler sürgünler ve yol hikayeleri*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Sarı, C. ve Koçak, İ. (2010). *Dünden bugüne Antalya*. Antalya: Antalya İl Kültür Turizm Müdürlüğü Yayını.
- Sayyar, A. (2007). *İnsan ve toplum bilimleri terimleri: ansiklopedik sosyal bilimler sözlüğü*. İstanbul: Değişim Yayınları, ss.356-357.
- Seferoğlu, P. (2010). Ahıska'da kış hazırlıkları ve yemek kültürü. *Bizim Ahıska*, Ankara: Kozan Ofset, Sayı: 18.

- Sepetçioğlu, T. E. (2014). İki tarihsel “eski” kavram, bir sosyo-kültürel “yeni” kimlik: mübadele nedir, mübadiller kimlerdir? *TSA*, (3), 49-83.
- Tavkul, U. (1993). *Kafkasya dağlılarında hayat ve kültür*. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Tekeli, İ. (1998). Türkiye de içgöç sorunsalı yeniden tanımlama aşamasına geldi. *Türkiye de İçgöç*, İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 6-8 Haziran.
- Tekşen, A. (2003). *Kentleşme sürecinde bir tampon mekanizma olarak hemşehrlik, Ankaradaki Malatyalılar örneği*. Ankara: DPT Yayın No: 2669.
- Toksöz, G. (2006). *Uluslararası emek göçü*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Turhan, M. (1997). *Kültür değişmeleri*. İstanbul: İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları.
- Turhan, M. (2010) *Kültür değişmeleri*. İstanbul: Çamlıca Yayınları.
- Türk Dil Kurumu Sözlüğü. (2018). <http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com> [Erişim Tarihi: 11.04.2018].
- Türk Kızılayı Göç ve Mülteci Hizmetleri Müdürlüğü. (2017). *Göç İstatistik Raporu*, <http://www.Madde14.org/images/1/15/KizilayGocIstatistikOcakSubat2017.Pdf> [Erişim Tarihi: 21.03.2018].
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2014). *Seçilmiş göstergelerle antalya 2013*, Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası.
- Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilir nitel bir araştırma tekniği: görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 6(4), 543-559.
- Ünver, C. (2010). *Türkiye'nin göç siyasetinin temel ilkelerine yeni yaklaşımlar*. Türksam Uluslararası İlişkiler ve Stratejik Analizler Merkezi, <http://turksam.org/turkiye-nin-goc-siyasetinin-temel-ilkelerine-iliskin-yeni-yaklasimlar>, [Erişim Tarihi: 21.09.2018]
- Yavuz, S. (2013). Göç, entegrasyon ve din: Avrupa'da yaşayan Türkler bağlamında bir değerlendirme. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(26), 610-623.

- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. 6. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yusupov, B. (2009). Tanığın dilinden Fergana olayları. *Bizim Ahıska Dergisi*, (17), 16-19.
- Yüzbaşıoğlu, N. (2018). Dünya nüfusu 2050 yılında 10 milyarı bulabilir. <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/dunya-nufusu-2050-yilinda-10-milyari-bulabilir/1199643> [Erişim Tarihi: 10.09.2018].
- Zengingönül, O. (2004). *Yoksulluk gelişmişlik ve işgücü piyasaları ekseninde küreselleşme*. Ankara: Adres Yayınları.
- Zeyrek, Y. (2001). *Ahıska bölgesi ve Ahıska Türkleri*. Ankara: Kozan Ofset.
- Zeyrek, Y. (2007) *Ahıska araştırmaları*. Ankara: Kozan Ofset Matbaacılık.

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1. Türkiye’de En Fazla Göç Veren ve Göç Alan İlk 5 İl (2017-2018)	27
Tablo 2. Yıllara Göre Antalya Nüfusu.....	42
Tablo 3. Cinsiyete Yönelik Bulgular	57
Tablo 4. Yaşa Yönelik Bulgular	58
Tablo 5. Medeni Duruma Yönelik Bulgular	58
Tablo 6. Antalya’da Yaşanılan Süreye Yönelik Bulgular	59
Tablo 7. Ailede Çalışan Toplam Kişi Sayısına Yönelik Bulgular	60
Tablo 8. Ailenin Aylık Gelir Durumuna Yönelik Bulgular	60
Tablo 9. Ana Dil Dışında Konuşulan Diğer Dillere Yönelik Bulgular.....	61
Tablo 10. Türkiye’deki Sosyal Güvence Durumlarına Yönelik Bulgular	61
Tablo 11. Memlekette İkamet Edilen Yerleşim Birimine Yönelik Bulgular	62
Tablo 12. Antalya’yı Tercih Etme Nedenine Yönelik Bulgular	63
Tablo 13. Gelinen Ülkedeki İşten Memnuniyet Durumuna Yönelik Bulgular	64
Tablo 14. Antalya’daki İşten Duyulan Memnuniyet Durumuna Yönelik Bulgular	64
Tablo 15. Katılımcıların Göç Etme Nedenlerine Yönelik Bulgular.....	65
Tablo 16. Göçten Önceki Durum ve Şimdiki Durum Arasındaki Değişikliğe Yönelik Bulgular	66
Tablo 17. Geri Dönme İsteğine Yönelik Bulgular	66
Tablo 18. Geri Dönme İsteği Nedenlerine Yönelik Bulgular	67
Tablo 19. Geri Dönmeyi İstememe Nedenlerine Yönelik Bulgular	68
Tablo 20. Antalya’ya Gelişte Karşılaşılan Sorunlara Yönelik Bulgular	69
Tablo 21. Antalya’ya Gelişte Yardım Alınan Kişilere Yönelik Bulgular	69
Tablo 22. Maddi ve Manevi Durumlarda Yardım Edeceği Düşünülen Kişilere Yönelik Bulgular	70

Tablo 23. En Çok Görüşülen ve Ziyaret Edilen Kişilere Yönelik Bulgular	70
Tablo 24. Geline Ülkede Birlikte Yaşanılan Kişilere Yönelik Bulgular	71
Tablo 25. Antalya’da Birlikte Yaşanılan Kişilere Yönelik Bulgular	72
Tablo 26. Şuan Yaşanılan Semtteki Bulunma Nedenlerine Yönelik Bulgular	73
Tablo 27. Semte En Çok Yerleşmesi İstenilen Kişilere Yönelik Bulgular	73
Tablo 28. Gelecekte Çocukların Antalya’da Yaşamalarını Düşünme İsteğine Yönelik Bulgular	74
Tablo 29. İkamet Edilen Evin Mülkiyet Durumuna Yönelik Bulgular	74
Tablo 30. İkamet Edilen Evi Almak İçin Yapılan Birikime Yönelik Bulgular	75
Tablo 31. Ailede Ahıskalı Türkler Dışında Yapılan Evliliklere Yönelik Bulgular	76
Tablo 32. Ahıskalı Türklerin Ait Olduklarını Hissettikleri Yerlere Yönelik Bulgular	76

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1. Antalya Fiziki Haritası.....	41
Resim 2. Ahıska Türklerinin Yaşadığı Coğrafya	44
Resim 3. Sürgüne Uğramış Ahıska Türklerinin Günümüzde Yaşadıkları Ülkelere Göre Nüfus Dağılımları.....	51
Resim 4. Ahıska Türklerinin Göçten Önceki Görünümleri.....	52

EKLER LİSTESİ

Ek1: Görüşme Formu

1. Cinsiyet

- Kadın
 Erkek

2. Yaş : ()

3. Medeni Durum

- Evli
 Bekar
 Dul
 Boşanmış

4. Kaç yıldır Antalya'da yaşıyorsunuz? : ()

5. Şu anda siz dâhil ailenizde kaç kişi çalışıyor? : ()

6. Ailenizin aylık geliri ne kadar? : ()

7. Hangi dilleri konuşacak kadar biliyorsunuz?

- Rusça
 İngilizce
 Almanca
 Arapça
 Diğer.....

8. Türkiye'de sosyal güvenceniz var mı?

- Evet
 Hayır

9. Memleketinizde yaşadığınız yerleşim birimi hangisidir?

- Köy
 İlçe
 İl

10. Antalya'yı tercih etme nedenleriniz nelerdir?

- Ailemin Bir Kısmı Burada Yaşadığı İçin
 Ahıska göçmenleri olduğu için
 İş imkânlarından dolayı
 Ucuz olduğu için
 Diğer.....

11. Geldiğiniz Ülkedeki işinizden memnun muydunuz?

- Evet memnundum
 Kendi mesleğimi yapamadığım için memnun değildim
 Çalışma şartları kötü olduğu için memnun değildim
 Emeğimin karşılığını alamadığım için memnun değildim
 Etnik kimliğimizden dolayı farklı davranıldığı için memnun değildim

12. Antalya'daki işinizden memnun musunuz?

- Evet memnunum
 Kendi mesleğimi yapamadığım için memnun değilim
 Çalışma şartları kötü olduğu için memnun değilim
 Emeğimin karşılığını alamadığım için memnun değilim
 Yerli halktan farklı davranıldığı için memnun değilim

13. Göç etme nedeniniz nedir?

- Ekonomik-İşsizlik
 Akrabalarım göç ettiği için
 Göç edenlerden gelen olumlu bilgiler
 Sosyal yaşamın yetersiz oluşu

14. Göçten önceki durumunuz ile şimdiki durumunuzu karşılaştırdığınızda nasıl değişiklikler oldu?

- Olumlu
 Olumsuz
 Kararsız

15. Geri dönmeyi ister misiniz?

- İstiyorum
 İstemiyorum
 Kararsızım

16. Geri dönmeyi istiyorsanız nedenleri nelerdir?

- Memleket hasreti çekiyorum
 Buraya uyum sağlayamadım
 Umut ettiğim gelir seviyesinde değilim
 Geldiğim yerde malım mülküm var
 Ailemin bir kısmının göç ettiği yerde kalmasından
 Burada kendimi güvende hissetmiyorum

17. Geri dönmeyi istemiyorsanız istememe nedeniniz nedir?

- Burada gelir seviyem yüksek
 Buranın eğitim şartları daha iyi
 Burada sağlık şartları daha iyi
 Bu şehre uyum sağladım
 Burada kendimi güvende hissediyorum

18. Antalya' geldiğinizde karşılaştığınız en büyük sorun ne oldu?

- Barınma
 İş bulamama
 Vatandaşlık hakkı alamama
 Sorunum olmadı

19. Antalya'ya geldiğinizde kimlerden yardım gördünüz?

- Hiç kimseden
 Akraba ve tanıdıklardan
 Yerli halktan
 Devlet yetkililerinden
 Aracı ve iş takipçilerinden

20. Maddi ve manevi sıkıntılarınızda size yardım edecek en güvenilir kişiler kimlerdir?

- Aile ve akrabalar
 Ahıskalı tanıdıklar
 Yerli aileler

21. En çok kimlerle görüşüyor ve ev ziyaretlerine gidiyorsunuz?

- Aile ve akrabalar
 Ahıskalı tanıdıklar
 Yerli aileler

22. Geldiğiniz Ülkede evinizde kimlerle birlikte yaşıyordunuz?

- Anne - Baba - Bekâr Çocuklar
 Anne - Baba - Bekâr Çocuklar - Evli Erkek Çocuklar
 Anne - Baba - Bekâr Çocuklar - Evli Erkek Çocuklar - Büyük Anne – Baba
 Anne - Baba - Bekâr Çocuklar - Büyük Anne – Baba
 Diğer.....

23. Antalya'da evinizde kimlerle yaşıyorsunuz?

- Anne - Baba - Bekâr Çocuklar
 Anne - Baba - Bekâr Çocuklar - Evli Erkek Çocuklar
 Anne - Baba - Bekâr Çocuklar - Evli Erkek Çocuklar - Büyük Anne – Baba
 Anne - Baba - Bekâr Çocuklar - Büyük Anne – Baba
 Diğer.....

24. Şu an yaşadığınız semtte bulunmanızın en önemli nedeni nedir?

- Akrabalarım var
 Hemşerilerimiz var
 Yaşantıma uygun olduğu için
 Gelir düzeyime uygun olduğu için
 Diğer.....

25. Semtinize daha çok kimlerin yerleşmesini istersiniz?

- Fark etmez
 Hemşerilerimiz
 Yerel halkın

26. Çocuğunuzun gelecekte Antalya'da yaşamasını ister misiniz?

- Evet
 Hayır
 Diğer

27. Oturduğunuz ev size mi ait?

- Evet
 Hayır

28. Oturduğunuz ev sizin ise gerekli birikimi nasıl yaptınız?

- Antalya’da çalışarak kazandıklarım
 Geldiğim ülkedeki mallarımı satarak
 Ailemin yardımıyla
 Diğer.....

29. Ailenizden Ahıskahılar dışında evlilik yapanlar var mı?

- Evet
 Hayır

30. Ahıskahılar dışında evlilik yapanlar varsa kiminle evlilik yapmıştır?

- Yerli halk
 Diğer şehirlerden göç edenler
 Yabancı ülke vatandaşı

31. Kendinizi nereye ait hissediyorsunuz?

- Türkiye vatandaşı
 Kazakistan vatandaşı
 Kırgızistan Vatandaşı
 Diğer.....

Ek2: Mülakat Formu

1. Ahıska Türklerinin evlilikle ilgili adetlerini değerlendirir misiniz?
2. Ahıska Türklerinin giyim tarzlarını değerlendirir misiniz?
3. Ahıska Türklerinin yemek kültürü ilgili bilgi verir misiniz?
4. Ahıska Türklerinin doğumla ilgili adetlerini değerlendirir misiniz?
5. Ahıska Türklerinin bayramlarla ilgili adetlerini değerlendirir misiniz?
6. Ahıska Türklerinin dini ve halk inanışları ile ilgili bilgi verir misiniz?

ÖZGEÇMİŞ

Semiha Demirtaş 20.10.1967 tarihinde Antalya’da doğdu. Antalya Yavuz Selim Lisesi’ni bitirdikten sonra Ankara Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Tarih Öğretmenliği Bölümünü bitirdi. Tarih Öğretmeni olarak 1988 yılında atandı. Bir süre mesleğine ara verdi. Antalya’da ticaretle uğraştı. Tarih öğretmeni olarak 2010 yılında tekrar göreve döndü. Eskipazar Anadolu Lisesi, Safranbolu İmam Hatip Lisesinde görev yaptı. Halen Karabük İli Safranbolu İlçesi Şehid Murat Akdemir İmam Hatip Lisesi’nde meslek hayatına devam etmektedir.

